

**АНАЛИЗ НА СИТУАЦИЯТА И
ОЦЕНКА НА ПОТРЕБНОСТИТЕ В
ОБЛАСТ ГАБРОВО**

СЪДЪРЖАНИЕ

1. Методология	4
1.1.Ц	
ели и обхват на проучването	4
1.2.Методи за проучването и анализ на ситуацията в област Габрово	5
2. Описание на ситуацията в област Габрово.....	8
2.1.Обща характеристика на областта.....	8
2.2.Население – демографска характеристика.....	9
2.3.Икономическо развитие на област Габрово	12
2.3.1. Състояние на инфраструктурата – транспортна инфраструктура и транспортен достъп	16
2.3.2. Благосъстояние на населението доходи, разходи и потребление	16
2.3.3. Трудова заетост и безработица.....	18
2.3.4. Здравеопазване.....	19
2.3.5. Образование.....	21
2.3.6. Младежки дейности.....	24
2.3.7. Жилищни условия.....	25
2.4.Изводи от демографската характеристика и анализа на икономическото развитие на областта	25
3. Анализ на групите в риск в област Габрово.....	27
3.1.Фактори, които пораждат риск за различните групи от населението.....	27
3.2.Характеристика на рисковите групи в област Габрово	28
Рискови групи при децата	
3.2.1. Децата, настанени в специализирани институции	28
3.2.2. Децата с увреждания	29
3.2.3. Децата в риск	30
3.2.3.1. Децата, изоставени на ниво родилен дом	30
3.2.3.2. Децата в риск от отпадане от училище	31
3.2.3.3. Децата на непълнолетни родители и майки под 18 години	32
3.2.3.4. Децата в многодетни семейства.....	33
3.2.3.5. Децата на самотни родители	34
3.2.3.6. Децата, жертви на насилие и трафик и получили полицейска закрила .	34
3.2.3.7. Децата с противообществни прояви.....	36
3.2.3.8. Децата със зависимости	37
Рискови групи при възрастните хора	
3.2.4. Пълнолетни лица с увреждания	38
3.2.4.1. Лица с физически увреждания	41
3.2.4.2. Лица с множествени увреждания	42

3.2.4.3. Лица с психични заболявания	42
3.2.4.4. Лица с умствена изостаналост	43
3.2.5. Стари хора, настанени в институции	43
3.2.6. Самотно живеещи стари хора.....	43
3.2.7. Етнически общности в неравностойно положение	44
3.3.Изводи от анализа на целевите групи	45
4. Оценка на социалните услуги в област Габрово.....	46
4.1.Социални услуги за деца в област Габрово	47
4.1.1. Специализирани институции за деца и младежи	47
4.1.2. Социални услуги в общността за деца.....	51
4.2.Социални услуги за пълнолетни лица в област Габрово.....	77
4.2.1. Специализирани институции за възрастни и стари хора.....	77
4.2.2. Социални услуги в общността за възрастни хора.....	86
4.3. Услуги, разкрити по проекти	111
4.4. Изводи за наличните социални услуги.....	124
5. Анализ на човешките ресурси за предоставяне на услуги	126
5.1.Персонал за управление на социалната сфера.....	126
5.1.1. Общински администрации.....	126
5.1.2. Дирекции “Социално подпомагане”	127
5.2.Изводи за човешките ресурси в социалната сфера	129
6. Финансов анализ на дейностите на общините в област Габрово	130
6.1.Изводи от финансов анализ на дейностите на общините в област Габрово	136
7. Заключение и препоръки	137
8. Използвани съкращения	139

ВЪВЕДЕНИЕ:

Областната стратегия за развитие на социалните услуги е основен стратегически документ, който задава рамката за провеждане на социалната политика на областно ниво за периода 2016-2020 година.

Анализът на ситуацията и оценката на потребностите на рисковите групи в област Габрово е основен етап, отчитащ постигнатите резултати, работещите практики и механизми в развитието на социалните услуги. Той се фокусира върху развитието на социални услуги в Област Габрово, съобразени с нуждите на различните целеви групи и е естествено продължение на процеса стратегическо планиране.

Оценката на потребностите е необходима, за да може планирането да отговори на реалните нужди от социални услуги за рисковите групи, да съответства на реалните възможности и капацитет за осигуряване на необходимите услуги и в по-широк план да кореспондира с дългосрочните тенденции в развитието на област Габрово.

Настоящият анализ се базира на проведени и одобрени от съответните общински съвети общински Анализи за състоянието на ситуацията и оценка на потребностите на социалните услуги на общините Габрово, Севлиево, Дряново и Трявна. Аналитичният доклад включва анализ на социално икономическия профил, за който е използвана актуалната статистическа информация, административната статистика и отчетност на компетентните в съответния сектор организации.

1. МЕТОДОЛОГИЯ

Процесът на стратегическо планиране стъпва на ясно, точно и конкретно изследване на съществуващата ситуация. То дава възможност да се прецени обективната и реална нужда от социални услуги за рисковите групи и уязвими общности в област Габрово. Детайлното анализиране и оценка на ситуацията дава възможност адекватно се планира капацитета на местните партньори за осигуряване на необходимите услуги. Оценяват се наличните услуги и ресурси в областта и в общините, както и възможностите за нови такива или подобряване на съществуващите.

1.1. Цели и обхват на проучването

Целите на проучването са:

- Изясняване и обобщение на настоящата социална и икономическа ситуация и тенденциите в развитието на областта.
- Определяне на причините/факторите, които създават рискове пред индивиди, група хора или общности по отношение на тяхната интеграция и социално включване.
- Индивидуализиране на рисковите групи и последиците от рисковите фактори върху тях.
- Съгласуване и определяне на нагласите и очакванията на потребителите на услугите, идентифициране на приоритетите им.

- Определяне на наличните и потенциални ресурси и очаквания принос за развитие на социални услуги. Превенция на риска на областно и общинско ниво.
- Създаване на условия за осигуряване на висококачествени ефективни социални услуги, включително и за целеви групи, които са били необхванати до момента.

Проучването обхваща цялостната социално икономическа ситуация в областта, с конкретен поглед върху социалната сфера – характеристика на рисковите групи, оценка на ресурсите, които са необходими за развитието на социалните услуги. Анализът има за цел да обхване ситуацията във всички общини на територията на областта заедно с най-отдалечените места, в които може да им рискови групи с ограничен достъп до социални услуги.

В контекста на стратегическото планиране на социалните услуги се очертават и **практическите ползи от ситуационния анализ**. Обобщените резултати от проучването и заключенията в аналитичния доклад ще осигурят:

- Условия за определяне на визията, ценностите на областната стратегия и водещите принципи, които ще въздействат за постигане на съответствие със споделените ценности;
- Обосновка за избора на приоритети и стратегически направления, формулиране на общите и специфични цели на стратегията за развитие на социалните услуги;
- Възможност за определяне на профила и характеристиките на отделните рискови групи и подгрупи, необходими за дизайн на услугите и мерките, включени в областната и общинските стратегии, които да съответстват на специфичните потребности на всяка група;
- Детайлна информация за броя на лицата и групите в риск, които да бъдат обхванати от социални услуги и/или от съпътстващи мерки за социално включване, както и териториалният им обхват.

Обобщените изводи от анализа на ситуацията и събраните конкретни данни са важни за адекватното планиране на капацитета на предвижданите социални услуги и за избора на тяхната форма – начин на осигуряване на достъп и достигане до клиентите, обслужващи едно или няколко населени места, както и за разработване на „смесени“ услуги за рискови групи – комбиниране на две или повече услуги за ползватели от съседни общини под един „административен покрив“.

1.2. Методи за проучването и анализ на ситуацията в област Габрово

При разработването на анализа на ситуацията като част от Стратегията за развитие на социалните услуги на Област Габрово са използвани няколко метода и принципа:

А) Интегриран подход – В процеса на събиране на информация се включиха представители на всички заинтересовани страни от областта, като по този начин се осигуряват достатъчно данни за създаване на детайлна картина на съществуващата ситуация в областта на социалните услуги. Чрез интегрирания подход в процеса на планиране се привлякоха максимално широк кръг от заинтересовани страни. Той

спомогна за осигуряване на достъп до почти всички налични източници на информация в областта, като:

- Анализи, доклади, стратегически документи на национално, областно и местно ниво и от РДСП (като стратегии, дългосрочни програми и планове за развитие);
- Статистически бази-данни, редовно събирани и актуализирани от:
 - институциите на областно ниво - като РДСП, РИО на МОН, РЗИ, РЗОК, Регионална служба по заетостта - Ловеч;
 - общинска администрация – ГРАО и отделите, отговорни за социални, образователни и хуманитарни дейности и др.,
 - ДСП и отделите „Социална закрила” в общините;
 - Данни, документация и експертиза на доставчиците на услуги за действащите социални услуги в общините
 - Статистика за специфични групи на деца в риск, документирана от МКБППМН, РПУ и ДПС;
 - Данни от НПО в сферата на социалните услуги.

Б) Индивидуален подход – Индивидуалният подход е използван спрямо различните целеви групи и определяне на специфичните им нужди. Освен това е зачетен и териториалният принцип – Областният анализ се основава на предвижданията в общинските анализи на ситуацията и затова в Областния анализ са взети предвид потребностите на отделните общини и финансовите им възможности за разкриване и поддържане на социални услуги. По този начин областният анализ отчита вътрешно-областните различия и приноса на всяка община като същевременно се стреми да даде и комплексна оценка за цялата територия.

В) Обработка на статистическа информация - Аналитиченият доклад е изготвен на основата на съществуващата официална статистическа информация от НСИ и ТСБ, Дирекция «Бюро по труда», както и на събрани и обработени данни от Дирекциите „Социално подпомагане”, Регионална Дирекция за социално подпомагане – Габрово, Районно полицейско управление (РПУ), Регионална здравна инспекция (РЗИ), Национален осигурителен институт (НОИ), Регионален инспекторат по образование (РИО), отдели и дирекции в общинските администрации от област Габрово.

Съществуващата статистическа информация на областно ниво е изключително ограничена, което беше проблем при изготвянето на анализа. Тя дава основни насоки за извеждане на общите тенденции, но не е достатъчна като основа на планирането на мерки и социални услуги.

При обработването на данните и анализа на ситуацията са прилагани количествени и качествени методи, сравнителен анализ на състоянието и тенденциите в свързаните сектори, анализ на силните и слабите страни.

Г) Обработка на документални и отчетни данни – Този метод включва документалното проучване на съществуващи анализи, доклади, отчети, стратегически документи, дългосрочни програми и планове за развитие на областната и местната администрация. Голяма част от заинтересованите страни периодично събират информация с оглед собственото си отчитане. Често пъти тя е особено важна, тъй като липсват официални статистически данни, те се събират или предоставят на по-голям период, липсват данни по общини и т.н. Ето защо събирането и анализирането на

съществуваща информация за целевите групи и социалните услуги е допълващо към официалната статистика с оглед пълното представяне на съществуващата ситуация.

Д) Обработка на информация от анкетни карти – за целта бяха използвани различни видове анкетни карти, разработени от УНИЦЕФ, които бяха разпространени сред общините, различните социални услуги и други заинтересовани страни. Чрез тях бе набавена актуална информация. Използвани са 5 вида анкетни карти:

- Статистическа информация за проучване на нуждите на рисковите групи в областта – картата е попълвана от отделните общини в Област Габрово с помощта на други институции, които разполагат с необходимата информация като например ГРАО, ДСП, РЗИ, ДБТ, ОЗД и др.;
- Данни за профила на общините;
- Карта за персонала в общинските администрации;
- Карта за персонала в ДСП;
- Карти за описание на социалните услуги – картите са разпространени чрез общините до различните социални услуги на тяхната територия.

В таблицата по-долу са описани получените данни от заинтересованите страни:

Попълнени анкетни карти по общини

Община	Карта за статистически данни	Профил на общината	Персонал община	Персонал ДСП	Инф. карти за социалните услуги
Габрово	1	1	1	1	28
Дряново	1	1	1	1	11
Севлиево	1	1	1	1	15
Трявна	1	1	1	1	4

Е) Посещения на място – при разработване на анализа на ситуацията са проведени няколко съвместни посещения на място в социални услуги в Общини Габрово и Севлиево от представители на Областна администрация, РДСП, общините и регионален координатор по проект „Развитие на системата за планиране и предоставяне на социални услуги на регионално равнище“ Габрово. Проведени бяха срещи на място в следните социални услуги:

1. Дом за деца лишени от родителска грижа „Велика и Георги Ченчеви“ (ДДЛРГ) в гр. Севлиево.
2. Общностен център за интегрирано предоставяне на социални услуги за деца и семейства – Севлиево.
3. Комплекс за социални услуги – Севлиево, който включва: Дневен център за деца с увреждания, Център за обществена подкрепа (ЦОП), Наблюдавани жилища 1 и 2.
4. Център за настаняване от семеен тип за деца и младежи с увреждания – Севлиево.

5. Център за настаняване от семеен тип на деца и младежи без увреждания – Севлиево.
6. Център за социална рехабилитация и интеграция на деца (ЦСРИ) от аутистичния спектър – Габрово.
7. Заведение за социални услуги – Габрово, което включва 5 услуги: Домашен социален патронаж, Социален асистент, Звено „Майка и бебе“, Клуб на инвалида и Клуб на пенсионера.
8. Комплекс за интегрирани услуги за деца и семейства, разкрит по проект „ПОСОКИ - Предоставяне в общността на социално – образователно консултиране и интегриране” – Габрово.

В резултат от срещите и индивидуалните разговори е събрана и обобщена качествена информация за нагласите, мненията, позициите и очакванията на различните участници в предоставянето на услугите.

2. ОПИСАНИЕ НА СИТУАЦИЯТА В ОБЛАСТ ГАБРОВО

2.1. Обща характеристика на областта

Област Габрово (район от ниво 3/NUTS 3¹) се намира в северната централна част на Стара планина и на страната, като това стратегическо разположение определя многообразието от възможности за устойчиво развитие на региона.

На юг Габровска област граничи с област Стара Загора, на североизток с област Велико Търново и на северозапад с област Ловеч. Петте области - Габрово, Велико Търново, Русе, Силистра и Разград формират Северен централен район (район от ниво 2/ NUTS 2), част от район от ниво 1 Северна и Югоизточна България.

Общата територия на областта е 2 023 кв.км. и обхваща 349 населени места, администрирани в четири общини - Габрово, Дряново, Севлиево и Трявна.

Поради централното си, кръстопътно разположение областта е стратегически транспортен, икономически и културен център. Транспортната система на областта играе важна комуникационна роля при осъществяване на икономическите взаимоотношения между значителна част от северната и южната част на страната.

Територията на област Габрово се характеризира с разнообразен полупланински и планински релеф, като средната надморска височина е 392 м. Териториалното развитие на областта, приоритетното развитие на определени стопански отрасли, както и демографската структура на региона са повлияни и в същото време до известна степен предопределени от неговия климат и релеф. Географската среда, физическите характеристики, климатичните особености и богатата флора и фауна са важен фактор за постигане на икономически и социален напредък.

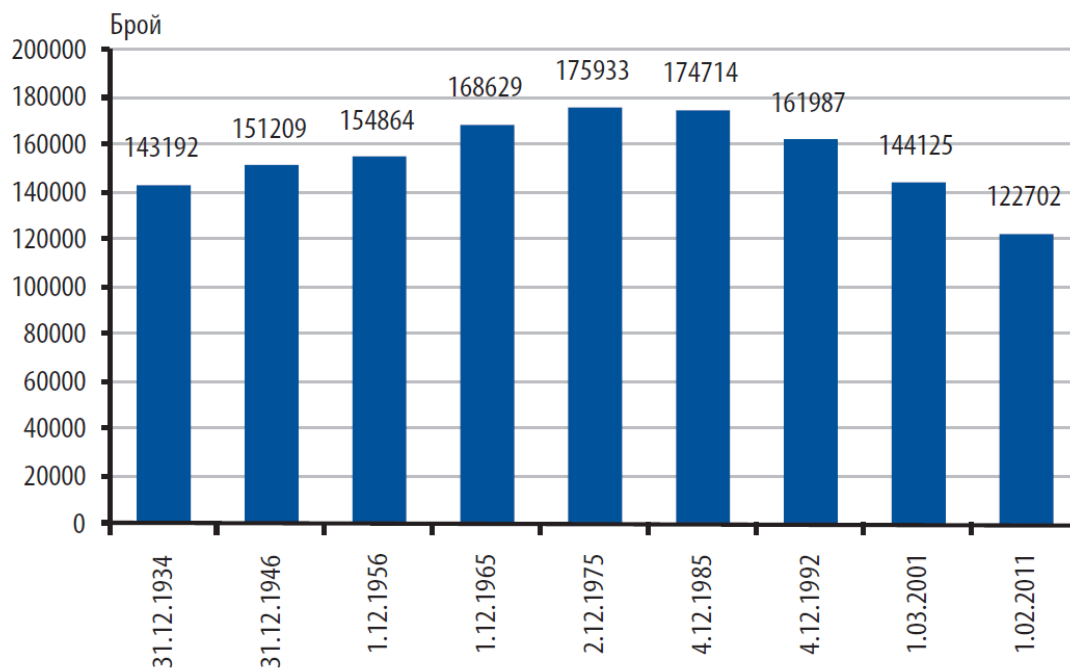
¹ За целите на планирането, програмирането, управлението, ресурсното осигуряване, наблюдението и оценката на регионалното развитие в България са обособени райони, които се разделят на нива в съответствие с изискванията на общата класификация на териториалните единици за статистически цели, прилагана в Европейския съюз.

	Територия в дка	Гъстота на населението човека / км ² към 31.12.2011 г.	Брой населени места
Община Габрово	555 579	116,9	134
Община Дряново	271 162	35,6	63
Община Севлиево	941 355	38,1	46
Община Трявна	254 909	45,9	106
Област Габрово	2 023 005	60,4	349

2.2. Население - демографска характеристика

По официални данни на НСИ от последното преброяване на населението през 2011г., към 1 февруари 2011 г. населението на област Габрово е 122 702 души. Мъжете са 59 266, а жените - 63 436, или на 1 000 мъже се падат 1 070 жени. В периода между двете преброявания (2001 - 2011 г.) населението на областта намалява с 21 423 души, или с 14.9%. Продължава устойчивата тенденция за намаляване броя на населението в резултат на по-високата смъртност отколкото раждаемост. Данните от последното преброяване отчитат най-малко население в областта за последните 80 години.

Фиг. 1. Население по години на преброяванията през периода 1934 - 2011 година

Демографската структура и тенденциите от последните години са подчертано негативни. Населението постоянно намалява, като пред последните 10 години

отрицателният прираст се дължи както на засилената миграция навън от границите на района, така и на влошения коефициент на раждаемост. Регистрираното намаление на населението на областта е с 14,3%, като най-изразена е тази тенденция в община Севлиево (16,7%), а най-слабо в община Габрово (12%).

Едновременно с това възрастовата структура също се изменя, като средната възраст на населението постоянно расте.

Възрастова структура на населението в Област ГАБРОВО към 31.12.2014 г.

Години	Възрастови групи						
	Общо	0-19	%	20-64	%	65+	%
2012г	119926	18433	15,37	71411	59,55	30124	25,12
2013г	118271	17999	15,22	69734	58,96	30538	25,82
2014г	116351	17582	15,11	67714	58,20	31055	26,69

Делът на младото население (до 19 г.) е 15,11 % при 15,22 % за 2013 г., а средно за страната 18,21 %. Населението в средна възраст (20 – 64г.) е 58,2 % при 58,96 % за 2013 г. при средно за страната 61,79 %. Делът на възрастното население (над 65г.) е 26,69 % при 25,82 % за 2013г. и е по-голям от средния за страната – 20 % за 2014 г. Тенденцията е към увеличаване на процента на възрастното население за сметка на намаляване на процента на младото население и населението в трудоспособна възраст. Налице е процес на трайно застаряване на населението. Средната възраст в областта за 2014 г. е 46,87 г., като при мъжете тя е 44,64 г. и при жените 48,96 г., при средна за страната 43,2. Средната възраст по общини е : Габрово – 46,74 г.(мъже – 44,52 и жени 48,82); Дряново – 48,16 г. (мъже – 45,98 и жени – 50,17); Севлиево – 46,05 г. (мъже – 43,81 и жени – 48,16) и Трявна – 49,05 г. (мъже – 46,81 и жени – 51,14).

От таблицата по-долу е видно, че отрицателният прираст за област Габрово е повече от двойно по-голям от средния за страната, както и че е относително висок и спрямо останалите области от Северен централен район.

Области	Население към:		Прираст - абсолютен брой	Прираст (%)	% от населението на страната към 01.02.2011 г.
	1.03.2001	1.02.2011			
България	7 928 901	7 364 570	-564 331	-7.1	100,0
Велико Търново	293 172	258 494	-34 678	-11.8	3.5
Габрово	144 125	122 702	-21 423	-14.9	1.7
Разград	152 417	125 190	-27 227	-17.9	1.7
Русе	266 157	235 252	-30 905	-11.6	3.2
Силистра	142 000	119 474	-22 526	1.6	
			-15.9		

Налице е продължаващ процес на демографско остаряване, който се изразява в намаляване на абсолютния брой и относителния дял на населението под 15 години и

увеличаване на дела на населението на 65 и повече години. През 2001 г. под 15-годишна възраст са били 13.1% от населението в областта. През 2011 г. техният дял намалява на 11.1%. Делът на населението във възрастовата група 15 - 64 години намалява с 1.9 процентни пункта спрямо 2001 г. и от 66.9% е спаднал на 65.0%. Делът на населението на 65 и повече навършени години се увеличава от 20.0% през 2001 г. на 23.9% през 2011 година. Темпът на застаряване на населението също е много висок. Няма съществени различия във възрастовата структура на населението по общини. С най-голям относителен дял на младото население (до 15-годишна възраст) е община Севлиево - 12.5%, а с най-голям дял на населението над 65 години е община Дряново (25.7%). Характерно за област Габрово е разликата в броя на мъжете и жените – 3,28 пункта, която се запазва през последните години. За структурата на населението в Област Габрово по местоживееене е характерно големият процент на градското население – 82% и селското население – 18%.

Тенденцията на остаряване на населението води до промени в неговата основна възрастова структура - разпределението на населението под, във и над трудоспособна възраст. Към 1.02.2011 г. 57.6% от населението в област Габрово, или 70 647 души са в трудоспособна възраст, 53.7% от тях са мъже, а останалите 46.3% - жени. Населението под трудоспособна възраст е 14 530 души (11.8%), а над трудоспособна възраст - 37 525 души (30.6%). С най-висок относителен дял на трудоспособното население е община Габрово (58.9%), а с най-нисък – община Дряново (55.2%).

Статистиката за последните две години след преброяването през 2011г. потвърждава съществуващите тенденции за демографията на област Габрово, като показателите за застаряване на населението дори започват да се покачват застрашително.

Основни демографски събития и показатели за област Габрово

Показатели	Мерна единица	2010	2011	2012	2013
Сключени бракове	Брой	321	270	263	251
Бракоразводи	Брой	187	183	274	183
Живородени	Брой	1030	993	876	849
мъже	Брой	513	525	457	435
жени	Брой	517	468	419	414
Умрели	Брой	2218	2176	2233	2120
мъже	Брой	1159	1103	1126	1097
жени	Брой	1059	1073	1107	1023
Умрели деца под 1 година	Брой	7	8	7	8
момчета	Брой	2	6	3	5
момичета	Брой	5	2	4	3
Естествен прираст	Брой	-1188	-1183	-1357	-1271
мъже	Брой	-646	-578	-669	-662
жени	Брой	-542	-605	-688	-609
Възrastови съотношения					
0 - 14/15 - 64	%	17,9	17,5	17,7	18,1
65+/15 - 64	%	34,3	38,1	39,5	41,1
0 - 14, 65+/15 - 64	%	52,2	55,6	57,2	59,3
65+/0 - 14	%	191,2	218,3	222,7	226,8
60 - 64/15 - 19	%	190	209,9	211,8	219,7

Област Габрово е на второ място в страната с най-много лица с увреждания на 16 и повече навършени години след област Силистра (20.2%). Към 1.02.2011 г. призната трайно намалена работоспособност или степен на увреждане имат 12 662 души в област Габрово. От тях 121 са деца и 12 541 - лица на 16 и повече навършени години. Относителният дял на децата с увреждания е 1.51% от децата, за които е отговорено на доброволния въпрос. При лицата на 16 и повече навършени години 16.0% от отговорилите лица в областта са с увреждания.

Сред лицата на 16 и повече навършени години с увреждания най-голям е дялът на лицата с трайно намалена работоспособност или степен на увреждане от 71 до 90% - 5 280, или 42.1%. Лицата с най-висока степен намалена работоспособност - над 90%, са 3 748, или 29.9%. С трайно намалена работоспособност или степен на увреждане от 50 до 70% към критичния момент на преброяването са 2 855 души в областта, или 22.8%. Най-нисък е дялът на лицата с трайно намалена работоспособност до 50% - 658, или 5.2%.

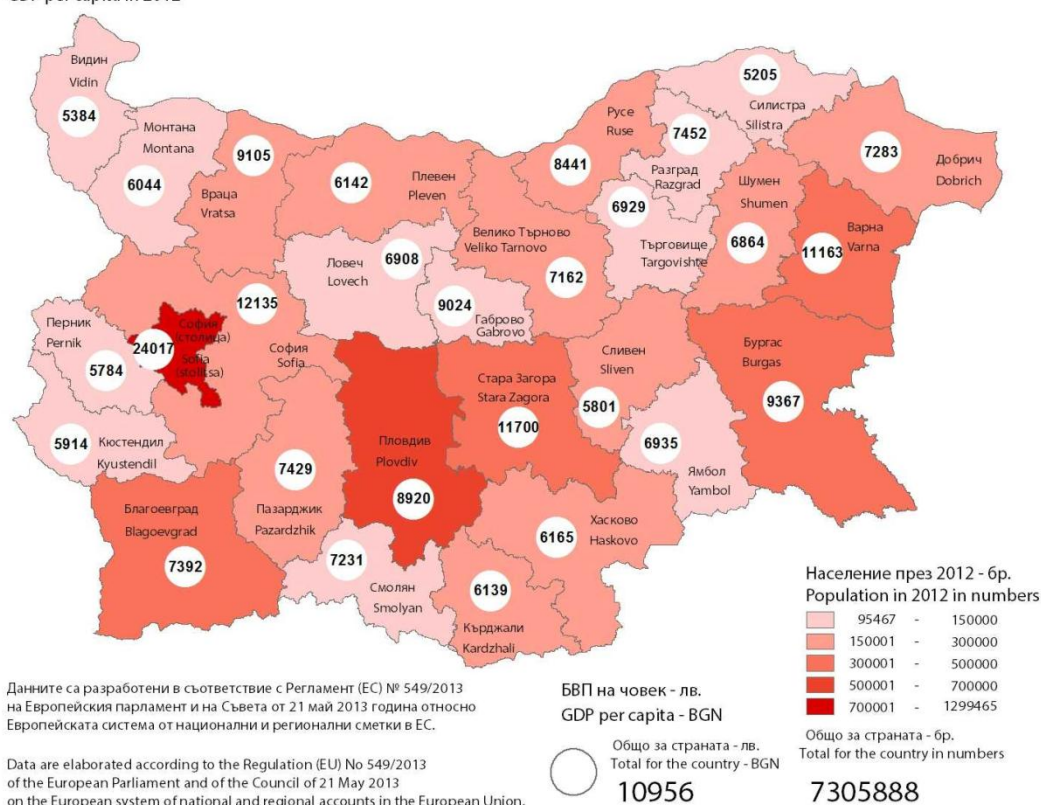
В обобщение на статистическите резултати за населението и демографските процеси в областта през 2014 година, може да се заключи, че са на лице доста неблагоприятни факти. Раждаемостта остава по-ниска от средната за страната. Смъртността е по-висока от средната за страната. Това съответно води до по-висока отрицателна стойност на естествения прираст от средната за страната. Всичко това продължава да поддържа неблагоприятната ситуация по отношение на броя и състава на трудовия потенциал на Габровска община. Притеснителен е и фактът на трайното намаляване броя на лицата в подтрудоспособна и в трудоспособна възраст и трайното увеличаване броя на лицата в надтрудоспособна възраст.

В резултат на краткия анализ на демографската структура на населението, може да се изведе необходимостта от разширяване спектъра на предоставяните социални услуги за възрастни хора и хора с увреждания.

2.3. Икономическо развитие на област Габрово

Брутният вътрешен продукт на човек от населението в област Габрово е 9024 лв. през 2012 г., което я нарежда като седмата най-богата област в страната. По този показател тя изпреварва области като Пловдив, Благоевград и Русе, които като цяло са добре развити.

Брутен вътрешен продукт на човек от населението през 2012 година
GDP per capita in 2012

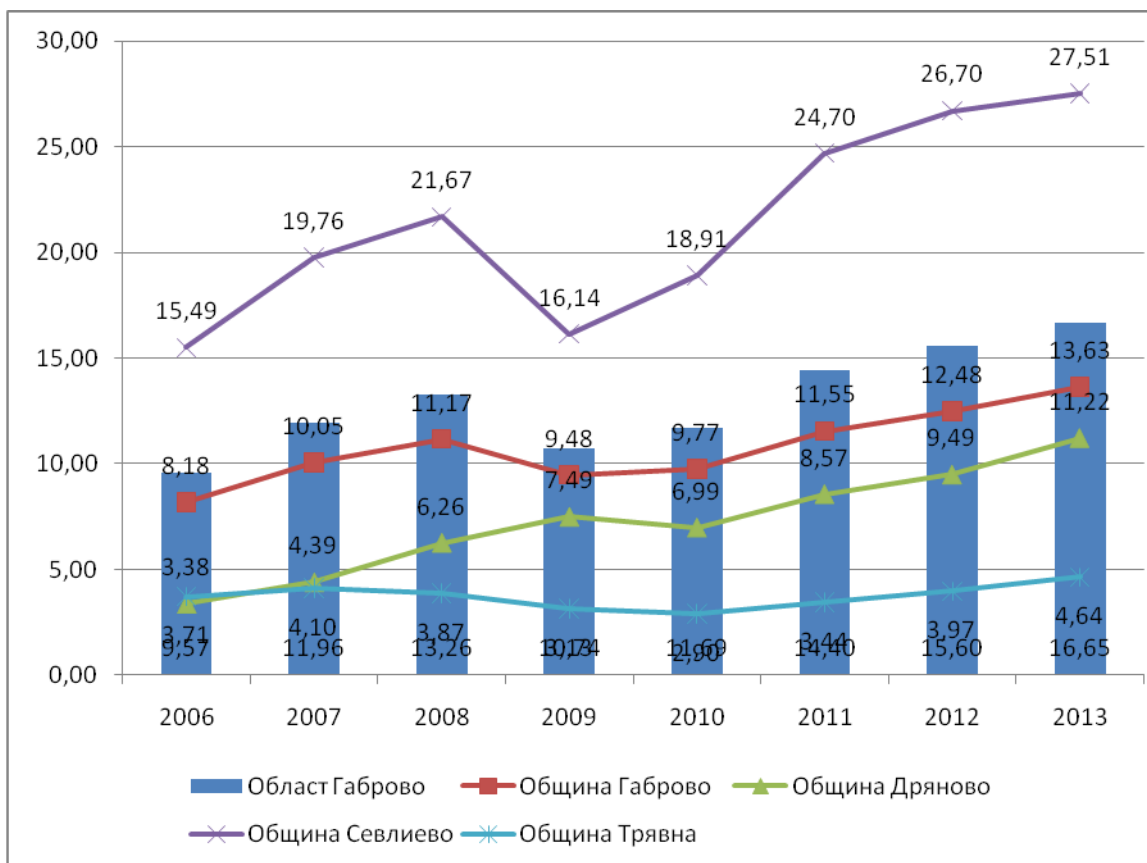

Преработващата промишленост има основна тежест в местната икономика, респективно на пазара на труда. Почти толкова добре е развит и сектора на услугите. Това е видно от таблицата по-долу, която също така посочва, че стойността на показателя за БДС на аграрния сектор е над 9 пъти по-малка от тази за индустрията и услугите.

Брутна добавена стойност и брутен вътрешен продукт по икономически сектори и области				
Област Габрово				
Показатели	Мерна единица	2010	2011	2012
БДС	млн. лв.	812	927	937
БДС по икономически сектори				
Аграрен	млн. лв.	34	41	47
Индустрия	млн. лв.	351	464	469
Услуги	млн. лв.	427	423	421
БВП	млн. лв.	940	1065	1089
БВП на човек от населението	лв.	7296	8721	9024

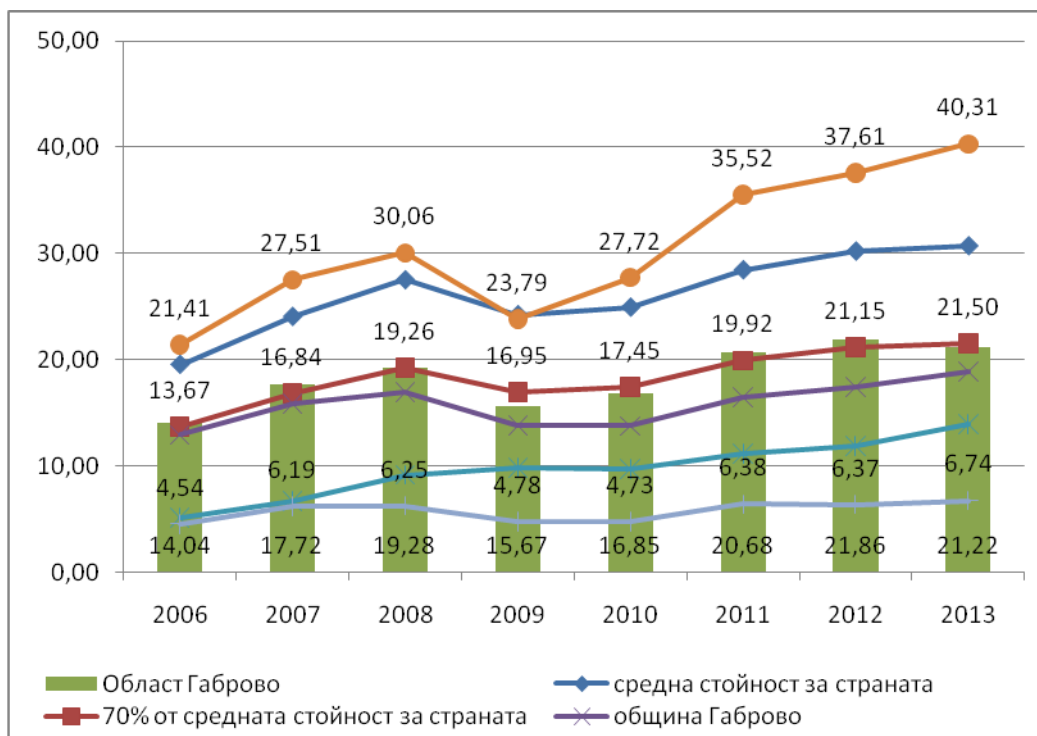
Към 2013 г. регистрираните предприятия в област Габрово в нефинансовия сектор на икономиката са 5720. Броят на предприятията остава стабилен за последните 5 години като 90% от тях са микро предприятия с до 9 заети лица. Малките предприятия съставляват 7,3% от общия брой, средните – 1,5%, а големите едва 0,3%.

Произведена продукция на глава от населението за област Габрово, по общини, 2006-2013 г., [хил. лв.]

По произведена продукция на глава от населението в областта Община Севлиево е с най-голям принос с 27,51 хил. лева за 2013 г. Следват я Община Габрово, Община Дряново и Община Трявна. 2009 и 2010 година са белязани от спад в производството, който е повлиян от общата за страната финансова и икономическа криза. От 2011 г. отново се забелязва покачване на стойностите на показателя за произведена продукция на глава на населението. През 2013 г. произведената продукция на глава от населението в областта е 88,5% от средното за страната. По същия начин изглежда и графиката по години за нетни приходи от продажби за област Габрово.

Нетни приходи от продажби за област Габрово, по общини, 2006-2013 г., [хил. лв.]

Равнището на показателя за нетни приходи от продажби е приблизително 70% от средната стойност за страната. Единствено в Община Севлиево той надминава средните за страната стойности. Запазва се и тенденцията за покачване след 2010г.

Габрово е една от областите с най-голяма концентрация на преки чуждестранни инвестиции, претеглени спрямо населението като около 90% от тях са съсредоточени в преработващата промишленост. Към края на 2013 г. те възлизат на 254822,5 хил. евро.

Чуждестранни преки инвестиции в нефинансовите предприятия (хил. евро)

	2010	2011	2012	2013
Чуждестранни преки инвестиции в нефинансовите предприятия с натрупване към 31.12.	225165,9	271647,9	270817,2	254822,5

Област Габрово е една от областите с най-добро усвояване на европейски средства от общините. Към края на 2014 г. изплатените средства по договори на общините като бенефициенти по оперативни програми са близо 112 млн. лева, като 90 млн.лв са концентрирани в Община Габрово. Областта е на първо място по изплатени средства по оперативните програми на човек от населението към края на 2011 г.

2.3.1 Състояние на инфраструктурата - транспортна инфраструктура и транспортен достъп

Съществуващата пътна мрежа в региона е сравнително добре развита. От общо - 1106 км. пътища, 980 км. са с асфалтова настилка. По-голямата част от изградената пътна мрежа е III-ти и IV-ти клас съответно – 381,3 и 602,8 км. Първокласни са само 91,9 км. от нея, а второкласни – 29,9 км. През последните години няма промяна в дължината на РПМ на територията на областта – 503,1 км. За областта 18,2 % е относителния дял на първокласната пътна мрежа при средно за страната – 9,0 % и за СЦР – 8,7 %. Анализът на състоянието на РПМ обаче е неблагоприятен. Според вътрешни, но еднакви за системата критерии голямата част от мрежата (53 %) е в лошо състояние.

През Габровска област преминават две от основните транспортно-комуникационни направления на страната: пътищата I-4/E 772 “София – Варна” и I-5/E 85 “Русе-В.Търново-Габрово-Стара Загора”, които обслужват връзките в основните посоки – „изток-запад” и „север-юг”. Като цяло пътищата I клас с направление „изток-запад” са по-добре развити, в сравнение с тези по направление „север-юг”.

През територията на област Габрово преминава транспортния коридор № 9, който свързва страните от Североизточна Европа през Румъния и България с пристанище Александрополус на Бяло море (като част от път I-5/E-85 „Русе-В.Търново-Габрово-Ст.Загора-Хасково-Кърджали-Маказа”). За трасето, преминаващо на територията на Габровска област се предвижда строителството на пътен тунел през прохода Шипка. Другата важна част е доизграждане на т.нар. “Западен обходен път” на град Габрово.

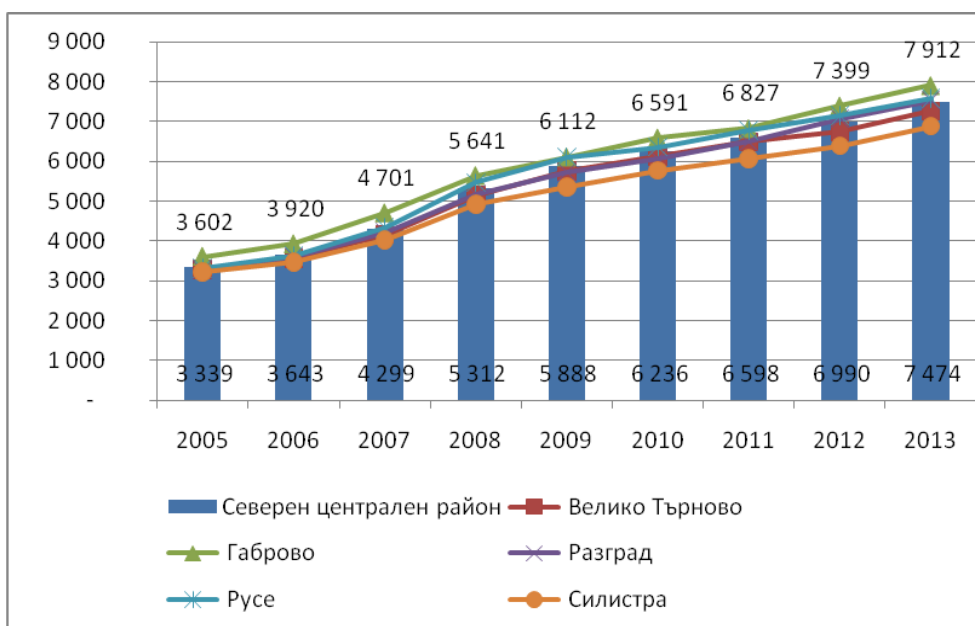
Планинският и полупланински характер на релефа обуславят териториалното развитие на урбанизацията и транспортните връзки, включително и конкретната им проблематика. Много от пътищата в областта са ограничени през есенно-зимния период, поради географските и климатични условия и високите бюджетни разходи за поддръжка и обслужване.

Железопътният транспорт за територията на областта обслужва само част от населените места - общините Габрово, Трявна и Дряново. Никоя от гарите не е важен жп възел и това до голяма степен представлява пречка за развитието на много сфери от производството и търговията. В този смисъл всички отрасли на икономиката в региона разчитат на автомобилната пътна мрежа. Голяма е зависимостта на връзките от състоянието и бъдещото развитие на пътищата, още повече централното място на Габровска област при традиционната връзка между Северна и Южна България.

2.3.2 Благосъстояние на населението – доходи

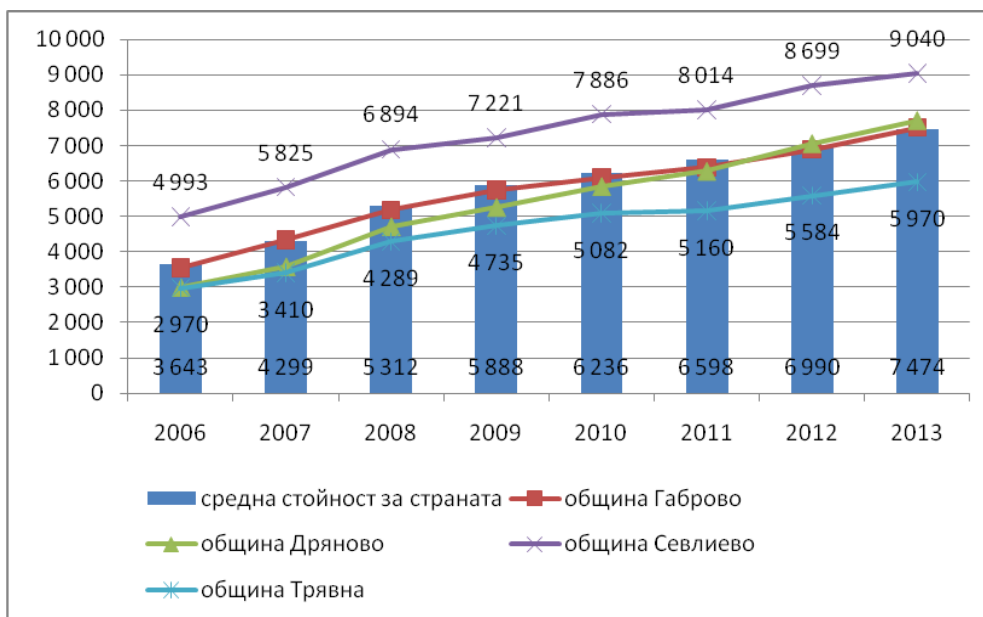
Независимо от реалния растеж на доходите, жизненият стандарт в област Габрово все още е нисък. През 2013 г. Област Габрово е на първо място в Северен централен район по отношение средната годишна заплата като запазва водещата си роля от последните години. Въпреки това се наблюдава значително изоставане спрямо темпа на нарастване на средната работна годишна заплата в национален мащаб. За област Габрово тя е 7912 лв. при средна за страната 9301 лева и 7474 лева за СЦР.

Средна годишна заплата на наетите лица по трудово и служебно правоотношение за СЦР, по области, 2005-2013 г.

Анализът на годишната работна заплата по общини през 2013 г. показва, че най-висока тя е в Община Севлиево – 9040 лева и съответно най-близка до средните стойности за България. Това се дължи главно на концентрацията на инвестиции и развитието на „Идеал Стандарт - Видима” АД – лидер в производството на санитарна арматура и санитарна керамика. Вътреобластните различия по показател средна годишна заплата са много големи, тъй като в останалите общини тя се движи около 6000 лева.

Средна годишна заплата на наетите лица по трудово и служебно правоотношение за област Габрово, по общини, 2006-2013 г.

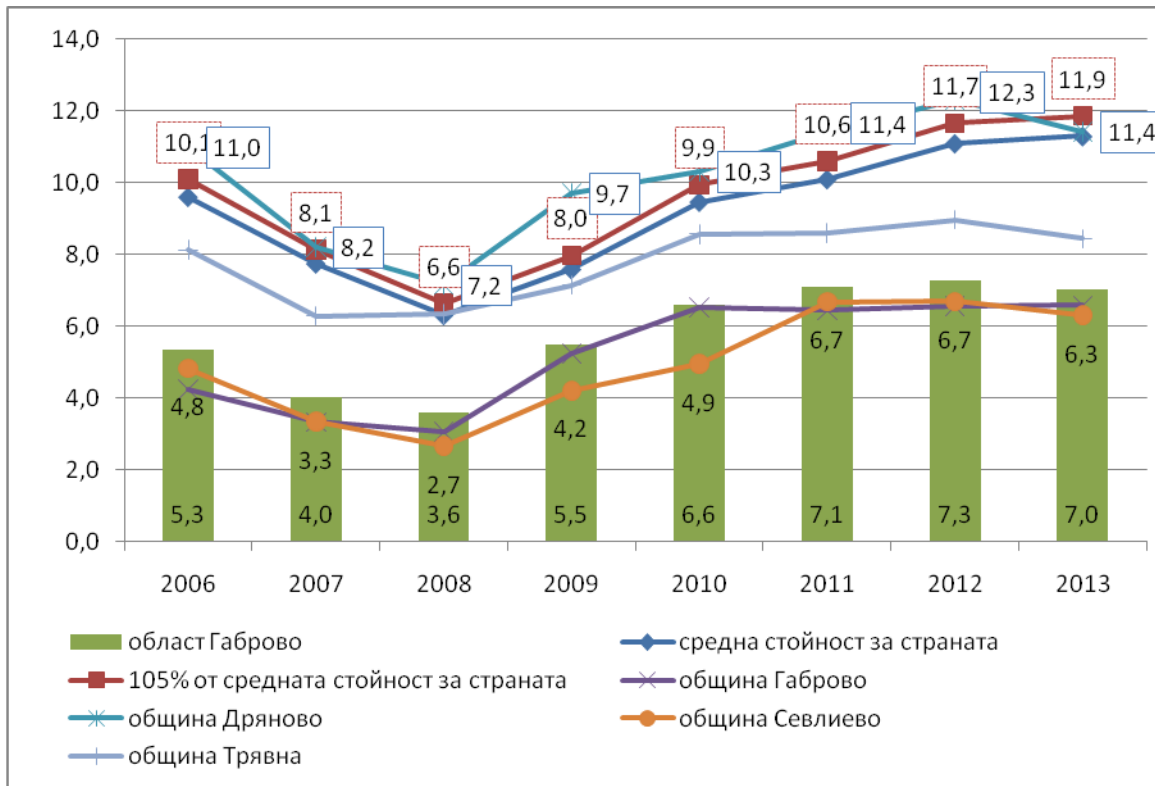

Най-високи заплати през 2013 г. са получавали лицата, работещи в сферата на: Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и газ, Финансови и застрахователни дейности, Държавно управление, а най-ниски са заплатите на заетите в Хотелиерство и ресторантьорство, Операции с недвижими имоти, Култура, спорт и развлечения.

2.3.3 Трудова заетост и безработица

Анализът на показателите за безработицата и заетостта показва, че област Габрово е с много ниско ниво на безработицата и с осигурена добра заетост на икономически активните лица в сравнение с останалите области в България. Равнището на безработицата в областта през 2014 г. е 6,8%, като се отчита намаление с 0,2 пункта в сравнение с 2013 г. Най-ниска безработица е регистрирана в Община Севлиево – 5,7%, а най-висока в Община Дряново – 12,2%. Драстичната разлика между нивото на безработицата в общините отново е доказателство за големите вътререгионални различия както в икономическо, така и в социално отношение. Запазва се тенденцията за плавно намаляване равнището на безработица през последните три години, както и за пропорционално повишаване заетостта и коефициента на икономическа активност на лицата между 15 и 64 навършени години. По последните данни на Агенция по заетостта за месец юни 2014 г. безработицата в областта е 5,9%.

Ниво на безработица за област Габрово, по общини, 2006-2013 г.

Структурата на заетите лица, разпределени по икономически сектори показва, че най-голям е дялът на заетите в сферата на преработващата промишленост. Жените са доминираща група във възрастовата структура на безработните с изключение на над 55 годишна възраст (44,4%). Отбелязва се намаляване броя на регистрираните в Бюрото по труда специфични целеви групи като безработни младежи до 29 години, жени и безработни лица над 50 години. За сметка на това е отчетен ръст с 4,1% спрямо 2013г. при регистрираните безработни с намалена трудоспособност, както и продължително безработните.

Икономическата активност на лицата на възраст между 15 и 64 г. в област Габрово следва тенденцията, валидна и за целия СЦР – тя е по-ниска от средната за България и значително по-ниска от средната за ЕС. Структурата на икономически активната част от населението също е по-неблагоприятна от средните показатели в ЕС, но коефициентът на заетост за 2013 г. за област Габрово е по-висок от средния за СЦР.

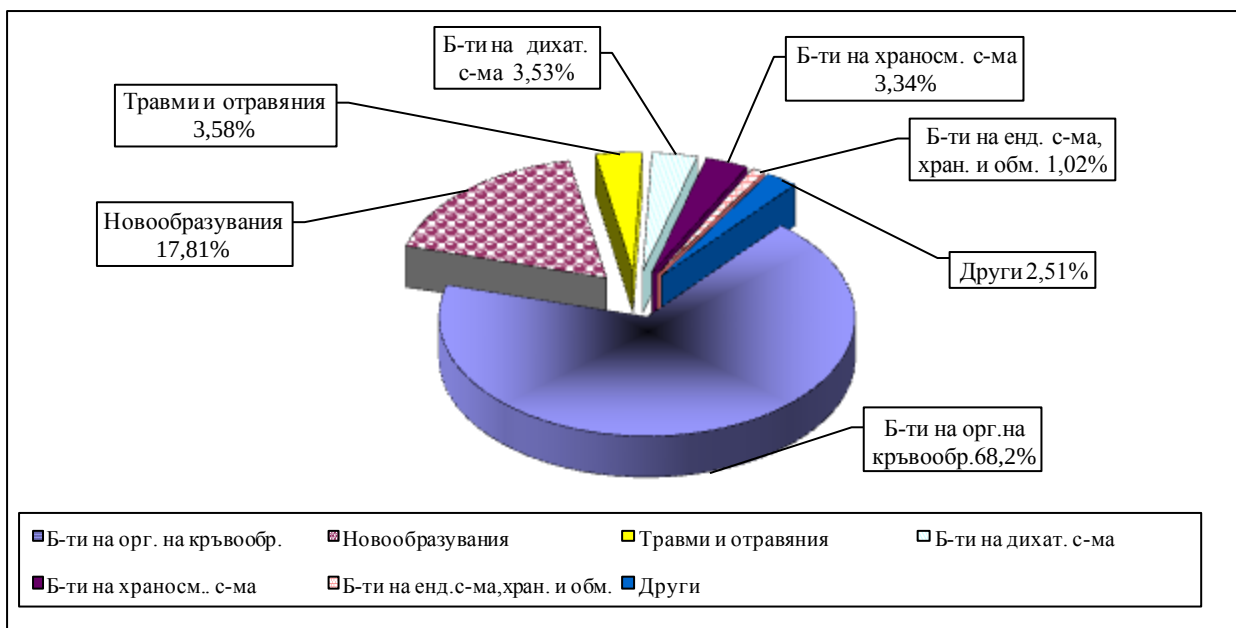
показатели	години					
	2008	2009	2010	2011	2012 2013	
Коефициент на икономическа активност - 15 - 64 навършени години (%)	70.8	67.2	66.6	66.0	68.0	72.2
Коефициент на заетост - 15 - 64 навършени години (%)	69.4	64.2	61.6	59.6	61.4	65.8
Коефициент на безработица (%)	2.0	4.4	7.5	9.9	9.6	8.8

Един от въпросите, които следва да бъде повдигнат при анализа на пазара на труда в областта е дали ниската безработица не се дължи на общото намаляване на икономически активните лица, което се дължи на редица фактори като: повишаване на смъртността, повишаване броя на лицата с трайни увреждания, застаряване на населението и повишаване броят на жителите над 65 години, миграция в по-развитие области и страни и др.

2.3.4 Здравеопазване

В сферата на здравеопазването няма дългосрочна стратегия на областно ниво за решаване на проблемите във функционирането на здравната система. Тенденциите за развитие следват националната политика.

Влошените демографски показатели водят до повишена заболяемост и ръст на хоспитализациите. По данни на РЗИ през 2014 г. 96,47 % от всички умирения в областта се дължат на пет класа болести: на първо място болестите на органите на кръвообръщението – 68,20% (за страната – 65,52%); на второ – злокачествените новообразувания – 17,81% (за страната – 17,19%); на трето – травми и отравяния – 3,58% (за страната – 2,58%); на четвърто място - болестите на дихателната система – 3,53% (за страната – 3,38%) и на пето – болести на храносмилателната система - 3,34% (за страната – 3,41 %).

В следствие на намаляването доходите на населението, включително след пенсиониране, както и повишаване на безработицата и невъзможност на голяма част от хората да се осигуряват здравно, се ограничава достъпът до необходимата квалифицирана здравна помощ. Това води след себе си до цялостен незадоволителен здравен статус на населението в област Габрово. Почти липсва политика на профилактика на здравето и превенция на заболяемостта. Наблюдава се **намаляване на квалифицираните кадри в здравеопазването заради текучество на лекари и медицински персонал**, ниско немотивиращо заплащане и влошените условия на работа. Изцяло липсва медицински персонал в някои от селата в областта. Слаба е координацията между първичната медицинска помощ (личните лекари), специализираната извънболнична помощ, болничната помощ и спешната помощ.

Болнична помощ - Населението на областта се обслужва от 7 болнични лечебни заведения. Всяка от общините разполага с поне една многопрофилна болница, с изключение на Дряново. Със заповед № РД-28-18/05.02.2013 г. на Министъра на здравеопазването на лечебното заведение в Дряново е отнето разрешението за осъществяване на лечебна дейност.

В останалите общини функционират следните многопрофилни болници:

- МБАЛ “Д-р Тота Венкова” АД гр. Габрово
- МБАЛ “Д-р Стойчо Христов” ЕООД гр. Севлиево 100 % общинска собственост
- МБАЛ „Акта Медика” ЕООД гр. Севлиево (100 % частна собственост)
- МБАЛ “Д-р Теодосий Витанов” ЕООД гр. Трявна 100 % общинска собственост

Освен тях в Област Габрово функционират и 3 специализирани болници:

- „Специализирана болница за активно лечение на белодробни болести – Габрово” ЕООД (100 % държавна собственост) – с предмет на дейност лечение на болни с остри, изострени хронични белодробни болести, както и

на болни с активна туберкулоза. ЛЗ е единственото в страната за стационарно лечение на болни с мултирезистентна туберкулоза и екстензивно резистентна туберкулоза /MDR –TB; XDR-TB/. От 2009 г. обслужва пациенти с мултирезистентна туберкулоза по Национална програма за лечение на МДР с финансиране от глобален фонд и СЗО.

- Детска специализирана болница за долекуване и продължително лечение на белодробни болести „Царица Йоанна” ЕООД гр. Трявна (100 % държавна собственост). Лечебното заведение е единственото в страната за долекуване и продължително лечение на деца с белодробни болести.
- Държавна психиатрична болница гр. Севлиево (100 % държавна собственост) с отделения са за активно лечение на остри психози, отделение за долекуване и продължително лечение на лица с хронични психози и геронтопсихиатрични случаи, отделение за психосоциална рехабилитация и Център дневни грижи.

През 2014 г. в многопрофилните болници в областта са хоспитализирани общо 32648 души или 2783,03 на 10 000 жители (2544,6 за страната). Има увеличение на броя на хоспитализираните в сравнение с 2013 г.

Рисковите фактори, влияещи върху здравето на населението в област Габрово, са нездравословното хранене, ниската физическа активност, тютюнопушене, злоупотреба с алкохол, употреба на наркотични вещества и др.

Медицинските грижи за **първична извънболнична медицинска помощ** на населението се осъществяват от лекари по обща медицина и лекари по дентална медицина, работещи в лекарски практики разположени равномерно на територията на областта.

За област Габрово към настоящия момент няма населени места, които да не са осигурени с първична извънболнична медицинска помощ. За част от населените места в селските райони, населението се обслужва от ОПЛ, регистрирали допълнителни адреси на практика по селата.

Към настоящия момент осигуреността с лекарски практики за първична дентална помощ за Област Габрово е добра.

Регистрирани към 25.06.2015 г. в РЗИ Габрово Лечебни заведения за първична медицинска и дентална извънболнична помощ по общини в област Габрово

Община	Брой регистрирани Индивидуални практики за първична медицинска помощ		Брой регистрирани Групови практики за първична медицинска помощ	
	Лекари	Дентални лекари	Лекари	Дентални лекари
Габрово	41	70	1	4
Севлиево	12	30	1	1
Трявна	8	12	-	2
Дряново	7	7	-	-
Област:	68	119	2	7

Специализираната извънболнична помощ е основен интегриращ елемент в системата на здравеопазване, който цели да осигури на населението достъпна и качествена медицинска помощ и да позволи да се намалят потребностите от значително

по-скъпата болнична помощ, чрез активна профилактика, ранна диагностика и адекватно и ефективно лечение в амбулаторни условия.

Регистрирани към 25.06.2015 г. в РЗИ Габрово Лечебни заведения за специализирана медицинска и дентална помощ по общини в област Габрово

Община	Брой регистрирани амбулатории за специализирана медицинска помощ									
	Индивидуални практики		Групови практики		Центрове		Лаборатории, хоспис, неконвенционални практики			
	лекари	дентални л-ри	лекари	дентални л-ри	МЦ	ДКЦ	МДЛ	МТЛ	Хоспис	НК
Габрово	33	-	2	-	6	1	5	10	-	7
Севлиево	20	1	-	-	2	3	-	5	-	-
Трявна	5	-	-	-	1	-	-	1	-	-
Дряново	4	-	-	-	2	-	-	2	1	-
Област:	62	1	2	-	11	4	5	18	1	7

МЦ - медицински център

ДКЦ - диагностично консултативен център

МДЛ - медико диагностична лаборатория

МТЛ - медико техническа лаборатория

Средногодишният брой на леглата в стационарите през 2014 г. е бил 966, или увеличението в сравнение с предходната година е с 57 броя.

Осигуреност с легла (средногодишен брой) - 82,35 легла на 10 000 души население.

През 2014 г. болничния персонал в стационарите е 317 лекари – физически лица, от които на основен трудов договор са 263 (236 със специалност и 12 лекари специализанти) и 7 фармацевти. Специалистите по здравни грижи са 583 физически лица, от които 536 на основен трудов договор. Немедицински персонал 381 физически лица, от тях 373 на основен трудов договор. Немедицински специалисти с висше образование на основен трудов договор са 44.

Осигуреността на населението в областта с лекари в болничната помощ за 2014г. е 27,02 на 10 000 души.

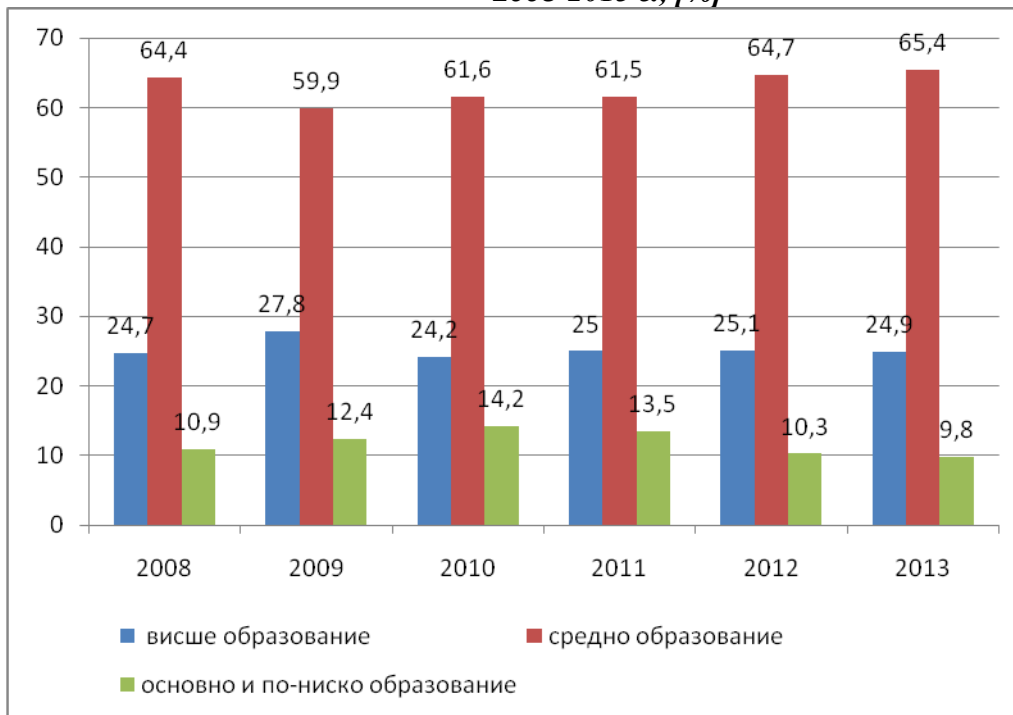
2.3.5 Образование

Подобрение в периода 2008-2013 г. бележи образователната структура на населението. Образователната структура на населението на 7 и повече навършени години значително се подобрява през 2013 г. в сравнение с предходните години, следвайки ясно изразената тенденция на увеличаване на броя и дела на населението с висше и средно образование при същевременно намаляване на броя на лицата с основно и по-ниско образование.

По официални данни на НСИ за 2013г. 24,9% от жителите на областта са с висше образование, или всеки пети е висшист, а лицата, завършили средно образование, са 65,4%. Делът на лицата с основно и по-ниско образование е 9.8%. Значителни са различията в образователната структура по местоживееене - почти три

четвърти от жителите на градовете са със завършено най-малко средно образование, докато за жителите на селата този относителен дял е по-малко от половината.

Образователна структура на населението между 25 и 64 години на ниво област, 2008-2013 г., [%]

Разбивката по общини е спрямо данни на НСИ от последното преброяване, но тя не показва никакви съществени различия в образователната структура на населението в отделните общини.

В резултат на демографската картина, продължава тенденцията за намаляване на броят на учениците в областта от I до XII клас. Закриват се училища и съответно намалява броят на преподавателите.

Структурата на образователната мрежа в област Габрово през учебната 2014/2015 г. включва:

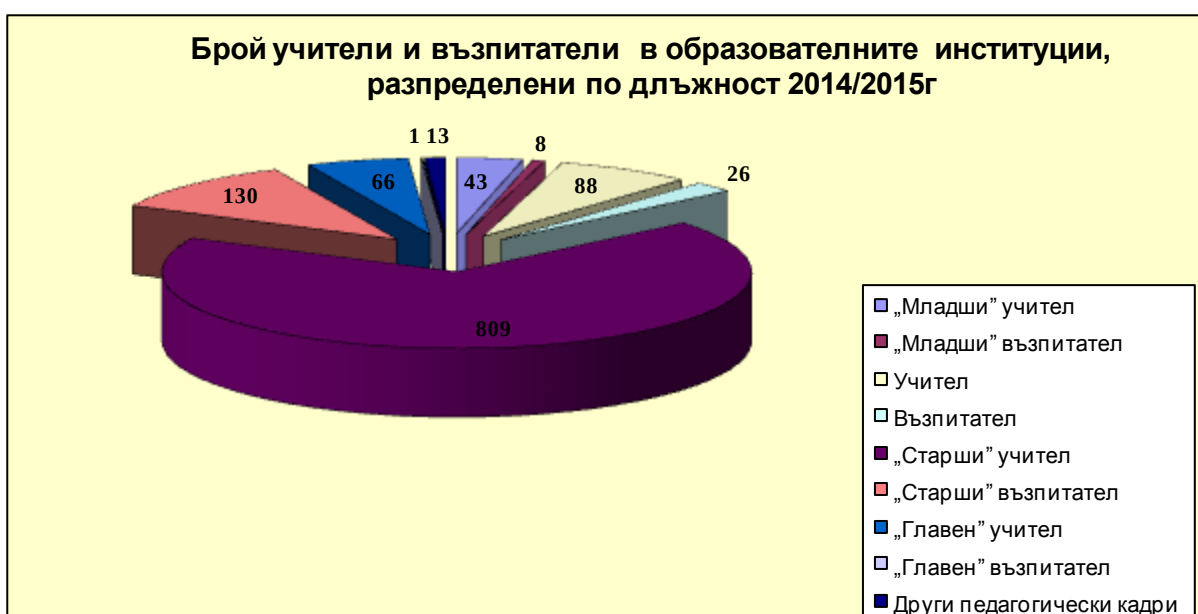
Училища:

- 17 основни училища в област Габрово;
- 5 средно образователни училища;
- 2 профилирани гимназии;
- 7 професионални гимназии;
- 3 специални училища;
- НГПИ „Тревненска школа“.

В сравнение с предходната 2013-2014 година броят на учениците напуснали училище се запазва – 15 бр., но се наблюдава тенденция за намаляване броят на учениците, напуснали училище в задължителна възраст – от 5 ученици за учебната 2013-2014 година на 2 ученици за учебната 2014-2015 година. Причините за напускане са семейни и социални.

Обезпечеността с учители и възпитатели е както следва:

Регионалната образователна система включва и 29 детски градини в четирите общини. Те са изцяло под управлението на общинските администрации и съответно се издържат от общинския бюджет. Наблюдава се тенденция към увеличаване броя на децата и недостиг на местата, поради което в периода 2010-2015 г. в община Габрово, например, е построена нова сграда за детска градина. Разпределението на детските ясли на територията на областта е относително равномерно. Дисбаланс се наблюдава по отношение на осигуреността с места в яслените групи. Като цяло, се наблюдава трайна тенденция към увеличаване ползването на услуги от детските ясли. Увеличава се и броя на децата, ползващи храна от детска млечна кухня. Това налага адекватна реакция от страна на общините и съответно – осигуряване на по-голям обем услуги в сферата.

2.3.6 Младежки дейности

Демографската обстановка за област Габрово, не се различава от тази за цялата страна - населението застарява, както в резултат на естествените процеси на раждаемост и смъртност, така и в резултат на засилените миграционни процеси. Нарастването на обема на вътрешната миграция, а и не само, все по-често е продиктувано от икономически причини, включително и търсене на работни места.

За област Габрово са налице същите тенденции, характерни за България като цяло. Целевата прогноза на НСИ показва, че в периода до 2020 г. броят на младите хора ще намалява, като особено рязко, това ще се отрази във възрастова група 20-29 години.

В Област Габрово по постоянен адрес са регистрирани 4064 младежа на възраст от 14 до 17г. Във възрастовата граница 18-29 няма конкретни данни.

През предишния планов период в Габровска област се наложиха няколко организации, които са младежки, както и такива, които са доставчици на услуги за деца и младежи в общността. Те предлагат образователни и социални услуги, услуги за свободното време, услуги и дейности по различни програми и инициативи. Сред тях най-изявените са: Сдружение ИМКА – Габрово; Български младежки червен кръст към Областен съвет на БЧК - Габрово; Сдружение “Социален диалог” – Габрово; Сдружение ИРИС, Севлиево; Сдружение МОГА, Дряново; Сдружение Българи, Дряново и др. На територията на община Габрово активно работи Общински съвет по наркотични вещества. Някои от доставчиците на младежки услуги в общността са: Младежки център към община Севлиево; Център за работа с деца, Севлиево; читалища; частни обучителни центрове за развитие на чуждоезиковото обучение и на компютърни умения (Веда Консулт, Училища Европа, езикова школа Интензив, езикова школа Видима и др.).

Голяма част от младите хора на територията на областта проявяват интерес към спортните клубове и танцовите състави, както и към другите извънкласни форми за развитие. Голяма част от младежите на възраст между 15 до 19 години са включени в извънкласни форми, чрез целевото финансиране от Министерство на младежта и спорта. Съвременният модел за здравословен начин на живот трябва да развие принципа на делегиране на права и отговорности от страна на държавата и активна подкрепа и партньорство с неправителствените младежки и спортни организации.

Въпреки масовото навлизане на информационните технологии в бита и в работата, достъпът до информация на младите хора все още е ограничен. Публичните услуги в подкрепа на младите хора все още не са с необходимото качество и не достигат до всички нуждаещи се, особено до младежите в малките населени места.

С цел осигуряване на достъп до услуги за развитие, основани на младежката работа, индивидуалния подход и оценка на конкретните потребности и особености на младежката възраст в учебните заведения и читалищата на територията на общините в областта се развиват различни извънкласни форми, кръжоци, клубове по интереси, школи и др. за развитие уменията на талантиливи млади хора в областта на изкуствата, видовете спорт, науката, информационните технологии. В Габровска област има 16 целеви библиотеки по програма Глобални библиотеки - България от общините Габрово, Севлиево, Трявна и Дряново, които осигуряват равнопоставен достъп до информация, проектни предложения, програми, касаещи младежките проблеми и начините за решаването им.

Регионална библиотека – Габрово според основната своя мисия и организационна структура като образователно-информационен културен институт отговаря на всички условия да бъде база за обучения и инициативи, свързани с Националната стратегия за младежта 2012 – 2020 година.

Библиотечният екип и неговото ръководство провеждат обучения, събития и подобни мероприятия, насочени към групата на младежите от 15 – 29 години.

2.3.7 Жилищни условия

Към 1.02.2011 г. жилищата в област Габрово са 79 040, като броят им е нараснал с 10 533, или с 15.4% в сравнение с предходното преброяване. Най-много жилища са преброени в община Габрово - 39 249, или 49.7%, а най-малко - в община Дряново - 6 974, или 8.8% от всички жилища в областта. Основната част (62.8%) от жилищата в област Габрово са тристайни и двустайни. Жилищата с една стая са 7.3%, като най-голям е техният брой в община Габрово - 3 771, или 65.7% от всички едностайни жилища в областта. Най-много жилища с шест и повече стаи са преброени в община Габрово - 1 070, или 38.0% от тези жилища в областта.

На фона на намаляващия брой на населението, увеличението на жилищата показва много добра жилищна осигуреност в областта. Възниква и въпросът до колко жилищата са обитавани. Към 1.02.2011 г. 49 451, или 62.6% от жилищата в област Габрово са обитавани. Делът на обитаваните жилища е най-висок в община Габрово - 68.8%, а най-нисък – в община Дряново - 55.1% от всички жилища в съответната община. Жилищата, свързани с обществена канализация в област Габрово са 78.0% от всички обитавани жилища, с друг тип канализация са 20.1%, а без канализация - 1.9%. В градовете с обществена канализация са 92.3% от жилищата, а без канализация - 0.5%. В селата тези относителни дялове са съответно - 23.1 и 7.0%. Делът на жилищата с обществено водоснабдяване е 97.6% от всички обитавани жилища в област Габрово. В градовете 98.9% от жилищата са с обществен водопровод, а в селата - 92.6%. Без източник на вода в областта са 274 жилища (0.5%), като 92 от тях са в градовете и 182 - в селата.

Данните за наличие на компютър в жилището и достъп до интернет в област Габрово показват, че 43.2% от обитаваните жилища в областта имат компютър, а с достъп до интернет са 40.1%. Към 1.02.2011 г. с най-висок дял на жилища с наличие на компютър и достъп до интернет е община Габрово – съответно 47.0 и 43.3%, а с най-нисък - община Дряново - 36.1 и 33.1%.

2.4. Изводи от демографската характеристика и анализа на икономическото развитие на областта:

- Населението на областта в последните 30 години прогресивно намалява средно с 2,17 % годишно, като за 2014 г. намалението е с 1,6 %, сравнено с 2013г.
- Съществува трайна тенденция към застаряване на населението в област Габрово. Делът на младото население (под 19 г.) постоянно намалява, намалява също и населението в трудо-способна възраст. Увеличава се делът на населението над 65 г. Процесът на остаряване е по-силно изразен сред жените отколкото сред мъжете. Относителният дял на жените на възраст над 65 години е 59,63%, а на мъжете – 40,37 % се дължи на по-високата смъртност сред мъжете и като следствие от нея по-ниска средна продължителност на живот, която за мъжете е 73,07 години, а при жените е 79,11 години.

- Миграцията обхваща предимно лица в трудоспособна възраст и е насочена както към големите градове, така и добре развити страни на Европейския съюз. Тя е процес, който влияе негативно върху демографската характеристика и предопределя повишаването броя на възрастните хора спрямо общия брой на населението.
- Тенденциите за застаряване на населението, повишаване на смъртността на хората в трудоспособна възраст, отрицателния прираст, относително увеличаващата се продължителност на живота определят нуждата от социални услуги за специфична целева група – възрастни хора, включително и хора с увреждания.
- По-висок е дялът на градското население – за областта той е 82% (за страната 73,1%). По-висок е дялът на жените – за областта той е 51,64 %. Концентрацията на население в градовете предопределя и концентрацията на социалните услуги там. Необходимо е да се предвидят специфични услуги в домашна среда, мобилни екипи и дейности за превенция, които да обхванат и населението в отдалечени, планински райони и малки населени места. Именно там болшинството от населението е възрастни хора, включително с увреждания.
- Въпреки наличието на непрекъснато увеличаващия се брой на оказваните здравни услуги, в системата на здравеопазването съществуват редица проблеми, свързани основно с достъпа и качеството на здравните услуги – нарастване на броя на хоспитализациите, на случаите с късна диагностика и настъпващи усложнения и в крайна сметка влошаване на здравния статус на населението.
- Прегледът на развитието на област Габрово за периода до 2013 г. показва възстановяване на икономиката след кризата от 2008-2009 г. и наличие на потенциал за постигане на относително стабилни нива на растеж след 2014 г.
- Сравнението на някои основни икономически показатели потвърждава резултатите от проведените проучвания и анализа на статистическа информация, че област Габрово притежава значителен потенциал по отношение на икономическото развитие.
- В по-слабо развитите периферни райони затрудненият транспортен достъп води до липса на ефективна икономическа дейност, по-високи равнища на безработица, процес на обезлюдяване на населените места и недостатъчно предлагане на обществени услуги.
- Направеното допитване сред общините в област Габрово във връзка с последващата оценка на ОСР показва, че като положителни за периода 2005-2013 г. се оценяват тенденциите в развитието, свързани с намаляване на безработицата, подобряване на инфраструктурата (вкл. ВиК и управление на отпадъците) и социалните услуги.
- Според проучване, направено сред представители на бизнеса, администрацията и гражданите в рамките на проект „Ефективна координация за стратегическо планиране и мониторинг на регионалното развитие на област Габрово” лошо се оценява състоянието на здравните грижи в областта. Основните идентифицирани проблеми са свързани с неудовлетвореност от достъпа и качеството на спешната помощ, материалното оборудване на лечебните заведения, квалификацията на медицинския персонал и качеството на предоставяните услуги.
- Предвид това, че областта е малка и компактна като територия, има равномерно разпределение на хората от целевите групи като няма значително струпване на

хора от определена целева група. Развитието на социалните услуги през предишния планов период показва и равномерно развитие на мрежата от социални услуги и доставчици на социални услуги.

- През изминалия планов период повечето от разкритите социални услуги работиха над заявения капацитет и това наложи увеличаване на капацитета на някои от тях. Увеличаването на капацитетите на съществуващите социални услуги през периода до 2014 г. показва, че голяма част от рисковите групи вече са запознати с услугите и активно ги ползват. Това доказва, че една голяма част от рисковите групи вече е обхваната и ползва наличните социални услуги.

3. АНАЛИЗ НА ГРУПИТЕ В РИСК В ОБЛАСТ ГАБРОВО

3.1. Фактори, които пораждат риск за различните групи от населението

При планирането на социални услуги е от изключителна важност да се открият основните проблеми, които пораждат рискове за различните групи, да се набележат мерки за разрешаването им и да се планират услуги по превенция, каквито към настоящия момент не се предлагат. От извършения анализ на социо-демографската и икономическа картина на областта се очертават някои типични фактори, които поставят лицата в неравностойно положение и провокират появата на рискови групи: увреждане или здравословен проблем в семейството, затруднен достъп до здравни услуги, отдалеченост на населеното място, ниски доходи на хората в надтрудоспособна възраст, многодетството, неравностойна позиция на пазара на труда, трайна липса на собственост и доходи, противообществени прояви, рискове, засягащи децата и лица в институции.

Безработицата при хората в трудоспособна възраст се отразява на качеството на живот на всички членове на семейството, особено на децата. Данните показват, че липсата на финансово обезпечаване, водещо до нисък стандарт на живот, влошава социално-психологическия климат в семейството, което е предпоставка за попадане на децата в криминогенна среда. Голяма част от безработните не са социално и здравно осигурени, което създава допълнителни предпоставки за семействата на тази рискова група. Към хората с ниски доходи и влошен социален статус са възрастните хора в пенсионна възраст, които са с минимален размер на пенсиите и хората на пенсионна възраст, които по различни причини нямат пенсия. Последната група е трудна за идентифициране поради липсата на данни, но в нея ще попаднат хора, които продължително време са работили без да се осигуряват.

Един от проблемите, който се очертава в следствие на демографската характеристика на областта е грижата за възрастните хора. Тя традиционно се възприема като задължение на техните деца. През последните години, поради засилената миграция на хората в трудоспособна възраст към големите градове и чужбина, различните поколения все по-рядко живеят заедно. Проблемът е по-ясно очертан в общини Дряново и Трявна, както и в селата в цялата област, където преобладава население в надтрудоспособна възраст. В тази връзка развитието на

социални услуги в подкрепа на грижите за възрастните хора се възприема като облекчение и за двете страни.

3.2. Характеристика на рисковите групи в област Габрово

РИСКОВИ ГРУПИ ПРИ ДЕЦАТА

Съгласно определението за „дете в риск” в допълнителните разпоредби на Закона за закрила на детето (“ (§1., т.11), можем да открием няколко рискови групи при децата както следва:

а) деца, чиито родители са починали, неизвестни, лишени от родителски права или чиито родителски права са ограничени, или детето е останало без тяхната грижа;

б) дете, което е жертва на злоупотреба, насилие, експлоатация или всякакво друго нехуманно или унижително отношение, или наказание в или извън семейството му;

в) дете, за което съществува опасност от увреждане на неговото физическо, психическо, нравствено, интелектуално и социално развитие;

г) дете, което страда от увреждания, както и от труднолечими заболявания;

д) дете, за което съществува риск от отпадане от училище или което е отпаднало от училище

Биха могли да се съчетаят и няколко критерия за уязвимост. В тези случаи към целевите групи следва да се добавят деца с увреждания, които живеят със семействата и деца с увреждания, които са настанени в институции (домове и ЦНСТ), т.е. деца с увреждания, за които се полагат формални и неформални грижи.

3.2.1. Децата, настанени в специализирани институции

В изпълнение на Националната стратегия „Визия за деинституционализация на децата в Република България” през предишния планови период бе изпълнен проект „Посока: семейство” на Министерството на здравеопазването, в рамките на който се извърши реструктуриране на осем пилотни ДМСГД в комплекси, предоставящи нови, интегрирани, междусекторни услуги, които предлагат качествено различен от институционалния модел на грижа за децата. Един от тях бе Домът за медико-социални грижи за деца в Габрово. През 2012 г. в ДМСГД са били настанени общо 37 деца. Със стартирането на проекта започна поэтапното извеждане на децата от институцията. Една част от децата са изведени в приемни семейства, други са настанени в новопостроените ЦНСТ, част от тях са върнати в биологичните им семейства. През 2013г. броят на новите деца, настанени в ДМСГД, намалява на 5. През 2015г. там е настанено само 1 дете. С Постановление на МС No 208 от 10 август 2015г. домът е закрит, считано от 01.10.2015г.

На територията на област Габрово функционираха още 2 специализирани институции за деца – Дом за деца, лишени от родителска грижа „Христо Райков” Габрово и Дом за деца, лишени от родителска грижа „Велика и Георги Ченчеви”

Севлиево. В домовете бе проведена реформа, която включваше намаляване на капацитетите след извеждане на децата от институцията. Бяха проучени и реализирани възможности за връщане на деца в биологичното семейство, включително разширеното семейство или приемно семейство. В резултат на това броят на децата, настанени в двата дома значително се намали. В Севлиево част от децата са настанени в ЦНСТ, което по първоначални разчети бе за деца с увреждания, но в последствие в него бяха настанени деца от ДДЛРГ. Към април 2015 г. ползватели на социалната услуга в ДДЛРГ в Габрово са 11 деца, а в Севлиево - 14 деца. През 2015 г. в двата дома няма нови настанявания на деца. С Решение № 234/01.10.2015г. на Общински съвет – Габрово и Заповед № РД01-1576/23.10.2015 г. на Изпълнителния директор на Агенция за социално подпомагане ДДЛРГ „Христо Райков“ е закрит от 01.11.2015 г.

Едни от основните причини за изоставянето са:

- липса на сексуално здравно образование и култура;
- безразборни сексуални контакти;
- бедност и финансови затруднения;
- непознаване на семейното планиране;
- раждането на дете с увреждане;
- майката е непълнолетна или самотна;

С цел превенция на изоставянето са развити няколко услуги в общността насочени към ранна кризисна интервенция за информиране, консултиране и психосоциална подкрепа още на ниво диагностициране на бременността, а именно:

- Услугите в комплекса на ДМСГД (Център за детско и майчино здраве и Център за ранна интервенция);
- 3 ЦОП – Габрово; ЦОП Дряново;
- МСС Севлиево – ЦОП Севлиево;
- Комплекси за интегрирани услуги за деца и семейства в Габрово и Севлиево

3.2.2. Деца с увреждания

Тази целева група включва деца с физически, умствени, психически и комплексни увреждания. По данни на Дирекциите “Социално подпомагане”, към 31.12.2014 год. децата с увреждания в Област Габрово са 460. Спрямо данните, събирани за разработването на Областната стратегия за развитие на социалните услуги 2010-2015 г., броят на децата с увреждания в областта се е увеличил почти двойно.

Община	Деца с физически увреждания	Деца с множествен и увреждания	Деца с умствена изостаналост	Деца с психични разстройства

Община	Деца с физически увреждания	Деца с множествен и увреждания	Деца с умствена изостаналост	Деца с психични разстройства
Габрово	228	7	25	2
Дряново	14	13	2	15
Севлиево	21	86	7	9
Трявна	25	2	1	3
Общо	288	108	35	29

Най-многобройна е групата на децата с физически увреждания - 62,6% от всички деца с увреждания. Към м. декември 2014 г. на територията на област Габрово са регистрирани общо 288 деца с физически увреждания, като най-голям е техният брой в община Габрово – 228. За последните 5 години броят на децата с физически увреждания в Габрово е нарастнал почти двойно. В община Севлиево тези деца са 21 в община Трявна - 23 деца, в община Дряново – 14 деца.

Към декември 2014 г. на територията на област Габрово са регистрирани 108 деца с множествени увреждания, като 7 деца са от Габрово, 86 деца са от Севлиево, 2 са от Трявна и 13 от Дряново.

Броят на децата с умствени и психически разстройства е значително по-малък от този на децата с физически увреждания. На територията на област Габрово към декември 2014 г. има регистрирани 29 деца с психични разстройства. От тях 9 деца са от община Севлиево, 2 в община Габрово, 15 - в Дряново, а в Трявна има 3 деца с психични разстройства.

Децата с умствена изостаналост на територията на областта са 35 и се наблюдава тенденция за намаляване в сравнение с периода до 2009 г. От тях 25 деца са от община Габрово, 7 деца са от община Севлиево, 2 - в Дряново и 1 дете в Трявна.

3.2.3. Деца в риск

3.2.3.1 Деца, изоставени на ниво родилен дом

За периода 2012-2014 г. включително на ниво родилно отделение са изоставени от родителите си 35 деца. През 2012 г. са регистрирани 11 такива случаи, през 2013 г. - 14 и през 2014 г. броят им намалява на 10.

Най-голям е броят на изоставените деца от община Габрово – за периода 2012-2014 г. общо 25 деца, т. е. 71.4 % от всички изоставени деца на ниво родилно отделение на територията на областта. В община Дряново са изоставени 2 деца през 2013 г., а през 2012 и 2014 г. няма случаи на изоставяния. Това е 5.7 % от общия брой изоставяния в областта. За община Севлиево през 2012 г. са изоставени 2 деца, 2013 г. – 2 деца и 2014 г. - 4 деца. В община Трявна няма случаи на изоставяния за посочения период.

3.2.3.2 Деца в риск от отпадане от училище

В Област Габрово няма деца в училищна възраст, необхванати от образователната система за периода 2012-2014 г. През последните 2 учебни години 2013/2014 година и 2014/2015 година броят на учениците напуснали училище се запазва – 156р.

От анализа на годишните доклади на директорите на училища за резултатите от образователно - възпитателната дейност и през учебната 2014-2015 година се оформя тенденция към системно намаляване броя на учениците I –VIII клас, които отпадат от училище - от 5 ученици за учебната 2013-2014 година на 2 ученици за учебната 2014-2015 година. Процесът за намаляване обаче не е валиден за децата роми. Предимно това са деца от различни етноси, с нисък социално-икономически и образователен статус на родителите.

Систематизирани по значимост, причините за отпадането на учениците в областта са следните:

- семейни причини - пътувания на родителите в чужбина или из страната за търсене на работа; внезапна промяна на постоянния адрес на родителите и невъзможност да се установи продължава ли обучението на ученика; незаинтересованост и липса на контрол от страна на родителите, които много често ангажират децата си в трудова дейност за подпомагане на семейния бюджет;
- пътувания на родителите в чужбина - с цел търсене на работа /по няколко пъти в рамките на учебната година/, като с тях пътуват и децата;
- отсъствия и последствието от това – прекъсване на обучението в резултат на натрупаните голям брой извинени и неизвинени отсъствия;
- социални причини - липса на мотивация у част от учениците и бягство от учебен труд; прекъсване на обучението, поради финансови проблеми в семейството.

Сравнителният анализ по показатели показва, че се запазва като най-голям дялът на учениците, напуснали училище по семейни и социални причини.

Източник: РИО на МОН

Отпадането от училище е предпоставка тези децата да останат без образование и без перспективи за бъдеща реализация. При тях е особено висок рискът да бъдат въввлечени в извършване на противообществени прояви и престъпления и в последствие институционализирани в СПИ и ВУИ.

3.2.3.3 Деца на непълнолетни родители и майки под 18 години

За периода 2012-2014 година на територията на област Габрово са регистрирани 54 раждания от непълнолетни майки или 0,02% от всички регистрирани раждания за периода на територията на областта. Намалението на броя на непълнолетните майки, което се отчита, е значително, тъй като за периода 2007-2009 г. ражданията от непълнолетни майки са съставлявали 7.46% от общия брой раждания. През 2012 г. те са само 8, през 2013 г. – 13, през 2014 г. – 33 броя.

За посочения период във всички общини на територията на областта има регистрирани такива раждания, като най-голям е броят на непълнолетните майки в общините Севлиево и Габрово съответно 30 бр. (55,55%) и 14 бр. (25,92%), следват община Дряново 8 бр. (14,81%) и община Трявна – 2 бр. (3,7%)

Причината за намалението на родилките под 18г. се дължи на социалните услуги в общността, Центровете за обществена подкрепа и Звено „Майка и бебе”, които бяха разкрити и работеха активно в периода на действие на предишната Стратегия за развитие на социалните услуги.

3.2.3.4 Деца в многодетни семейства

Област Габрово се нарежда на 3 място сред областите с най-нисък дял на семействата с три и повече деца след София и Перник. Относителният дял на семействата с три и повече деца е едва 3.1%. По данни от официалното преброяване на населението през 2011 г. общият брой на семействата с три и повече деца под 18 години е 404 за областта. Най-много са многодетните семейства с Община Севлиево – 186, следвани от тези в Габрово – 159 семейства. В общини Дряново и Трявна броят им е съответно 33 и 26 семейства.

Една голяма част от многодетните семейства са с ниски доходи и нямат възможност да полагат грижи за децата си в нужната степен. Част от проблемите, които изникват в тези семейства и създават риск за децата, са свързани с: лоши битови условия, трайно непосещаване на училище, влошен психо-социален климат в семейството и криминогенна среда на живот. При тях рискът от институционализиране е изключително висок.

Анализът на настаняванията в ЦНСТ и ДДЛРГ показва, че голяма част от децата в домовете имат братя и сестри. Много често децата биват настанени заедно със своите братя и сестри или имат братя и сестри настанени в друга институция или осиновени.

Децата в многодетни семейства са част и от групата на нередовно посещаващите училище, както и от ранно напускащите. Голяма част от тях са от ромски семейства. За да се даде възможност за социално включване и за да имат равен шанс е необходимо на тези деца да им се осигури достъп до качествено образование. Паралелно обхващането на децата на многодетни семейства в ранна възраст в детска градина и в целодневна форма на организация на образованието, ще подпомогне в отглеждането им социално слабите родители.

Анализът на тази рискова група деца, обуславя необходимостта да се развият допълнителни услуги за подкрепа на семействата и превенция на изоставянето на деца от тези семейства.

3.2.3.5. Децата на самотни родители

Между последните преброявания се наблюдава увеличаване на семействата, съставени от един родител с никога невстъпвали в брак деца. По данни от последното преброяване през 2011 г. този вид семейства са 5 610, или 15.8% от всички семейства в областта. 79.5% от тях са съставени от майка с неженени деца. Преобладават семействата, в които децата, са отглеждани само от майката – те са 4462. Семействата с деца на самотни бащи са 1148.

Най-голяма е групата на деца, отглеждани от самотни родители в община Габрово - 3065 (54,63% от всички деца на самотни родители). В община Севлиево има 1531 деца на самотни родители (27,29%), община Трявна 601 (10,71%) и най-малко са децата на самотни родители в община Дряново – 413 деца (7,36%).

Голяма част от децата, отглеждани от един родител, попадат и в други рискови групи като например деца, жертви или в риск от насилие, деца със зависимости, с агресивно поведение деца отпадащи от училище и др.

3.2.3.6 Децата, жертви на насилие и трафик и получили полицейска закрила

Във връзка с прилагането на Координационния механизъм за взаимодействие при работа в случаи на деца, жертви или в риск от насилие и за взаимодействие при кризисна интервенция са създадени мултидисциплинарни екипи за работа в отделните общини на областта. Обобщенията на областно ниво по години на получените сигнали от работата на екипите показва, че броят на регистрираните сигнали е сравнително малък като тенденцията е за намаляване.

Сигнали от:	2012/брой	2013/брой	2014/брой
НТЛД 116 111	1	1	2
Здравно заведение (Бърза помощ, болнично заведение, медицински център и т.н.)	1	1	
Личен лекар на детето			
Образователна институция	1	2	1
Специализирани институции за деца	1	3	
НПО	1		
Родител	6	7	6
Съсед	1		
Самото дете	3	3	5
Друг	7	3	5
Общо:	22	20	19

По най-много сигнали е работила Община Дряново, следвана от Община Севлиево. Разпределението на сигналите според вида на насилието се запазва в годините, като във всички общини в Област Габрово преобладават сигналите за физическо и сексуално насилие. Водещо място имат сигналите, подадени от родител. Това е разбираемо, защото периодът на ранното детство е свързан с относителна изолация на децата в семейството.

Вид насилие	2012	2013	2014
Физическо насилие	11	13	12
Сексуално насилие	4	3	5
Психическо насилие	4	3	1
Пренебрегване	3	1	1
Общо:	22	20	19

В повече от половината случаи на насилие над деца, е сезирана Районна прокуратура и е образувано досъдебно производство.

По данни на общините Габрово, Севлиево и Дряново броят на децата жертви на насилие е много по-голям. Единствено Община Трявна няма данни за деца жертви на насилие и трафик. Според наличните данни през 2012 г. са регистрирани 48 случая на деца, преживели насилие, 37 – през 2013г. и 44 през 2014 г. Същевременно броят на децата, получили полицейска закрила, е много малък на фона на случаите на деца, претърпели насилие и трафик.

ДЕЦА В	Община Габрово	Община Севлиево	Община Дряново
--------	----------------	-----------------	----------------

РИСК	2012	2013	2014	2015	2012	2013	2014	2015	2012	2013	2014	2015
Деца, получили полицейска закрила					8	2	2	0	2	2	0	1
Деца, жертва на насилие	25	7	24	5	13	19	14	1	10	11	6	6
Деца, жертва на трафик					1	2						

Въпреки увеличеното разкриване и съобщаване на случаи, остава проблем изваждането на светло на домашното насилие и преодоляването на «задругата на мълчанието». За жертвите на насилие остава необходимо осигуряването на сигурност, терапия за преодоляване на травмите, обществена подкрепа.

Като основни причини за извършване на насилие над децата могат да се открият: нисък социален и образователен статус на родителите; влошени взаимоотношения между родителите; занижен родителски контрол и деинтересованост на родителите от развитието на детето им.

За децата жертви на трафик, все по актуален става проблема с трафика на деца с цел сексуална експлоатация, принуждаване към проституция и кражби, предимно в държави от Европейския съюз.

Регистрирани случаи на деца жертви на трафик има в община Севлиево - 1 случай през 2012 г. и 2 случая за 2013 г. В останалите три общини не са регистрирани такива случаи.

Тази целева група има потребност от предоставяне на комплексни социални услуги свързани с предоставяне на специализирана консултантска помощ за децата и техните родители, осигуряване на подслон, храна, дрехи, лекарства, достъп до здравни и образователни услуги, адекватна родителска грижа, основана на любов и привързаност, разбиране и предоставяне на закрила (вместо наказание), преодоляване на травмите от преживяно насилие. На територията на областта липсва център за кризисно настаняване на деца. Всяка от общините разполага с Център за обществена подкрепа, който предлага консултации с психолог, който може да окаже последваща подкрепа на деца, преживели насилие.

3.2.3.7 Деца с противообществени прояви

Поведенческите проблеми при децата от тази рискова група са: агресия, използване на алкохол и упойващи вещества, кражби, побой, неспазване на обществения ред, хулигански прояви и вандалски действия. Факторите, водещи до различни противообществени прояви и поведенчески проблеми на децата са: ниския родителски контрол, раздялата в семейството – при разведени родители или родители в чужбина, бедност, безработица, деформация в ценностната система, личностни особености и недостатъчния контрол на проблемните деца. Най-общо те могат да бъдат групирани в 3 групи:

- **Семейно-социални** – нисък жизнен стандарт, заличаване и/или занижаване на родителския авторитет, безотговорност и нехайство от страна на родителите във възпитателния процес, липса на морални ценности в поведението на родителите, респективно на децата;

- **Педагогически** - липса на реален и ефективен родителски контрол, липса на възпитание в семейството, нередовно посещаване на учебни занятия, неспазване на реда и дисциплината в училище и извън него, бягства, липса на мотивация за учене;

- **Културни** – непрекъснато възприемане на т.н. «модел» за подражание, толериращи лесни и бързи начини за забогатяване, отдалечаване от културните ценности.

Към м. декември 2014 г. 116 са регистрираните деца от областта, извършили кражба и 18 децата, извършили насилие. В сравнение с 2009г. броят на децата, извършили кражби се е увеличил с повече от една трета. Броят на децата, извършили насилие, леко намалява, но се движи от порядъка на 20 случая на година. По данни на общините за 2014 г. най-много случаи на кражби, извършени от деца, са регистрирани в Севлиево – 57 броя, на второ място е Община Габрово с 36 случая, а на трето е Община Дряново с 23 случая. Случаите с деца, извършили насилие, отново са най-много в Община Севлиево – 11. Пет регистрирани случая за 2014 г. има в Община Дряново и 2 в Община Трявна. Община Трявна няма регистрирани случаи за извършени кражби и насилие от деца.

ДЕЦА В РИСК	Община Габрово	Община Севлиево	Община Дряново	Община Трявна
Децата, извършили кражби	36	57	23	0
Децата, извършили насилие	2	11	5	0

На територията на четирите общини функционират Местни комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните. Дейността на комисиите е насочена към обхващане, проучване и превенция на противообществените прояви на учениците и оказване на помощ и подкрепа на училищното ръководство и на учениците.

МКБППМН разглежда постъпките на малолетните и непълнолетните на възпитателни дела, като основната цел е предотвратяване на извършването на нови асоциални прояви и своевременна корекция във възпитанието и поведението на детето.

Комисията към Община Трявна налага една добра практика за взаимодействие и координация с общинските и държавни училища на територията на общината, при която директорите и самите учители се обръщат към Местната комисия за съдействие при различни проблемни ситуации. Директорите на трите общински училища са членове на МКБППМН, като това улеснява взаимодействието между комисията и училищните ръководства. Директорите или УКПППУ сигнализират за проблемни деца и търсят комисията за съдействие.

3.2.3.8. Деца със зависимости

Не се води официална статистика на децата със зависимости. В областта на лечението на зависимости към наркотични вещества, детоксикация на зависими в региона се провежда в Отделение за зависимости към Държавна психиатрична болница – Севлиево. От януари 2009 г. към ИПСМП „Кабинет за психично здраве Д-р Господинова” – гр. Габрово е разкрит Център за лечение на зависимости, предлагащ Програма за лечение с агонисти и агонист-антагонисти /Метадон и Субститол/.

По данни на двата центъра, през 2011 г. лечение са потърсили 91 лица с проблемна употреба на психоактивни вещества - хероин, амфетамини и екстази, канабис и алкохол. През 2012 г. и 2013 г. броят на лицата, потърсили лечение, намалява до 43 лица годишно. В Програмата за лечение с Метадон през 2011 г. са включени 26 лица, през 2012 – 16 лица, през 2013 – 13 лица. Въпреки че не се води официална статистика, средната възраст на потребителите е 27 години, което показва, че вероятно една част от тях са деца под 18г.

През 2011 г. 9 родители са потърсили помощ в ПИЦ – Габрово във връзка със съмнения относно употреба на наркотици от децата им. Две лица са насочени за дългосрочно лечение. През 2012 г. броят на родителите, потърсили помощ, се увеличава на 12, а през 2013 и 2014 г. съответно по 18 родители.

Освен субституиращо и поддържащо лечение, Програмата към ИПСМП „Кабинет за психично здраве Д-р Господинова” включва индивидуална и групов психотерапия на пациентите, индивидуални и групови консултации за родители и близки на зависими.

През 2011 г., със съдействието на Националния фокусен център за наркотици и наркомании, изследователски екип от Общински съвет по наркотични вещества (ОБСНВ) – гр. Габрово проведе изследване относно някои аспекти от здравното поведение, оценки и нагласи сред учениците в града. Целта на изследването е да подпомогне оформянето на адекватна картина на социално значими проблеми и явления и по-специално употребата на цигари, алкохол и други психоактивни вещества сред учениците, както и тяхното отношение и информираност относно наркоманиите. Сравнението с данни от други подобни проучвания през 2011 г. показват, че учениците в Габрово са били по-често обект на предлагане на наркотици, отколкото общо за страната ни и в двата други града – областни центрове, в които е провеждано проучване през същата година – Монтана и Търговище. Общият относителен дял за България е бил около 46 %, за Монтана – 47 %, а за Търговище – около 33 %. За сравнение – на около 59 % от учениците в Габрово им е предлаган наркотик По отношение на употребата на някои видове психоактивни медикаменти без лекарско предписание данните сочат, че всеки девети ученик (11.1 %) е употребявал поне веднъж успокоителни (диазепам, реланиум, рудотел, транксен, лексотан, ксанакс и др.). Двойно по-ниска е употребата без лекарско предписание на сънотворни (фенобарбитал, хексадорм, рохипнол и др.), а още по-ниска – на антидепресанти (психофорин, амитриптилин). Всеки трети ученик в град Габрово някога през живота си е употребявал марихуана. Сред най-употребяваните от учениците са още амфетамини (10.4 %), хашиш (10.3 %), инхаланти (7.5 %), екстази (4.0 %) и кокаин (3.8 %). Най-малка популярност имат метадон (1.7 %) и хероин (2.0 %). Заместители на наркотици използват 7.6 % от учениците.

РИСКОВИ ГРУПИ ПРИ ВЪЗРАСТНИТЕ ХОРА

3.2.4. Пълнолетни лица с увреждания

За област Габрово към 31.12.2014 г. - пълнолетните лица с увреждания са общо 9429 по данни на РДСП, ДСП Габрово и изнесено работно място – Трявна, ТЕЛК и РЗИ и 6492 по данни на РДСП, ДСП Севлиево и изнесено работно място – Дряново. Общо за област Габрово – 15921. От тях 5218 са лицата с физически увреждания, 9602 са лицата с множествени увреждания, 429 са лицата с умствена изостаналост и 672 – лицата с психични разстройства.

В процентно съотношение към общото население относителният дял на хората с увреждания е най-висок в общините Габрово – 8,78 %, Севлиево – 5,43 %, Дряново – 1,38 % и Трявна – 1,11%.

Лица с увреждания към 2014 година

	с физически увреждания	с множествени увреждания	с умствена изостаналост	с психични увреждания
Общо за областта	5218	9602	429	672
Габрово	3712	4107	253	301
Дряново	201	931	36	146
Севлиево	788	4084	114	192
Трявна	517	480	26	33

Основните проблеми, които са характерни за тази рискова група са:

- Изолация от пазара на труда;
- Ниски доходи на лицата и семействата;
- Социална изолация в общността;
- Недостатъчна финансова подкрепа за семействата;
- Трудно достъпна архитектурна среда;
- Преобразуване на съществуващите специализирани институции и разкриване на социални услуги в общността;
- Насърчаване и развиване на взаимодействието между социални и здравни услуги – нови модели на дългосрочни грижи;
- Липса на клинични пътеки за голяма част от заболяванията;
- Недостиг на здравни услуги и рехабилитация в селата;

- Развитие на модела за прилагане на услуги в домашна среда, а именно: „Личен асистент”, „Социален асистент” и „Домашен помощник”;
- Разширяване на кръга от социални услуги като дневни центрове, центрове за социална рехабилитация и интеграция и защитени жилища;
- Липса на необходимите социални услуги за възрастни хора с увреждания-резидентен тип;
- Липса на държавно финансиране на услугата «домашен социален патронаж»;
- Липса на общински жилища, които да покрият нуждите на по-голям процент от картотекираните лица.

Идентифицирани са приоритетни нужди от:

- Предоставяне на социални услуги в домашна среда, насочени към пряко подпомагане на лицето с увреждане, при задоволяване на неговите основни жизнени потребности, а именно: „Личен асистент”, „Социален асистент”, „Домашен помощник”.
- Предоставяне на мрежа от услуги в общността за възстановяване и рехабилитация;
- Гарантиране на качество на грижите;
- Гарантиране на добър достъп до здравни и социални грижи;
- Гарантиране на устойчивост при финансиране;
- Изграждане на умения за независим и достоен живот;
- Обучения за пълноценно включване в живота на обществото;
- Осигуряване на подкрепа от квалифицирани специалисти за семейството на възрастните хора с увреждания;
- Достъпна архитектурна среда;
- Подкрепа и социално включване в общността.

3.2.4.1. Лица с физически увреждания

На територията на област Габрово към 31.12.2014 г. са регистрирани 5218 лица с физически увреждания. Относителният дял на тази група е – 32,78% от всички лица с увреждания в областта. Най – голям брой лица с физически увреждания има в община Габрово – 3712, община Севлиево – 788 лица, Трявна – 517, Дряново – 201.

Значителна част от тези лица са регистрирани в ДСП и получават месечни добавки за социална интеграция по реда на ЗИХУ, както и целеви помощи за медицински изделия, помощни средства и съоръжения, необходими в ежедневието им, според степента на увреждането. Някои от тях получават целева помощ за отопление, които отговарят на условията и реда за отпускането им по Наредба № РД-07-5 от 16.05.2008 г. Други ползват социални услуги, които се предоставят на територията на съответната община.

Основните проблеми, които съпътстват лицата с физически увреждания са свързани с възможностите за самообслужване и придвижване. Проблем в ежедневието на тази група е трудностостъпната архитектурна среда - при посещения в обществени сгради, при придвижване по улици и тротоари и др.

Проблем за тази категория лица, в случаите когато са в тежко здравословно състояние и нямат близки, които да поемат грижата за тях е настаняването в специализирани институции или ЦНСТ за възрастни хора с физически увреждания. На територията на област Габрово има една действаща специализирана институция за

възрастни хора с физически увреждания – в община Габрово, две ЦНСТ за възрастни хора с физически увреждания – с. Столът, общ. Севлиево и защитено жилище за възрастни хора с физически увреждания – Дряново. Лица с физически увреждания могат да кандидатстват в трите дома за стари хора на територията на областта (с. Стоките, с. Добромирка, община Севлиево и в гр. Трявна).

3.2.4.2. Лица с множествени увреждания

Лицата с множествени увреждания са най-голямата група от всички пълнолетни лица с трайни увреждания. На територията на областта са регистрирани 9602 лица с установени множествени увреждания или 60,31 % от всички лица с увреждания.

В община Габрово към 31.12.2014 г., са регистрирани 4107 лица с множествени увреждания. Те са обхванати от системата на социалното подпомагане-получават месечни добавки за социална интеграция по реда на ЗИХУ, както и целеви помощи за медицински изделия, помощни средства и съоръжения, необходими в ежедневието им. Някои от тях ползват целева помощ по Наредба № РД-07-5 от 16.05.2008 г. за отопление. Друга част ползват социални услуги, които се предоставят на територията на съответната община.

На територията на община Севлиево са регистрирани 4084 лица, община Дряново – 931 лица, община Трявна – 480 лица и Община Габрово – 4 107.

Социалните услуги в общността, които ползват тази целева група са „Личен асистент“, „Социален асистент“, „Домашен помощник“, „Домашен социален патронаж“, ЦСРИ за възрастни хора с различни по вид и степен на увреждания – Габрово, Дневен център за деца и възрастни хора с увреждания – Дряново, Център за социална рехабилитация и интеграция – Трявна, Дневен център за възрастни хора с увреждания - Трявна и Социално предприятие за социални услуги – Трявна.

3.2.4.3. Лица с психични заболявания

Основните проблеми на тази група лица с увреждания са свързани с невъзможността и нежеланието на близките им да полагат необходимите постоянни грижи, от които лицата се нуждаят в ежедневието си.

На територията на областта, към м. декември 2014 г. са регистрирани 672 лица с психични разстройства. Най-голям е броят им в община Габрово – 301 или 4,22% от всички възрастни лица с увреждания от областта. В община Дряново са 146 лица, за община Севлиево са 192 лица и община Трявна - 33 лица.

Основните нужди на лицата с психични заболявания са преди всичко получаването на 24 часови постоянни грижи, в обичайната домашна среда - като близките, които ги полагат, би трябвало да имат приоритетен достъп до дейностите „Личен асистент“, „Социален асистент“ и „Домашен помощник“, обществена трапезария, което ще ги мотивира да обгрижват лицата в обичайната домашна среда, и да се избегне настаняването им в институции. Когато лицата с психични разстройства нямат близки, или близките им са в невъзможност да полагат грижи за тях, е необходимо да има развита мрежа от подходящи услуги за тази категория лица, т.е. социални услуги резидентен тип.

На територията на област Габрово има една специализирана институция - Дом за възрастни хора с психични разстройства – с. Радовци, община Дряново. Разкрити са и три социални услуги от резидентен тип за възрастни хора с психични заболявания:

- Преходно жилище - с. Радовци, община Дряново, в което са изведени потребители от ДВПР, с. Радовци с цел подготовка за водене на самостоятелен живот и реинтеграция в обществото;

- Две ЦНСТ за възрастни хора с психични разстройства, с. Батошево, община Севлиево;

Лица с психични заболявания до 29 г. възраст могат да кандидатстват в трите ЦНСТДМУ в Севлиево и Габрово.

3.2.4.4. Лица с умствена изостаналост

Лицата с умствена изостаналост в област Габрово към 31.12.2014 г. са 253, като най-голям е броят им в община Габрово – 253, община Дряново - 36 лица, Севлиево – 114 лица и Трявна – 26 лица.

Почти всички лица с умствена изостаналост са обхванати от системата на социално подпомагане - получават интеграционни добавки по ЗИХУ, целеви помощи за медицински изделия, помощни средства и съоръжения по Наредба № РД-07-5 от 16.05.2008 г. Те ползват социалните услуги, които се предоставят в общността на територията на съответните общини – дневни центрове за възрастни хора с увреждания.

В специализираните институции лицата с умствена изостаналост са със затруднено придвижване и се нуждаят от постоянни грижи. Поради спецификата на увреждането, лицата от тази категория и техните близки имат труден достъп до социалните услуги в общността. В общността ползват най-често услугите „Личен асистент“, „Социален асистент“ и „Домашен помощник“, обществена трапезария, които са алтернатива на настаняване в институции.

На територията на област Габрово има един Дом за възрастни хора с умствена изостаналост – с. Батошево, община Севлиево, който обслужва мъже не само от област Габрово, но и от други области в страната.

В община Дряново функционират СУ в общността:

- Защитено жилище за хора с умствена изостаналост, в с. Гостилица.

- Защитени жилища 1 и 2 за хора с умствена изостаналост в с. Царева ливада.

Община Габрово – Дневен център за възрастни хора с увреждания.

Община Трявна – ЦСРИ - работи с деца и възрастни хора с увреждания, Дневен център за възрастни хора с увреждания – седмична и дневна грижа.

3.2.5. Стари хора, настанени в институции

Старостта е последния период от живота на човек, свързан с изменение на неговите функции и здраве. На територията на област Габрово функционират три институции за стари хора – Дом за стари хора в с. Стоките /с отделение за лежачо болни/, Дом за стари хора в с. Добромирка и Дом за стари хора в гр. Трявна. Основните идентифицирани потребности на старите хора, настанени в домове са: нужда от грижа, особено за лежащите, предоставяне на грижа, достъп до медицинско обслужване,

осигуряване на възможности за общуване и запълване на свободното време според индивидуалните интереси на клиентите.

3.2.6. Самотно живеещи стари хора

Възрастовата структура на населението в област Габрово показва тенденция на увеличаване на живеещи в селата на възраст над 60 години. Преобладаващата част от селата извън общинските центрове са обитавани основно от хора в пенсионна възраст. Според последните демографски проучвания, населението в област Габрово езастаряващо, голям е броят на самотноживеещите хора. Много от тях са с ниски пенсии, които са недостатъчни за покриване на ежедневните им нужди. В даден момент те стават неспособни да се самообслужват и са принудени да потърсят алтернативна социална услуга.

Комуникационните връзки между някои от общинските центрове и отдалечените населени места са проблем за осигуряване на равнопоставен достъп до социални услуги. Потребностите, които имат самотните хора са следните:

- Подкрепа за ежедневните грижи в дома - помощ при самообслужване, поддържане на хигиена, пазаруване, придружаване;
- Осигурен достъп до аптеки и помощ при закупуване на лекарства;
- Достъп до медицинска помощ и здравни услуги;
- Осигуряване на социални контакти и психо-социална подкрепа;
- Компенсиране на изолираността от достъп до социални и здравни услуги на малките населени места в селските райони.
- Създаване на възможности за обгрижване, рехабилитация, подкрепа и социализация.

Животът на старите хора в отдалечени и изолирани населени места е изключително затруднен, основно поради липсата на достатъчно средства и затруднения достъп до здравеопазване, невъзможността или затрудненията с осъществяването на комунално-битовите дейности и най-вече социалната изолация. Във всички села в общините този проблем е поставен на първо място. Броят на старите хора, които се нуждаят, но не са обхванати от социални услуги е неясен. В градовете е много трудно да се определи броят на хората, които попадат в тази рискова група, а по селата чрез сътрудничеството на кметовете и кметските наместници броят им може да се определи сравнително точно поради това, че в селата хората са по-малко и се познават помежду си.

Живеещи самотни стари хора:

- община Габрово – 633;
- община Дряново - 120;
- община Севлиево - 1050;
- община Трявна – няма информация за броя самотни стари хора

3.2.7. Етнически общности в неравностойно положение

В настоящата група са включени хора, живеещи в обособените ромски общности в област Габрово. В ромските квартали са налице различни фактори подкрепящи бедността – лоши битови условия, ниско образование и квалификация на голяма част от жителите, трайна безработица и липса на трудови навици за част от тях, ограничени

възможности за заетост, липса на достъп до здравни, социални, образователни услуги. Ромските квартали са с най-голям относителен дял на непълнолетни майки, деца, настанени в институции, деца, в риск от отпадане от училище. Акумулирането на икономически, образователни и етнокултурни рискови фактори оказва най-силно влияние, когато семейството живее в рамките на собствената компактна малцинствена група.

В тази група попадат семейства в неравностойно положение, чиито децата рискуват да повторят модела на социална изолация на своите родители. За да се разбие затворения цикъл, е необходима комплексна интервенция насочена срещу бедността, която да подпомогне семействата да осигурят шансове за социално включване и развитие на своите деца:

- Наваксване на липсата на професионална квалификация и образование за младежите, отпаднали от училище или с основно и по-ниско образование;
- Подкрепа на родители в случаите на трайна безработица чрез допълнителна професионална квалификация и включване в програми за заетост, при липса на други възможности за заетост;
- Изграждане на родителски капацитет и увереност;
- Включване на децата от ранна възраст в детска градина с цел социализация и овладяване на български език;
- Мотивация на детето и семейството за включване и задържане в образователната система;
- Осигуряване на достъп до качествено образование за децата и конкурентноспособният на пазара на труда;
- Директна работа в общността за подкрепа на семействата в неравностойно положение и за подпомагане на родителите и семейството при реинтеграция на децата, настанени в институции, както и превенция на изоставянето;
- Изграждане на механизъм на междусекторно партньорство между институциите за използване на техните ресурси в подкрепа на семействата при преодоляване на бедността и социалната изолация.

3.3. Изводи от анализа на целевите групи

- На територията на област Габрово функционира много добре развита мрежа от социални услуги, предназначени за възрастни хора с увреждания, но въпреки това наличните социални услуги не задоволяват напълно потребностите на лицата в риск. Необходимо е да бъде увеличен обхвата за хората с психични разстройства и умствена изостаналост, както и обхвата на услугите в домашна среда.
- За превенция на институционализация на лицата с увреждания е необходимо разкриването на разнообразни дневни форми на социални услуги в общността.
- За да се планират услуги за деинституционализация на лицата с увреждания, е необходимо да се проучи вида на заболяванията за всеки от тях и да се направи индивидуална оценка на необходимата грижа, а именно реинтеграция в семейна среда и ползване на социални услуги в общността, или ползване на социалните услуги резидентен тип.
- Домовете за стари хора в област Габрово обслужват възрастни хора, навършили пенсионна възраст при осигурено денонощно наблюдение и медицински

грижи. Те подпомагат организирането на свободното време на настанените, задоволяват битови потребности и съдействат за участие в програми за социална интеграция и ресоциализация.

4. ОЦЕНКА НА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ В ОБЛАСТ ГАБРОВО

Анализът на социалните услуги в област Габрово е направен на базата на събраната информация от:

- Картите за услуги, подадени от доставчиците на социални услуги;
- Карта за данни на рисковите групи по общини.

За целите на анализа в област Габрово са разглеждани три групи услуги: за деца, за възрастни лица и за стари хора. Има се предвид както специализираните институции, така и услугите предоставяни в общността за съответните рискови групи.

Териториалното разпределение на социалните услуги в областта е представено в следната таблица:

ТЕРИТОРИАЛЕН ОБХВАТ НА СПЕЦИАЛИЗИРАНИТЕ ИНСТИТУЦИИ И СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ, ПРЕДОСТАВЯНИ В ОБЩНОСТТА КЪМ 2014 ГОДИНА²

Община Населено място	Община Габрово	Община Дряново	Община Севлиево	Община Трявна
ДОМ ЗА МЕДИКОСОЦИАЛНИ ГРИЖИ ЗА ДЕЦА	1			
ДОМ ЗА ДЕЦА ЛИШЕНИ ОТ РОДИТЕЛСКА ГРИЖА	1		1	
ЗВЕНО "МАЙКА И БЕБЕ"	1			
ЦЕНТЪР ЗА ОБЩЕСТВЕНА ПОДКРЕПА	3	1	1	
ДНЕВЕН ЦЕНТЪР ЗА ДЕЦА И МЛАДЕЖИ С УВРЕЖДЕНИЯ	1		1	
ЦЕНТЪР ЗА СОЦИАЛНА РЕХАБИЛИТАЦИЯ И ИНТЕГРАЦИЯ НА ДЕЦА ОТ АУСТИЧНИЯ СПЕКТЪР	1			
ЦЕНТЪР ЗА НАСТАНЯВАНЕ ОТ СЕМЕЕН ТИП ЗА ДЕЦА И МЛАДЕЖИ С УВРЕЖДЕНИЯ	2		1	
ЦЕНТЪР ЗА НАСТАНЯВАНЕ ОТ СЕМЕЕН ТИП ЗА ДЕЦА И МЛАДЕЖИ БЕЗ УВРЕЖДЕНИЯ	1		1	
ЦЕНТЪР ЗА НАСТАНЯВАНЕ ОТ СЕМЕЕН ТИП ЗА ВЪЗРАСТНИ ХОРА С УРЕЖДЕНИЯ			4	
ДНЕВЕН ЦЕНТЪР ЗА ДЕЦА И ВЪЗРАСТНИ С УВРЕЖДЕНИЯ		1		
SOS ДЕТСКИ СЕЛИЩА				1
ДОМ ЗА ВЪЗРАСТНИ ХОРА С ФИЗИЧЕСКИ УВРЕЖДЕНИЯ	1			
ДОМ ЗА ВЪЗРАСТНИ ХОРА С ДЕМЕНЦИЯ		1		
ДОМ ЗА ВЪЗРАСТНИ ХОРА С ПСИХИЧНИ РАЗСТРОЙСТВА		1		
ДОМ ЗА СТАРИ ХОРА			1	1
ДОМ ЗА СТАРИ ХОРА С ОТДЕЛЕНИЕ ЗА ЛЕЖАЩО БОЛНИ			1	

² В таблицата не са включени разкритите социални услуги по проекти, Общински съвет по наркотични вещества и клубове на инвалиди и на пенсионера.

ДОМ ЗА ВЪЗРАСТНИ ХОРА С УМСТВЕНА ИЗОСТАНАЛОСТ			1	
РЕГИОНАЛЕН ХОСПИС	1			
ДНЕВЕН ЦЕНТЪР ЗА СТАРИ ХОРА	1	1		
ДНЕВЕН ЦЕНТЪР ЗА ВЪЗРАСТНИ ХОРА С УВРЕЖДАНЕ	1			1
ЦЕНТЪР ЗА СОЦИАЛНА РЕХАБИЛИТАЦИЯ И ИНТЕГРАЦИЯ	1			1
ЗАЩИТЕНО ЖИЛИЩЕ		3		
ЗАЩИТЕНО ЖИЛИЩЕ ЗА ВЪЗРАСТНИ ХОРА С ФИЗИЧЕСКИ УВРЕЖДАНЯ		1		
ПРЕХОДНО ЖИЛИЩЕ		1		
НАБЛЮДАВАНИ ЖИЛИЩА	1		2	
ДОМАШЕН СОЦИАЛЕН ПАТРОНАЖ	1	1	1	1
СОЦИАЛЕН АСИСТЕНТ	1		1	1
ОБЩЕСТВЕНА ТРАПЕЗАРИЯ	1		1	1
	20	11	17	7

4.1. Социални услуги за деца в област Габрово

4.1.1. Специализирани институции за деца и младежи

В резултат от изпълнението на политиката по деинституционализация на децата през периода 2010-2014 г. броят на децата, отглеждани в институции, значително намаля. Извършените реформи, разкриването на алтернативни социални услуги от резидентен тип и развитието на услугата „Приемна грижа“, доведоха до закриване на съществуващите специализирани институции за деца. Функциониращите 3 домове за деца в област Габрово бяха поэтапно закрити през 2015 г. както следва:

- С Постановление №208 от 10.08.2015 г. на Министерски съвет Дом за медико-социални грижи за деца от 0 до 3 години в гр. Габрово е закрит от 01.10.2015 г.

- С решение №234 от 01.10.2015 г. на Общински съвет Габрово и Заповед № РД01-1576/23.10.2015г. на Изпълнителния директор на Агенция за социално подпомагане Дом за деца лишени от родителска грижа „Христо Райков“ в гр. Габрово е закрит от 01.11.2015 г.

- С Решение №099 от 28.04.2015 г. на Общински съвет – Севлиево предстои закриване на Дом за деца лишени от родителска грижа „Велика и Георги Ченчеви“ за деца от 7 до 18 години в гр. Севлиево от 01.01.2016 г..

Дом за медико – социални грижи за деца (ДМСГД), гр. Габрово

През 2015 г. с Постановление №208 от 10.08.2015 г. на Министерски съвет Дом за медико-социални грижи за деца, гр. Габрово е закрит от 01.10.2015 г.

➤ Местоположение на социалната услуга

Дом за медико – социални грижи за деца се намираше в кв. Велчевци на 4 км разстояние от центъра на Габрово. Специализираната институция се помещаваше в сграда, със застроена площ 937 кв.м. Общата площ на терена и сградите беше 8 612 кв.м.

Теренът и сградата са собственост на община Габрово. През 2014 г. бе прехвърлена собствеността на имота от държавна в общинска собственост - сключен

договор между Община Габрово и Областна администрация Габрово. Към момента на анализа специализираната институция ползваше четвъртия етаж от корпус В - изток на сградата. Сградата е достъпна за хора с увреждания и деца. Материалната база отговаряше на всички стандарти за отглеждане, възпитание и обучение на деца.

➤ **Целева група**

Деца от област Габрово и, по изключение, от други региони на страната, с хронични заболявания и/или медико-социални проблеми, на възраст от 0 до 3 години. При условие, че е разкрита процедура за осиновяване или детето е със средна или тежка степен на водещи физически увреди, ако родителите не желаят да се извърши преместване, децата се отглеждат в ДМСГД до 7 годишна възраст. Това става възможно чрез решение на съда за продължаване на настаняването в ДМСГД.

➤ **Характеристика на социалната услуга**

Дом за медико-социални грижи за деца Габрово е лечебно заведение по ч.5, ал.1 от Закона за лечебните заведения, създаден чрез преобразуване на Дом „Майка и дете“ Габрово с Постановление № 20 на МС от 22.02.2000г. ДМСГД е лечебно заведение на пряко подчинение на Министерство на здравеопазването.

Капацитетът на ДМСГД за 2015 г. е 64 места. За периода от 2013 - 2015 г., броя на преминалите през услугата деца намалява съответно: за 2013 г. - 55 деца, за 2014 г. - 28 деца, до април 2015 г. - 4 деца. Към месец август 2015 г. в специализираната институция са настанени 3 деца с тежки множествени увреждания. Предвид тежките увреждания и здравословното им състояние, децата нямат възможност да посещават детско заведение, както и да бъдат отглеждани в домашни условия.

Персоналът на ДМСГД е 63 щатни бройки, като от тях към април 2015 г. са заети 25 бр.

Дом за деца лишени от родителски грижи „Христо Райков“ (ДДЛРГ), гр.Габрово

С решение №234 от 01.10.2015 г. на Общински съвет Габрово и Заповед № РД01-1576/23.10.2015г. на Изпълнителния директор на Агенция за социално подпомагане Дом за деца лишени от родителска грижа „Христо Райков“ е закрит от 01.11.2015 г.

➤ **Местоположение на социалната услуга**

Дом за деца лишени от родителска грижа е в близост до централната част на гр. Габрово. Сградата, в която се помещава социалната услуга, е собственост на Министерство на образованието и науката, като към момента институцията ползва само трети и четвърти етаж от сградата.

➤ **Целева група**

ДДЛРГ е институция, в която се настаняват деца по Закона за закрила на детето на възраст от 7-18/20/ г., или до завършване на средно образование.

➤ **Характеристика на социалната услуга**

Дом за деца лишени от родителска грижа съществува от около 1948 г., като от 01.03.2007 г. институцията преминава на пряко подчинение на Кмета на общината като второстепенен разпоредител, финансирана като делегирана от държавата дейност.

Капацитетът на социалната услуга е намален през 2014 г. от 30 на 25 места. Акцентираща се върху работата с деца, на които им предстои напускане на ДДЛРГ.

През 2014 г. в Дом за деца лишени от родителска грижа ползватели на социалната услуга са 15 деца, от тях 5 момчета и 10 момичета. Към м.04.2015 г. в ДДЛРГ има 11 деца, от тях 4 момчета и 7 момичета. Към април 2015 г. 6 деца са от община Габрово и 5 са от други области в страната. Към 31.08.2015 г. в Дом за деца лишени от родителска грижа „Христо Райков“ ползватели на социалната услуга са 7 деца.

Персоналът, работещ в ДДЛРГ към април 2015 г. се състои от 11 щатни бройки.

Дом за деца, лишени от родителска грижа „Велика и Георги Ченчеви” (ДДЛРГ), гр. Севлиево

С Решение №099 от 28.04.2015 г. на Общински съвет – Севлиево е дадено съгласие за закриване на ДДЛРГ „Велика и Георги Ченчеви” – гр. Севлиево и разкриване на Център за настаняване от семеен тип за деца и младежи с капацитет 15 места в помещения с отделен вход, изградени през 2005 година по програма CLIP (Care-Leavers Integration Programme) на швейцарското правителство на първия етаж в лявото крило на Дома.

➤ Местоположение на социалната услуга

Дом за деца лишени от родителска грижа е специализирана институция с доставчик на услугата е община Севлиево. Намира се в централна градска част в гр. Севлиево. В близост до дома са разположени детска градина „Радост 2”, Първо основно училище „Христо Ботев”, ХЕИ, Дом на културата „Мара Белчева”, Спортна зала “Дан Колов” и Младежки център.

Теренът и сградата на ДДЛРГ са собственост на Община Севлиево. Обща площ на терена и сградите е 2910 кв.м. Сградата е триетажна със ЗП 750 кв.м. На първия етаж има седем помещения в т.ч. столова, кухненски блок, стая за срещи с родители/близки, роднини на настанените деца. Разположени са и три апартамента за самостоятелно живеене с капацитет 12 места. На втория етаж има 20 бр. помещения заедно със санитарни възли и складови помещения. На третия етаж също има 20 бр. помещения заедно със санитарните възли.

ДДЛРГ „Велика и Георги Ченчеви” Севлиево разполага с двор с площ – 2 160 кв.м., с изградена детска и спортна площадка. Добро общо състояние на материалната база. Сградата е реновирана през 2008 година и е газифицирана.

➤ Целева група

В Дома се настаняват деца на възраст от 7 години до 18 години или до завършване на средно образование, но не повече от 21 години. Настаняването се осъществява от отдел „Закрила на детето“, съгласно разпоредбите на Закона за закрила на детето. Всички деца са здрави без наличие на физически и психически увреждания.

➤ Характеристика на социалната услуга

Домът съществува от около 1936 г., като след края на 1996 г. институцията преминава на пряко подчинение на Кмета на общината като публична общинска собственост, финансирана като делегирана от държавата дейност.

Капацитетът на услугата към 2014 г. е 35 места, а през 2015 г. е намален на 22 места. Ползвателите на услугата за 2014 г. - 34 деца, 17 момчета и 17 момичета. Към 30.04.2015 г. в Дом за деца лишени от родителска грижа ползватели на социалната услуга са 14 деца - 7 момчета и 7 момичета. Към момента на проучването 11 деца са от община Севлиево, 1 е от областта и 2 са от други области в страната. Всички деца посещават училище.

Специфични цели са:

- Осигуряване на безопасна и сигурна среда за децата, настанени в дома;
- Подобряване благосъстоянието на децата, настанени в специализираната институция;
- Подобряване взаимоотношенията на децата с техните семейства, близки и роднини;
- Подготовка на децата за самостоятелен живот след напускане на институцията;
- Установяване на функционално сътрудничество с институциите, работещи по закрилата на децата – ДСП/О”ЗД”, МВР, Община, НПО, училища.

Персоналът, работещ в ДДПРГ се състои от 11 щатни бройки. Квалифицираният персонал, с подходящо за длъжността образование се състои от директор, възпитател/човешки ресурси, счетоводител/възпитател, възпитатели — 7 бр., огняр. Проведена е супервизия за 2013 г. от ММС – България. Честотата на провеждане на супервизия е пряко обвързана с осигуряване на необходими финансови средства за функциониране на услугата и обучения. През 2015 г. персонала премина обучение по проект на ДАЗД. Липсата на достатъчни финансови средства затруднява прилагане на системата за повишаване квалификацията на персонала.

4.1.2. Социални услуги в общността за деца

Дневен център за деца и младежи с увреждания (ДЦДМУ), гр. Габрово

➤ Местоположение на социалната услуга

Дневен център за деца и младежи с увреждане се намира в гр. Габрово, краен квартал, отдалечен от центъра на града на разстояние 5 км. Районът е спокоен, озеленен. В близост до социалната услуга има училище, детска градина, детска ясла, хранителни магазини, площадка за игра.

Теренът и сградата са собственост на община Габрово. Общата площ е 259 кв.м. Сградата, в която се намира Дневният център е част от детска ясла, частна общинска собственост, предоставена от Община Габрово за функциониране на социалната услуга. Помещенията на Дневният център обхващат първи етаж от източното крило на Детска ясла № 8, находяща се на ул. „Никола Балканец“ 24. В Дневния център са обособени, както следва: занималня, кухненски бокс, зала за индивидуална работа на рехабилитатор, кабинети на психолог и логопед, спалня за децата и кабинет за директора на услугата. Коридорното пространство е обзаведено подходящо с офис – мебели и се използва за обработване на документация от други специалисти. Помещенията са обзаведени с функционални уреди, мебели и пособия. Санитарните

помещения са приспособени за инвалидни колички. Разпределението на инвентара е съобразено с необходимата площ за придвижване на инвалидните колички.

➤ **Целева група**

Деца и младежи от 3 до 29 годишна възраст с двигателни, интелектуални, психически и множествени увреждания. Децата, които ползват социалната услуга се насочват с направление от Отдел „Закрила на детето“, към Дирекция „Социално подпомагане“ - Габрово. Услугата ДЦДМУ е безплатна за всички деца. Към момента на анализа едно дете, потребител на услугата, е над 18 годишна възраст и е учащо.

➤ **Характеристика на социалната услуга**

Социалната услуга е разкрита на 01.10.2006 г. със средства, отпуснати от Фонд „Социално подпомагане“. ДЦДМУ е делегирана държавна дейност от 01.01.2007 г. Дневен център за деца и младежи с увреждания представлява социална услуга в общността, която предоставя целодневна и/или почасова грижа, в зависимост от индивидуалните потребности на потребителите. Центърът предоставя храна на ползващите услугата. Разполага със собствен специализиран транспорт - ежедневно децата/младежите се транспортират от домовете им до Дневния център и обратно, с придружител от екипа на Центъра. В Центърът са създадени условия за корекционно-компенсаторна работа с децата, придобиване на полезни навици, подобряване на физическото, интелектуалното и емоционалното им състояние. С децата се провеждат ежедневни занимания – педагогически, логопедични, рехабилитационни и психологически, съобразени с методиката за работа с деца с увреждания. Центърът насърчава и подкрепя социалното, емоционалното, образователното и културното развитие на всеки потребител на социалната услуга.

Капацитетът на услугата е 20 места.

Специалистите, работещи в социалната услуга прилагат индивидуалния подход към всяко от децата, като се зачитат възрастовите и личностните им потребности, както и спецификата на здравословното им състояние.

Към месец април 2015 г. потребителите на социалната услуга са 39 деца и младежи – 27 момчета и 12 момичета, всички от български произход; 12 деца ползват услугите на Центъра целодневно и 27 почасово. Всички деца, на които се предоставя услугата, са от община Габрово. Към момента на проучването, част от потребителите на ДЦДМУ посещават масова детска градина, масово училище и помощно училище. Центърът активно работи и с децата от двата Центъра за настаняване от семеен тип за деца и младежи с увреждания.

Персоналът, работещ в ДЦДМУ се състои от 8 щатни бройки, като към настоящият момент са заети. Целият персонал на социалната услуга разполага с подходящо за длъжността образование и опит в сферата на предоставяне на тази услуга. По-голяма част от екипа на Центъра работи там от създаването на услугата, което създава предпоставки за устойчивост на кадрите. ДЦДМУ получава супервизии и друга методическа подкрепа от независими външни експерти. Екипът е регулярно интервизиран от Директора на социалната услуга. Екипът на Дневния център, при възможност, участва в специализирани обучения за работа с деца с увреждания.

Община Габрово е възложила управлението и предоставянето на социалната услуга на външен доставчик - **Фондация “Грижи за деца с увреждания”**. Сключен е Договор с Община Габрово за възлагане на социалната услуга, от 27.06.2014г. след проведена конкурсна процедура по реда на ППЗСП. Срокът за изпълнение на Договора 3 години.

Във връзка с необходимостта от повишаване капацитета на Дневния център и разширяване на материалната база, с Постановление на Министерски съвет № 449/23.12.2014г. Община Габрово получи сумата от 610 000,00 лв. за преустройство на сградата на бивш междуучилищен център на бул. Трети март за нуждите на Дневен център за деца и младежи с увреждания. Към момента на анализа строително-ремонтните дейности се изпълняват, срок на договора с изпълнителя 31.12.2015г. Предстои в началото на 2016 г. услугата да бъде преместена в новата база. Стартирана е и процедура за увеличаване капацитета на Дневния център.

Дневен център за деца и възрастни хора с увреждания (ДЦДВХУ), гр. Дряново

➤ Местоположение на социалната услуга

Дневният център се намира на около 1 км. от центъра на гр. Дряново. В района има парк и жилищни кооперации за хора със зрителни увреждания. Мястото е тихо и спокойно.

Сградата е бивша детска градина и заедно с теренът са собственост на Съюза на слепите в България, предоставен за безвъзмездно ползване до 2013 г. включително, а от 2014 г. е с договор за наем за срок от 5 години.

Дневният център се помещава в едноетажна сграда с площ 305 кв.м., в която има кабинет по психология, кабинет на логопеда, параклис, стая за разсипване на храната, миялно помещение, офис, столова /дневна/, занималня, кабинет по рехабилитация, спално помещение, две тоалетни и баня за клиентите, тоалетна за персонала, котелно, килер. Материалната база е в сравнителни добро състояние. Създадени са условия за достъп на инвалидни колички до сградата – изградени са естакади. Към Дневния център има двор с детска площадка, спортна площадка с баскетболен кош, овошки, зеленчукова градина и пчелин с обща площ 2,5 декара.

➤ Целева група

Услугата е предназначена за деца, младежи и възрастни с умствени, физически и психически увреждания. Ползвателите на услугата са деца с увреждания, лица с увреждания, лица с интелектуални затруднения от двете Защитени жилища за хора с умствена изостаналост - с. Царева Ливада и Защитено жилище – с. Гостилица, лица с физически увреждания от Защитено жилище в ж.к. Успех – гр. Дряново, лица с психични разстройства от ДВХПР и Преходно жилище – с. Радовци, лица с увреждания живеещи в семейна среда.

➤ Характеристика на социалната услуга

Дневен център за деца и възрастни с увреждания, гр. Дряново е социална услуга в общността, разкрита през 2002 г. със смесено финансиране, а от 01.02.2005 г. е държавно – делегирана дейност. Доставчик на услугата е Сдружение „Дружество за умствено и психически увредени лица“, гр. Дряново.

Основна цел на центъра е запазване и надграждане на постигнатите резултати при всеки един потребител, а специфични цели са:

- обучение в самостоятелен начин на живот на всеки потребител;
- преодоляване на социалната изолация чрез различни мероприятия, целящи социално включване в общността;

- придобиване на нови знания, умения и навици за по-добро справяне с нуждите ежедневието;
- подпомагане успешното интегриране на децата със специфични образователни потребности, ползващи социалната услуга, в системата на масовото училище с оглед пълноценната им социална реализация;
- оказване на подкрепа във всяко направление от живота на възрастните, лицата с увреждания и техните семейства;
- осигуряване на постоянна и качествена грижа за всеки потребител.

Капацитетът на услугата е 50 места. За 2014 г. 52 човека са ползвателите на услугата, а до април 2015 г. - 46 човека. За 2014 г. потребителите на услугата са 9 деца на възраст от 4 до 18 г., останалите 43 са на възраст над 19 г. Ползвателите са от общината и от областта, има потребители и от община Трявна.

С решение №432 от 31.03.2014 г. на Общински съвет – Дряново се променя капацитетът на Дневен център за деца и възрастни с увреждания, като се намалява капацитета на децата с увреждания от 24 бр. на 12 бр. и увеличава капацитета за възрастни хора с увреждания от 26 бр. на 38 бр. като общия капацитет на дневния център остава непроменен.

Персоналът се състои от 20 щатни длъжности, които включват: управител, психолог – 2 бр., социален работник – 2 бр., специален педагог – 2 бр., логопед, рехабилитатор – 2 бр., масажист, медицинска сестра, трудотерапевт – 4 бр., детегледач, шофьор, счетоводител, касиер домакин.

Екипът получава консултации и методическа помощ от Дирекция „Социално подпомагане“, РДСП – Габрово, общинска администрация Дряново. Ежемесечно се извършват интервюи. Има система за повишаване на квалификацията на персонала – извършват се обучения по изготвена програма, според нуждите на специалистите. За 2015 г. девет специалисти са участвали в обучителни и теоритико-практически курсове, с цел повишаване на професионалните умения и квалификации.

Дневен център за деца и младежи с увреждания (ДЦДМУ), гр. Севлиево

➤ Местоположение на социалната услуга

ДЦДМУ се намира в центъра на гр. Севлиево. Сградата на Дневния център е на един етаж. Разположена е в двора на ОУ "Христо Ботев", гр. Севлиево, има две детски площадки и две рампи за инвалидни колички, съответно на всеки от входовете. Теренът и сградата са собственост на община Севлиево.

Центърът разполага със следните помещения: две зали за групова работа, зала за рехабилитация, логопедичен кабинет, столова, медицински кабинет/ офис - социален работник, педагогическа стая, зала за релакс и сензорна зала. Санитарните помещения са три : две за потребителите и едно за персонала. Обзавеждането на помещенията в Дневния център е съобразено с нуждите и потребностите на ползвателите. Дворът се състои от две детски площадки, чието оборудване е съобразено с потребностите на децата с увреждания. Общото състояние на материалната база е добро.

➤ Целева група

В Центъра се предоставя социална услуга на деца и младежи от 7 до 20 години с различни по вид и степен на тежест увреждания: лека, умерена и тежка умствена

изостаналост, сетивни увреждания, трудности в говора, двигателни нарушения, трудности в общуването и взаимоотношенията с другите хора.

По изключение към момента се обслужват и потребители на възраст по-висока от 20 г., поради необходимост за потребителите и липсваща друга подходяща услуга за тази категория лица.

➤ **Характеристика на социалната услуга**

ДЦДМУ е разкрит през месец октомври 2007 г. по инициатива на НПО "Всички Искаме Промяна", която обединява родителите на деца с увреждания от община Севлиево, с подкрепата и съфинансирането на община Севлиево и на фондация „Лорд Мичелхайм от Хелингли“, както и със съдействието на Международна социална служба – България и Швейцария.

Дневен център за деца с увреждания е социална услуга в общността, държавно делегирана дейност, която предоставя целодневна и/или почасова грижа в зависимост от индивидуалните потребности на ползвателите. Основна цел на предоставяните услуги е да се отговори най-пълно на потребностите и желанията на децата и младежите с цел осигуряване на тяхното благополучие. В ДЦДМУ с децата се провеждат ежедневни занимания: развитие на комуникативни умения, обучение в умения за самостоятелност и независим живот, Оказване на психологическа подкрепа, развитие на социални умения, психомоторно възстановяване, педагогическа дейност, рехабилитация и лечебна физкултура, трудотерапия, работа с родителите и семействата на децата и младежите, музикотерапия, арттерапия, свободни дейности.

Капацитетът на услугата е 24 места. За 2014 г са ползвали услугата 35 човека, а до април 2015 г. - 30. Към 31.06.2015 г. целодневно от услугите на ДЦДМУ се ползват 11 деца/младежи, 8 са на полудневна грижа, а 12 деца/младежи ползват услугите на центъра почасово. Разпределени по възраст потребителите са както следва: 0-3 г. – 2 потребители, 4-7 г. – 5 потребители, 8-18 г. – 22 потребители, над 19 г. – 6 потребители.

Персоналът на ДЦДМУ е 10 щатни длъжности. В това число – директор, помощник възпитател, психолог, рехабилитатор, педагог, детегледач, хигиенист, медицинска сестра, шофьор, домакин, има и логопед на граждански договор.

Персоналът получава управленска супервизия - от изпълнителния директор и методическия ръководител на МСС – България – всеки месец, както и супервизия от външен за организацията психолог – 4 индивидуални и 2 групови. Всички служители на МСС България ежегодно изготвят индивидуален план за обучение. Обученията се организират и финансират, както от МСС България, така и от други НПО, проекти и др. МСС България има и разработена процедура за кариерно развитие на служителите.

Звено „Майка и бебе” (ЗМБ), гр. Габрово

➤ **Местоположение на социалната услуга**

Социалната услуга Звено „Майка и бебе” се намира на разстояние 1,5 км от централна градска част в гр. Габрово, в оживен жилищен квартал. В близост се намират автогара, ЖП- гара, ДКЦ II, МЦ „Апогей” и два големи хипермаркета.

Звеното се помещава в част от детска ясла, общинска собственост. Общата площ на терена и сградите е 125 кв.м. Помещенията на ЗМБ обхващат втори етаж от източната част на комплекс „Христо Ботев”. Обособени са шест стаи за майки с деца, кухня, дневна, санитарни помещения и тераса, а за персонала работен офис, санитарен

възел и складови помещения. Материалната база е остаряла, дограмата също и това води до високи сметки за отопление. Сградата не е санирана. Има нужда и от ремонт на стаите на потребителите. Помещенията са обзаведени подходящо предвид работата с целевата група.

➤ **Целева група**

- ◆ Двойка майка-дете, при която детето е в риск от настаняване в специализирана институция (самотни майки, непълнолетни, майки в затруднено социално положение, двойка майка-дете, подложена на насилие);
- ◆ Бременни в последните месеци на бременността в риск да изоставят детето си след раждането /непълнолетни бременни, които не са подготвени за родители, бременни в тежка материална, жилищна, финансова или семейна ситуация/;
- ◆ Двойка майка-дете в процес на възстановяване на семейните връзки след предприета реинтеграция, в случаи, когато детето е било настанено в специализирана институция и е необходим междинен етап на комплексна помощ и подкрепа за майката, за да може детето отново да се интегрира в семейството;

➤ **Характеристика на социалната услуга**

Доставчик на услугата Звено „Майка и бебе” е Община Габрово, чрез Заведения за социални услуги – Габрово. Основната цел на социалната услуга ЗМБ е да предотврати изоставянето и настаняването в институция на деца от 0 до 3 години, като в същото време предотвратява ситуации, застрашаващи сигурността, здравето и развитието им. Осигурява се закрила на детето, без да се налага отделяне от майката; ежедневно взаимодействие между майката и детето; предотвратяване на социалната изолация на двойката майка-дете.

В ЗМБ се предоставят следните услуги: консултиране, дневна грижа, постоянна грижа, терапия, професионално ориентиране, информиране и обучение, групов работна, работна на терен, помощ в домакинството, образование/обучение, индивидуална работна, възпитателни, психологически и социални дейности, ресурсно подпомагане, други: предоставяне на подслон, придобиване на умения за отглеждане на детето, подкрепа за вземане на най-доброто решение за детето, осигуряване на храна за майката и детето в случаите, когато майката не получава доходи, съдействие за получаване на медицински услуги, подкрепа при придобиване на допълнителни умения за квалификация, преквалификация или завършване на образователна степен, психологична помощ и подкрепа, информиране и консултиране /здравно, правно, социално, психологическо, семейно планиране/, връщане към общността - свързване с близки и роднини, съдействие за решаване на жилищни проблеми.

Капацитетът на ЗМБ гр. Габрово е 6 места – шест двойки майка — дете. През 2013 г. услугата е ползвана от 10 майки с 10 деца, 2014 г. – също 10 майки с 10 деца и към месец април 2015 г. 5 майки с 5 деца. Потребителите заплащат такса, съобразно разпоредбите на Тарифата за такса за социални услуги, делегирани от държавата дейност.

Персоналът на ЗМБ се състои от 7 щатни бройки: управител, социален работник, медицинска сестра, психолог.

Персоналът получава методическа помощ от специалистите в община Габрово, отдел „Закрила на детето“ към ДСП. На всеки новопостъпил служител се провежда

въвеждащо обучение. Целият персонал на социалната услуга разполага с подходящо за длъжността образование и опит в сферата на предоставяне на тази услуга.

Център за социална рехабилитация и интеграция за деца от аутистичния спектър (ЦСРИДАС), гр. Габрово

➤ Местоположение на социалната услуга

ЦСРИ за деца от аутистичния спектър се намира на 1,5 км от централна градска част на Габрово. Сградата е част от детска ясла, частна общинска собственост, предоставена от Община Габрово за функциониране на социалната услуга. Помещенията на ЦСРИ обхващат първи етаж от източната част на сградата, находящ се на ул. „Ивайло” № 13.

ЦСРИДАС разполага със следните помещения: офис ръководител, зала за релационна психомоторика, кабинет психолог, кабинет педагог, кабинет логопед, кабинет арттерапевт, зала за сензорна стимулация, зала за диагностика, зала за наблюдение, коридор с оформен кът за посрещане на децата и санитарни помещения. Всички помещения се отопляват с климатик. Доставчикът на социалната услуга е осигурил достъпна архитектурна среда за ползвателите на услугата.

➤ Целева група

Потребители на социалната услуга са деца от 3 до 18 годишна възраст с проблеми от аутистичния спектър.

➤ Характеристика на социалната услуга

Центърът за социална рехабилитация и интеграция за деца от аутистичния спектър е разкрит през 2009 г., посредством изпълнението на проект „Изграждане и развитие на Център за социална рехабилитация и интеграция за деца от аутистичния спектър”. Проектът се реализира от Община Габрово, в партньорство със Сдружение „Равен старт - 2008” и се финансира от частни дарители от Община Тун (Щвейцария). От 2011 г. социалната услуга се финансира като делегирана от държавата дейност.

В Центъра работата с децата е почасова, като посещенията при специалистите се извършват по предварително изготвен график. Насоката за работа с всяко дете е индивидуална, в зависимост от конкретните потребности. Посредством предоставянето на услугата „Център за социална рехабилитация и интеграция за деца от аутистичния спектър” се създава възможност за подобряване качеството на живот и социална интеграция на децата с проблеми от аутистичния спектър, както и осигуряване на подкрепа на техните близки за справяне с трудностите при отглеждането им.

Социалната услуга акцентира върху постигането на следните цели:

- намаляване на социалната изолация и адаптация в общността на децата с проблеми от аутистичния спектър;
- подпомагане социалната интеграция на деца – аутисти;
- получаване на подкрепа от специалисти от близките и семействата на децата;
- повишаване нивото на взаимодействие и ангажираност на институциите към проблемите на децата от аутистичния спектър;
- повишаване на обществената чувствителност и ангажираност към проблемите на децата от аутистичния спектър и техните семейства.

Капацитетът на услугата е 20 места.

За 2014 г. потребителите на социалната услуга са били 57 деца, а към месец април 2015 г. са 40 деца. Преобладаващия брой ползватели са на възраст между 4 и 7 години. Преобладава броя на момчетата. Има ползватели от община Габрово и от областта.

Персоналът се състои от 5 щатни бройки. Сформиран е екип от специалисти, който включва: ръководител, 2 психолози, логопед, педагог. Целият персонал на социалната услуга разполага с подходящо за длъжността образование и опит в сферата на предоставяне на тази услуга.

Персоналът периодично участва в провеждането на специализирани обучения за работа с деца с проблеми от аутистичния спектър. Три пъти годишно се осигурява супервизия от външни експерти от Фондация „За малките и за големите”.

Център за настаняване от семеен тип за деца и младежи без увреждания (ЦНСТДМБУ), гр. Габрово

➤ Местоположение на социалната услуга

ЦНСТДМБУ е услуга в общността от резидентен тип. Доставчик на услугата е Сдружение SOS Детски селища. Разположена е в централната част на града, на по-малко от 500 метра от Общински и Областен център. Районът е с много добра инфраструктура, в непосредствена близост са културни и обществени институции.

Социалната услуга се предоставя в сграда частна общинска собственост - жилищен блок в режим на етажна собственост, съгласно АОС 1348 от 04. 03. 2003г. Застроената площ на имота е 101,20 кв.м. Състои се от две спални помещения, всекидневна, трапезария, кухненски бокс, санитарен възел, килер и коридор.

Апартаментът е обзаведен и оборудван подходящо и отговаря на условия, необходими за настаняване и отглеждане на деца и младежи. Има възможност за обособяване на работно и лично пространство, пространство за оползотворяване на свободното време, за уединение и срещи с приятели и роднини; за задоволяване на ежедневните физически и психически потребности на децата и младежите от безопасна и сигурна среда, от здравословен отдих, храна, подготвяне на училищните задължения.

Материалната база създава условия за формиране, усъвършенстване и прилагане на умения, нужни на децата и младежите в самостоятелния живот.

➤ Целева група

Социалната услуга е предназначена за:

- Лица до 18 годишна възраст/деца/, за които до момента на настаняването им в ЦНСТДМБУ – Габрово няма възможност за отглеждане в биологичното им семейство, семейство на близки и роднини, приемно семейство;
- Лица от 18 до 29 години /младежи/, за които не е възможно да бъдат подкрепени в семейството или да водят самостоятелен начин на живот.

Възрастовите критерии за прием и напускане в ЦНСТДМБУ могат да бъдат гъвкави и съобразени с индивидуалните специфики и особености на децата/младежите. Децата/младежите могат да бъдат настанявани в ЦНСТДМБУ заедно със свои братя или сестри – ако имат такива.

➤ Характеристика на социалната услуга

Услугата е разкрита през 2010 г. със Заповед на изпълнителния директор на Агенция социално подпомагане. След проведена конкурсна процедура съгласно разпоредбите на Закона за социално подпомагане и правилника за неговото приложение, услугата е възложена за управление на Сдружение „SOS Детски селища” България за срок от 3 години, считано от 01.03.2015 г. От 01.04.2015 услугата е трансформирана в Център за настаняване на деца и младежи без увреждания, във връзка с промени в ППЗСП.

Целта на развитието на социалната услуга „Център за настаняване от семеен тип за деца и младежи без увреждания ” на територията на Община Габрово е да допринесе за подобряване качеството на живот на децата и младежите в общината, като условие за свободното им и пълноценно личностно развитие. Това ще допринесе за реализиране на глобалната цел на Националната стратегия за детето 2008-2018 г., Стратегията на Съвета на Европа за правата на детето 2012-2015 г., Националната стратегия „Визия за деинституционализация на децата в Република България”.

Организирането на живота и услугите в него са насочени към създаването на условия и нагласи на децата и младежите за равнопоставено участие в живота на местната общност. За децата и младежите, които временно или постоянно не могат да живеят с биологичните си семейства, целта е да се осигури възможност да живеят в условия, максимално близки до семейните. Във връзка с това водещият принцип е гарантиране на сигурна и грижовна семейна среда, която да дава възможност за пълноценното развитие на детето/младежа, изграждането на неговата идентичност и пълноценна социализация и реализация.

Услугите и дейностите, които се извършват в социалната услуга са следните: постоянна грижа, групов работа, индивидуални разговори, творчески занимания, беседи и дискусии, трудови дейности, свързани с овладяване на умения за поддържане на хигиена и ред в личното и общите пространства, помощ в домакинството, образование/обучение и други.

Екипът, който работи с децата/младежите подпомага процеса на обучение като съдейства при усвояване на учебния материал, при подготовката за следващия учебен ден, при изготвянето и представянето на проекти и презентации. Мотивира децата за учебен труд. Специалистите подкрепят децата/младежите за придобиване и усъвършенстване на навици и умения, приложими в самостоятелния живот.

Режимът на работа осигурява 24 часова постоянна грижа за настанените деца /младежи.

Капацитетът на услугата е 5 места. За периода 2013 г. – 2015 г. услугата работи на пълен капацитет, съответно 6 деца са ползвали услугите на Центъра през 2013 г., 5 през 2014 г. През 2014 г. са настанени 2 момчета и 3 момичета, до април 2015 г. съотношението е същото. Към момента на анализа, капацитетът на услугата е запълнен. Почти всички потребители са жители на община Габрово – само един от младежите е от друга област от страната. Всички младежи посещават масово училище.

Персоналът се състои от 5 щатни бройки. Сформиран е екип от специалисти, който включва: директор и сътрудник социални дейности – 4 бр..

Персоналът получава методическа помощ под формата на супервизия , която се провежда от психолог и супервайзор веднъж на два месеца. Към този момент работят по теми, свързани с изграждане на екип. Доставчикът организира дейности и събития за текущо повишаване на квалификацията на служителите в ЦНСТ, професионалното консултиране и супервизия са заложили в индивидуалния план за развитие на всеки служител.

Център за настаняване от семеен тип за деца и младежи с увреждания (ЦНСТ), гр. Габрово (2 Центъра)

➤ **Местоположение на социалната услуга**

През месец април 2014 г., посредством реализацията на проект „Подобряване на грижата за деца с увреждания чрез разкриване на социална услуга в община Габрово”, на територията на община Габрово бяха разкрити две социални услуги, резидентен тип:

Център за настаняване от семеен тип за деца и младежи с увреждания - кв. Борово, ул. Мирни дни 1А.

ЦНСТ за деца и младежи с увреждания е разположен в квартал Борово – до детска градина, училище и болница. Градски автобусни линии в близост до услугата няма. Теренът и сградата са собственост на община Габрово. ЦНСТ се състои от двуетажна сграда: дневна-трапезария, стая за отдих и игри, седем спални помещения, две бани, две складови помещения, перално помещение, работна стая, котелно помещение, стая за ел. табло. В сградата има изграден и асансьор за придвижване на децата и младежите с увреждания до втория етаж. Към сградата има и дворно пространство. Площта на земята е 1418 кв.м., а на сградата общо е 526 кв.м. – 1-ви етаж - 345 кв.м., 2-ри етаж – 181 кв.м. Общото състояние на материалната база е добре поддържано и стопанисвано.

Център за настаняване от семеен тип за деца и младежи с увреждания - кв. Трендафил, ул. Хризантема № 27.

Центърът за настаняване от семеен тип за деца и младежи с увреждания е разположен в квартал Трендафил 1 в близост до детска градина, училище, супермаркети, автобусна спирка. Има редовни градски автобусни линии в близост до услугата. Теренът и сградата са собственост на община Габрово. Помещава се в сграда с площ: обща площ на терена и сградите – площ земя – 2 078 кв.м.; площ сграда – 489 кв.м.

Центърът се състои от едноетажна сграда с дневна - трапезария – с обособен кухненски бокс; стая за отдих и игри; седем спални помещения; три комбинирани бани с тоалетна; две складови помещения; перално помещение; работна стая; котелно помещение; стая за ел. табло и бойлер. Към центърът има дворно пространство с обособена детска площадка. Добре поддържана и стопанисвана материална база.

Сградите и на двата Центъра са новопостроени и проектирани специално за нуждите на социалната услуга. Отговарят на изискванията за достъпност за лица с увреждания.

Центровете са обзаведени и оборудвани подходящо и отговарят на изискванията за настаняване и отглеждане на деца и младежи с увреждания. Всеки потребител разполага с лично пространство, пространство за оползотворяване на свободното време, за уединение и срещи с роднини; за задоволяване на ежедневните физически и психически потребности, отдих, храна и др.

Материалната база създава условия за формиране и изграждане на умения за самостоятелност на децата и младежите с увреждания.

➤ **Целева група**

- Потребители на услугата са деца и младежи с увреждания, настанени в специализираните институции за деца с умствена изостаналост и физически увреждания и в домовете за медико-социални грижи ;
- Деца с увреждания в общността;

➤ Характеристика на социалната услуга

„Център за настаняване от семеен тип за деца и младежи с увреждания“ е социална услуга от резидентен тип, която се предоставя на деца и младежи с увреждания, за които към момента на настаняване са изчерпани възможностите за връщане в биологичното семейство, настаняване при близки и роднини или приемно семейство. Центровете са създадени през 2014 г., доставчик на услугата е община Габрово и са държавно-делигирана дейност.

Основни цели на социалната услуга е настанените деца и младежи да живеят в среда близка до семейната, да се ползват с индивидуална грижа и внимание, да получат подкрепа за самостоятелен живот, възможности за развитие и социално включване.

ЦНСТ се стреми към насърчаване на взаимоотношенията между ползвателите на услугата и техните близки, зачитане индивидуалността на децата/младежите, уважение към личната история на всеки един от потребителите.

Услугите и дейностите, които се предоставят в Центъра са: консултиране, постоянна грижа, групова работа, работа на терен, помощ в домакинството, образование/обучение и др.

Капацитетът на двата центъра е 14 места.

В Център за настаняване от семеен тип за деца и младежи с увреждания - кв. Борово за 2014 г. и до април 2015 г. има настанени 13 деца и младежи. 9 от ползвателите на услугата са от други области в страната, а 4 са от общината. 3 деца посещават специална група в ЦДГ „Първи юни“, 6 деца посещават помощно училище, а 1 дете е в масово училище.

В Център за настаняване от семеен тип за деца и младежи с увреждания - кв. Трендафил за 2014 г. има 12 потребители, а до април 2015 г. потребителите на услугата са 11 деца и младежи. 5 от ползвателите на услугата са от други области в страната, 5 са от общината и 1 от областта. 1 дете посещава в ЦДГ „Младост“, 9 деца посещават помощно училище.

Персоналът на всеки Център се състои от 12,5 щатни бройки. Сформиран е екип от специалисти, който включва: ръководител, социален работник, медицинска сестра, възпитатели, детегледачи, хигиенист, работник поддръжка.

През 2014 г. бе проведено въвеждащо обучение за работа с деца и младежи с увреждания, както и месечни супервизии.

Осигурена е възможност децата/младежите да ползват социални услуги в общността, в зависимост от конкретните им нужди и потребности – Дневен център за деца и младежи с увреждания, Дневен център за възрастни хора с увреждания, ЦСРИДАС „Келер“. С децата/младежите работят специалисти – рехабилитатор, психолог, специален педагог, логопед, арт-терапевт, трудотерапевт. С потребителите се провеждат специализирани дейности /арттерапия, книготерапия, приказкотерапия, музикотерапия и др/. Работи се активно за възстановяване и поддържане на връзката с родители и семейства, както и в посока постепенна интеграция и социализация на децата и младежите в общността.

Център за настаняване от семеен тип за деца и младежи с увреждания (ЦНСТДМУ), гр. Севлиево

➤ **Местоположение на социалната услуга**

Сградата на услугата се намира в жилищен квартал на 1 км. от центъра на града. Кварталът е спокоен и се състои от едноетажни и двуетажни къщи. Теренът и сградата са собственост на община Севлиево. Общата площ на терена и сградите е 1605 кв.м.

Социалната услуга е разположена в една голяма едноетажна нова сграда. В центъра има 8 спални с 14 легла. В услугата има голямо антре с шкафчета за вътрешни и отделно за външни обувки, кухня, дневна, която е разделена на хол, кът за четене и кът за хранене, три отделни бани с тоалетни за потребителите, занимателна зала, офис на персонала, общо 4 склада, съблекалня, 2 гардеробни помещения, перално и гладачно помещение, има и 2 отделни тоалетни и една баня за персонала, има и голямо таванско помещение.

В ЦНСТДМУ има двор със зеленина, обособени цветни лехи, беседка, шахматна дъска на земята с големи черно-бели фигури, маса за игра тенис на маса, люлка, пързалка, пейки и достатъчно свободно място за игра на топка, федербал и други.

Социалната услуга е приспособена за хора с увреждания – по стените вътре и вън има монтирани парапети за улесняване придвижването на по-трудно подвижните потребители, стаите са достатъчно просторни за маневри с инвалидни колички или други помощни средства, на изходите на сградата са направени рампи, за нуждите на потребителите, във всяка стая има бутон за повикване на човек от персонала като над вратата на съответната стая има сигнална лампа, има и друг светлинен сигнал в офиса на персонала.

Общото състояние на материалната база е отлично.

➤ **Целева група**

Деца с увреждания (до 18 г), за които до момента на настаняването им в ЦНСТДМУ, няма възможност да бъдат отглеждани в биологичното им семейство, в семейството на близки или роднини или в приемно семейство.

Младежи с увреждания (от 18 до 29 г.), за които не е възможно да бъдат подкрепени в семейството или да видят самостоятелен начин на живот.

➤ **Характеристика на социалната услуга**

Считано от 01.08.2014 г. в Община Севлиево е разкрит Център за настаняване от семеен тип за деца/младежи с увреждания като общинска дейност по проект BG051PO001-5.2.12-0028-C0001 „Предоставяне на социални услуги от резидентен тип за деца и младежи с увреждания в община Севлиево”, схема BG051PO001-5.2.12 „Да не изоставяме нито едно дете”. Центърът е разкрит със заповед на изпълнителния директор на Агенция за социално подпомагане като държавно делегирана дейност, считано от 01.05.2015 г.

Целта на услугата е предоставяне на сигурна и защитена среда за децата и младежите с увреждания, чрез индивидуализирана грижа и подкрепа, в условия близки до семейната среда, осигуряващи по-добро качество на живот и възможности за пълноценно развитие и социално включване.

Ценностите са свързани със зачитането на правото на потребителите на: пълноценен самостоятелен и достоен живот; запознаване и поддържане на личната

история, етническа и културна идентичност; недискриминация по пол, етническа принадлежност, здравословно състояние, възраст и др.; развитие, съобразно особеностите и желанията им; активно участие в общественния живот; информираност и право да изразяват мнение по всички въпроси, които ги засягат; качествено образование, професионално ориентиране и подготовка; достъп до здравеопазване, медицинска и социална рехабилитация; отдих и културни и спортни занимания, духовно и личностно усъвършенстване; специална подкрепа и грижи, способстващи за максималното развитие на потенциала на потребителя; отглеждане в среда, близка до семейната; уважение и зачитане на семейството на потребителя.

Капацитетът на услугата е 12+2 места. За 2014 г. и до април 2015 г. потребителите са 10, от които 5 момичета и 5 момчета. В зависимост от възрастта са: 4 деца от 8 – 18 г. и 6 младежи и девойки от 19 – 30 г.

Персоналът в ЦНСТДМУ се състои от 12 щатни длъжности и се състои от ръководител, социален работник, възпитател, медицинска сестра, детегледач – 8 бр. С персонала са проведени три супервизии от психолог от ФИЦЕ – България.

Център за настаняване от семеен тип на деца и младежи без увреждания (ЦНСТДМУ), гр. Севлиево

➤ Местоположение на социалната услуга

Сградата на услугата се намира в жилищен квартал на 1 км. от центъра на града. Кварталът е спокоен и се състои от едноетажни и двуетажни къщи. Теренът и сградата са собственост на община Севлиево. Общата площ на терена и сградите е 603 кв.м.

Социалната услуга е разположена в една двуетажна реновирана сграда. В ЦНСТДМ има 4 спални с 12 легла. Спалните са разположени на втория етаж на сградата, където има и 2 бани с тоалетни. На долния етаж има още 2 тоалетни и 1 баня. Потребителите имат на разположение дневна, която е разделена на части: Хол, кът за хранене, кухня.

Сградата има приземен етаж, който в момента се използва за складови помещения. Има 6 помещения, 1 баня и 2 тоалетни, коридор и зала за занимания с бюра. Дворът на центъра е със зеленина, малка градинка с цветя, две беседки, тенис-маса, пейки и достатъчно свободно място за игра на топка, федербал и други.

Общото състояние на материалната база е отлично.

➤ Целева група

Деца до 18 г., ако учат до 20 г., за които до момента на настаняването им в ЦНСТДМ, няма възможност да бъдат отглеждани в биологичното им семейство, в семейството на близки или роднини или в приемно семейство.

Младежи (от 18/20 г. до 29 г.), за които не е възможно да бъдат подкрепени в семейството или да водят самостоятелен начин на живот.

➤ Характеристика на социалната услуга

От 01.10.2014 г. в Община Севлиево е разкрит Център за настаняване от семеен тип за деца/младежи без увреждания като общинска дейност по проект BG051PO001-5.2.12-0028-C0001 „Предоставяне на социални услуги от резидентен тип за деца и младежи с увреждания в община Севлиево”, схема BG051PO001-5.2.12 „Да не

изоставяме нито едно дете”. Центърът е разкрит като държавно делегирана дейност, считано от 01.05.2015 г. Доставчик на услугата е община Севлиево.

Целта на услугата е предоставяне на сигурна и защитена среда за децата и младежите без увреждания, чрез индивидуализирана грижа и подкрепа, в условия близки до семейната среда, осигуряващи по-добро качество на живот и възможности за пълноценно развитие и социално включване. Ценностите са свързани със зачитането на правото на потребителите на: пълноценен самостоятелен и достоен живот; запознаване и поддържане на личната история, етническа и културна идентичност; недискриминация по пол, етническа принадлежност, здравословно състояние, възраст и др.; развитие, съобразно особеностите и желанията им; активно участие в обществения живот; информираност и право да изразяват мнение по всички въпроси, които ги засягат; качествено образование, професионално ориентиране и подготовка; достъп до здравеопазване, медицинска и социална рехабилитация; отдых и културни и спортни занимания, духовно и личностно усъвършенстване; специална подкрепа и грижи, способстващи за максималното развитие на потенциала на потребителя; отглеждане в среда, близка до семейната; уважение и зачитане на семейството на потребителя.

Капацитетът на услугата е 12 места. За 2014 г. и до април 2015 г. потребителите са 10, от които 5 момичета и 5 момчета. В зависимост от възрастта са: 1 дете има на възраст между 4-7 г. и 9 деца от 8 – 18 г.

Персоналът в ЦНСТДМУ се състои от 9 щатни длъжности и се състои от ръководител, социален работник, възпитател – 2 бр., социален терапевт – 5 бр. Към момента има едно свободно място за социален терапевт. С персонала на услугата е проведено едно обучение за Първа долекарска помощ.

Център за обществена подкрепа (ЦОП), гр. Габрово

➤ Местоположение на социалната услуга

Центърът за обществена подкрепа се намира в централна градска част зад сградата на община Габрово, в административната част на зала „Възраждане“ (ет 2.). Сградата, в която се помещава услугата, е ремонтирана по проект на Община Габрово през 2010 г. Офисът на услугата е в близост до други административни сгради, което улеснява потребителите за оптимално и своевременно изготвяне и подаване на необходимите документи, имащи отношение към работата на специалистите, работещи в ЦОП. За реализиране на дейността си, екипът разполага със следните помещения: стая за консултация на родители, стая за консултиране на деца, два административни офиса и зала за групови срещи. Социалната услуга е разкрита като делегирана държавна дейност от 01.01.2007г., а доставчик на услугата е община Габрово.

➤ Целева група

Потребители на социалната услуга са:

- малолетни и непълнолетни с рисково и асоциално поведение;
- малолетни и непълнолетни, застрашени от отпадане от училище;
- деца нуждаещи се от подкрепа и консултация;
- родители нуждаещи се от подкрепа и консултация;
- ученици от всички учебни заведения на територията на Община Габрово;
- деца с поведенчески проблеми и техните семейства;

- деца излизачи от институции;
- деца с интереси в областта на приложното изкуство;
- педагогически съветници и класни ръководители;
- кандидати за приемни родители и осиновители;
- приемни родители и осиновители;
- професионалисти, предоставящи грижа за деца;
- лица.

➤ **Характеристика на социалната услуга**

ЦОП предоставя комплекс от социални услуги, свързани с извършване на социални и педагогически консултации, образователно и професионално обучение и ориентиране, изготвяне и осъществяване на индивидуални и групови програми за социално включване.

Работата в ЦОП цели:

- Да се предотврати изоставянето и настаняването в институция на деца от 0 до 18 години, като в същото време предотвратят ситуации, застрашаващи сигурността, здравето и развитието им;
- Да се подкрепят родителите в създаването на безопасна и сигурна среда за развитието на децата чрез повишаване на техния капацитет;
- Да се насърчи и подкрепи социалното включване на деца от уязвими социални групи;
- Да се подкрепят родителите в осигуряване на качествено образование за техните деца;
- Да се повиши благосъстоянието на децата и защита на правата им да растат в семейна среда, чрез развитие и предоставяне на широк набор от услуги като социално ефективна алтернатива на настаняването в институции;
- Да се формират и развият умения у подрастващите за личностна изява, работа в екип с цел повишаване на личностната отговорност и успеваемост;
- Да се съдейства за промяна на нагласите и повишаване чувствителността на общностите към правата на децата и проблемите на семействата в неравностойно положение.

В ЦОП се предоставят следните услуги:

* **Превенция на насилието и асоциалното поведение** - Изнасяне на лекции, тренинги в учебните заведения; организиране и реализиране на кампании; организиране на празници, тематични дни и др.

* **Закрила** на деца, жертви на малтретиране, насилие и negliжиране – социално и психологическо консултиране на деца; насочване към други услуги в общността, включително и настаняване в социална услуга;

* **Консултиране и подкрепа** на деца с отклоняващо се поведение;

* **Обучение в умения за самостоятелен живот** и социална интеграция – подкрепа при напускане на институциите;

* **Деинституционализация и реинтеграция на деца, настанени в специализирани институции** – социално - консултативна работа с деца, при които съществува възможност за връщане в семейна среда; подкрепа и консултации за детето и семейството в периода след реинтеграция;

* **Образователна подкрепа** – съдействие на деца, отпаднали/с риск да отпаднат от училище за започване или продължаване на образованието; организиране

на извънучилищни форми на работа с проблемни деца – групи за самоподготовка за училище, съдействие за включване в ателиета по интереси, спорт и др.

*** Включване в индивидуални и групови превантивни или корекционни програми** на клиенти, насочени с Решение на МКБППМН или Искане от ГД ИН Сектор «Пробация»;

*** Семейно консултиране** – социални, педагогически, психо социални и психологически консултации; повишаване на родителския капацитет; работа с родителите, разширеното семейство и детето за възстановяване на връзките родители - дете;

*** Психо – социална подкрепа на деца, родители и техни близки и роднини**

Индивидуални и групови консултации за деца за запознаване с техните права; предпазване от насилие, вкл. и сексуално насилие; развитие на комуникативни и социални умения; справяне в конфликтни ситуации; съдействие за редовно посещение на училище или друго детско заведение; организиране на дейности за училищна подкрепа; здравословен начин на живот - ХИВ, СПИН превенция и БППП; превенция на зависимости;

Индивидуални и групови консултации за родители, близки и роднини по въпроси, свързани с отглеждането на техните деца и посрещане на специфичните им нужди; възпитание на децата; практични съвети за ежедневни нужди в семейството (семеен бюджет, разпределение на отговорностите в семейството и др.); осигуряване на безопасна и здравословна среда за децата; насочване към други социални служби и структури; подкрепа за намиране на работа; подкрепа за разрешаване на жилищен проблем. Насочване, медиация и придружаване при контакти с други институции.

*** Свободно време, отдих и развлечение:** Организиране на кампании, празници, лятна работа с деца, клиенти на Центъра.

Капацитетът на услугата е 20 места.

Потребителите на услугата за 2014 г. са 116 лица, а към месец април 2015 г. потребителите на социалната услуга са 64 лица. Преобладаващия брой ползватели са на възраст между 8 и 18 години. Преобладават момчетата. Всички потребители на услугата са с настоящ адрес в гр. Габрово, община Габрово. Спецификата на предлаганите услуги не позволява в ЦОП да бъдат регистрирани потребители от други населени места. В случаите, когато потребител смени настоящия си адрес, услугата за него се прекратява.

Персоналът се състои от 5 щатни бройки. В ЦОП работи екип, който включва: директор, психолог, социален работник — 2бр. и педагог. Целият персонал на социалната услуга разполага с подходящо за длъжността образование и опит в сферата на предоставяне на тази услуга. Екипът на Център за обществена подкрепа получава ежемесечно супервизия от квалифициран клиничен психолог, доктор по детска психология и фамилен терапевт. ЦОП има изготвена годишна програма за надграждаща квалификация на екипа. Община Габрово като доставчик на социалната услуга при възможност, осигурява обучения за повишаване на квалификацията на екипа на социалната услуга.

Център за обществена подкрепа ИМКА, гр. Габрово

➤ **Местоположение:**

Центърът за обществена подкрепа управляван от ИМКА - Габрово се намира в централната градска част, в непосредствена близост до Дом на културата Емануил Манолов, до Община Габрово и до Областна администрация Габрово. Непосредствено до сградата, в която се помещава ЦОП има паркинг, както и парково пространство, което създава спокойна и безопасна среда за клиентите на услугата.

Сградата е изградена от Сдружение „ИМКА” в Габрово и е влязла в експлоатация през юли 2005 година. Тя е собственост на Община Габрово и е предоставена на Концесия за период от 15 години на Сдружение „ИМКА” Габрово. Помещенията, в които работи ЦОП, както и цялата сграда на младежката територия отговаря на всички съвременни изисквания за достъпност на средата, вкл. санитарни помещения, енергийна ефективност и сигурност. Дейностите на Центъра за Обществена Подкрепа се осъществяват в 3 основни помещения с обща площ 100 кв.м. Останалата площ от сградата има възможност да се използва при осъществяване на по-големи събития с обществено значение.

Сградата, в която се помещава ЦОП е в близост до Община Габрово, офисите на ОЗД и останалите институции в общността, с които екипа на ЦОП си взаимодейства, както и е относително близо до специализираните институции за деца, на територията на общината.

Основно дейностите по предоставяне на социалната услуга се осъществяват в следните помещения и общи части в основната сграда по предоставяне на услугата на ул. Драва №4, т.н. Нова младежка територия ИМКА

II етаж на сградата:

Офис 1: Административен офис и място за провеждане на индивидуални срещи с клиенти – обща площ – 19.кв.м

Офис 2: Работен офис на екипа, място за провеждане на екипни срещи - обща площ - 25 кв.м.

Санитарни помещения за екипа на ЦОП.

I етаж: Многофункционална зала: за провеждане на групови работи с клиенти, за работни срещи с доброволци, за обучения и консултации на клиенти – обща площ - 56 кв.м. Санитарни помещения за потребители, включително и тоалетна за инвалиди.

Организацията разполага и използва ефективно 3 допълнителни помещения, които се намират в сградата на Дом на културата „Емануил Манолов”, в непосредствена близост до сградата, в която се осъществяват дейностите в рамките на услугата.

Общо състояние на материалната база е отлично, добре поддържано и добре оборудвано. Организацията разполага с богата ресурсна библиотека с учебни материали, професионална литература и справочници, свързани с процеса на педагогическа и психо – социална диагностика на клиенти, обучение на родители, развитие на базисни социални умения, личностно планиране, управление на доброволци и др.

➤ **Целеви групи:**

Услугите в ЦОП са насочени към следните целеви групи:

- Деца и младежи в риск, от общността:
 - Деца с отклоняващо се поведение;
 - Деца жертви/свидетели на насилие;
 - Деца в риск от отпадане от училище;
 - Деца, настанени в специализирани институции или деца, на които им предстои напускане на специализирани институции;

- Родители на деца в риск, от общността;
- Семейства на деца, които са в институция и се подготвят за реинтеграция на детето в семейна среда;
- Кандидати за приемни родители или утвърдени приемни семейства;
- Семейства в процес на осиновяване, осиновители;
- Специалисти работещи с деца: (възпитатели, педагози, социални работници, психолози) и др. специалисти, работещи с деца в риск в общността.

➤ **Характеристика на услугата:**

Основната цел на услугата ЦОП е да защити най-добрия интерес на детето посредством оказване на професионална, адекватна и своевременна помощ и подкрепа на него и неговото семейство.

Цели, които трябва да бъдат постигнати по отношение на ползвателите:

- повишаване благосъстоянието на децата, защитавайки правото им да растат в семейна среда, чрез развитие и предоставяне на широк набор от услуги;
- формиране и развитие на умения у подрастващите за личностна изява, работата в екип с цел повишаване на личностната отговорност и успеваемост;
- промяна на нагласите и промяна на чувствителността на обществото към правата на децата и проблемите на семействата в неравностойно положение;
- подкрепа на родителите в създаването на безопасна и сигурна среда за развитието на децата чрез повишаване на родителския капацитет;
- превенция на изоставянето и настаняването в институции на деца от 0 до 18 години;
- подкрепа на родители при осигуряване качествено образование на техните деца;
- насърчаване и подкрепа на социалното включване на деца от уязвимите социални групи.

Сдружение „ИМКА” Габрово е подкрепя цялостното развитие на децата и младите хора, така, че да реализират пълния си потенциал.

ИМКА - Габрово има за своя стратегическа цел в периода 2010-2015 година да развива своя капацитет, като доставчик на разнообразни услуги за деца, подрастващи и младежи и техните семейства, както и информационни, консултантски и обучителни услуги за младежки лидери и представители на младежки групи и организации, обществени институции и др. в Габрово и на територията на областта.

Основните услуги и дейности са:

- Превенция на изоставянето на деца и настаняването им в специализирани институции;
- Социално консултиране - подкрепа за изграждане на умения за автономност и развиване на социална мрежа, планиране и осъществяване на различни дейности за повишаване на социалната компетентност на потребителите;
- Психологическо консултиране – предоставяне на специализирана консултативна помощ, което цели да постигне промяна в способностите за учене, вземане на решения и тяхното реализиране, използват се методи както от когнитивно поведенческата, така и от психологичната теория;
- Подкрепа за семейството/ медиация – предоставяне на специализирана помощ, което цели постигане на промяна в способностите за вземане на решения и тяхното реализиране контекста на семейните отношения;

- Посредничество и придружаване – предоставяне на информация и оказване на съдействие чрез директно социално, фамилно и трудово посредничество, попълване на документи, ориентиране в учреждения, изясняване на отношения с членовете на семейството и др.

- Образователна подкрепа – мотивиране и подкрепа при включване в или предотвратяване на отпадането от образователната система;

- Логопедична подкрепа – осигигурява диагностика и корекция на говорни дефицити.

- Социална работа са деца от специализирани институции – социална работа, развитие на специфични социални умения и подготовка за напускане на институцията, помощ при интегриране в детски заведения и училища, провеждане на дейности за социално включване на деца и младежи – чрез програма Голям брат/ Голяма сестра;

- Социална работа със семейства в риск – планиране на нуждите на детето за отглеждане в семейна среда; развиване на умения за общуване, бюджетиране, търсене на работа (индивидуална работа, консултиране, придружаване, посредничество)

- Социална работа с деца в риск – деца с противообществени прояви. Основния подход е консултативен и аналитичен, при който се дава възможност на детето за себеизява; развитие на социални умения за общуване, самоконтрол, справяне с конфликти, асертивно поведение;

- Професионално ориентиране и консултиране;

- Педагогическа и психологическа подкрепа по проблеми свързани с отглеждането, възпитанието и обучението на деца. Улесняване връзката между деца и родители, справяне с поведенчески прояви на детето; възстановяване и позитивиране на взаимоотношенията между детето и семейството и значимите за него възрастни.

- Работа с деца и жени, жертви на насилие – подкрепа за преодоляване на последиците от преживяното насилие, подкрепа на семейството; осъществяване на терапевтична програма за справяне с травмиращото събитие.

- Превенция и работа с деца, застрашени от или отпаднали от училище и техните семейства;

- Реинтеграция и работа с деца от специализирани институции за деца и младежи и подготовка за напускане на институцията и независим живот;

- Приемна грижа и осиновяване;

- Мобилна социална работа;

- Кампании в общността, целящи информирание и разпознаване на актуални проблеми; превенция и предпазване;

Капацитетът на ЦОП е 25 места. Ползвателите на услугата през 2013 г. са 96 бр., през 2014 г. са 147 бр. и към април 2015 г. са 65 бр. В зависимост от възрастта най-много преминали през услугата са децата от 8 до 18 г. и децата от 4 до 7 г. възраст. Преобладават момчетата. Всички потребители на услугата са жители на община Габрово.

Персоналът на услугата се състои от 5 щатни длъжности и 1 извънщатна. В услугата работят директор, педагог, психолог, социален работник, счетоводител и логопед. Персоналът получава супервизия и консултации, имат постоянно достъп до надграждащи обучения, консултации със специалисти и др. В ЦОП има система за повишаване на квалификацията на персонала чрез обучения, участие във форуми за споделяне на добри практики, конференции, дискусии и др.

Център за обществена подкрепа към SOS Детски селища, гр. Габрово

➤ Местоположение на социалната услуга

Център за обществена подкрепа е социална услуга в общността, която се намира в идеален център, в близост до ОББ, МДТ, РЗИ, НУ “Васил Левски”, медицински център „Иван Рилски“.

ЦОП се помещава на трети етаж в сграда на ул. „Райчо Каролев” №2, съгласно договор №682-ОССД-13/ 02.12.2013г. е учредено безвъзмездно право на ползване върху недвижим имот –частна общинска собственост на четири самостоятелни офиса: административен офис с оборудвани четири работни места, стая за индивидуални консултации, стая за провеждане на групови тренинги и обучение и склад за дарения.

Център за обществена подкрепа ползва и един кабинет в ДКЦ-Трявна съгласно договор за наем на недвижим имот №33-СДУР-12 от 30.03.2012г. Помещението се ползва за складиране на дарения, индивидуални и групови консултации с потребители на социални услуги.

➤ Целева група

Предоставяните в ЦОП услуги са предназначени за:

- деца от 0 до 18 години;
- младежи, напускащи институции за отглеждане на деца;
- самотни родители и семейства;
- кандидати за приемни родители и осиновители
- приемни родители и осиновители
- професионалисти, предоставящи грижа за деца

Децата се разглеждат като *“деца в риск да загубят грижата на своите семейства”*, когато техните основни материални, емоционални, здравословни и образователни нужди са пренебрегнати или когато са жертви на насилие, поради липса на капацитет или желание от страна на тези, които се грижат за тях адекватно да полагат грижи за своите деца.

➤ Характеристика на социалната услуга

Целта на Център за обществена подкрепа е подобряване качеството на живот на децата в семейната и социалната среда, чрез предоставяне на качествени социални услуги, които да отговарят на потребностите и са достъпни за всяко дете.

Услугите, които се извършват в социалната услуга, са следните:

Превенция на изоставянето:

- Консултиране и подкрепа на деца в риск и техните семейства;
- Индивидуални и групови консултации за деца: запознаване с техните права; предпазване от насилие, вкл. и сексуално насилие; развитие на комуникативни и социални умения; справяне в конфликтни ситуации; съдействие за редовно посещение на училище или друго детско заведение; организиране на дейности за училищна подкрепа; здравословен начин на живот - ХИВ, СПИН превенция и БППП; превенция на зависимости;
- Индивидуални и групови консултации за родители по въпроси, свързани с отглеждането на техните деца и посрещане на специфичните им нужди; възпитание на децата; практични съвети за ежедневни нужди в семейството (семеен

бюджет, разпределение на отговорностите в семейството и др.); осигуряване на безопасна и здравословна среда за децата; насочване към други социални служби и структури подкрепа за намиране на работа; подкрепа за разрешаване на жилищен проблем;

- Съветване по правни въпроси – предоставяне на възможност за юридически консултации от специалисти.

- Подпомагане и осигуряване на достъп до специализирани медицински услуги – подкрепа при намиране на необходимата медицинска помощ;

Пренатална и постнатална подкрепа и консултиране

- Психо-социално консултиране по време на бременността и в следродовия период на майки, в риск да изоставят децата си - индивидуални и групови консултации на бъдещите родители; съдействие за осъществяване на контакт с различни институции; посредничество при появили се конфликтни отношения; насочване към други социални служби; практическо съветване за справяне в затруднени и кризисни житейски ситуации.

- Подпомагане и осигуряване на достъп до специализирани медицински услуги – подкрепа при намиране на необходимата медицинска помощ – женска консултация, раждане и следродов период;

- Съветване по правни въпроси – предоставяне на възможност за юридически консултации от специалисти.

Училищна подкрепа, с цел превенция от отпадане от училище:

- Консултиране на деца за избор на подходящо учебно заведение;
- Консултиране на родители за избор на подходящо учебно заведение за децата им;

- Подкрепа за осигуряване на достъп до предучилищна грижа;

- Консултиране на родители на деца със специфични образователни нужди и таланти деца;

- Подкрепа на деца и семейства, с цел насочване към извън класни форми.

Реинтеграция:

- Консултиране и подкрепа на детето за извеждане от извън семейната грижа;

- Консултиране и подкрепа на заместващия родителската грижа за извеждане на детето от извън семейна грижа;

- Консултиране и подкрепа на биологичното семейство;

- Подкрепа на детето и биологичното семейство по време на след-реинтеграционния период

Приемна грижа

- Провеждане на кампании за набиране на приемни родители;

- Оценка, консултиране и последващо мотивиране на кандидати за доброволни и професионални приемни родители;

- Обучение на кандидати за доброволни и професионални приемни родители;

- Наблюдение, подкрепа и консултиране на доброволни и професионални приемни семейства.

Подкрепа и консултиране на осиновители – индивидуално и групово консултиране и подкрепа на осиновители в периода след осиновяване на детето.

Психологическо консултиране за осиновителите за “приемане” на детето и неговия произход; взаимоотношения родители-деца; приемане на социалната роля.

Обучение и консултиране на деца, напускащи извънсемейна грижа с цел социална интеграция и професионална реализация

- Обучения за създаване на умения на самостоятелен живот;
- Подкрепа на индивидуалното развитие, професионално ориентиране и завършване на избраното образование
- Пълноценно организиране на свободното време и осигурен достъп до разнообразни извън учебни занимания, съобразно с индивидуалните интереси и таланти.
- Подкрепа на връзката и контакта с биологичното семейство и среда по произход

От месец септември 2013 г. ЦОП изпълнява проект „Подай ръка - Мобилни екипи за подкрепа на деца и семейства в общността“. Проектът се финансира от Конфедерация Швейцария чрез Фонд за партньорство и експертна помощ. Основни дейности по проекта са обхващане на потребители на социални услуги от отдалечени населени места, където няма развити социални услуги или поради финансови затруднения не могат да достигнат до тях. От стартиране на дейностите по проекта през м. Февруари 2014 г. са включени 84 деца и 72 възрастни. Срок за изпълнение на проекта 01.02.2016 г.

„Център за обществена подкрепа е с **капацитет** 100 потребители. Към месец април 2015 г. потребителите на услугата са 119, като по-голямата част са деца до 18 години.

Персоналът се състои от 4 щатни бройки: ръководител, социален работник — 3 бр. Има психолог и логопед назначени на извънщатни длъжности, по граждански договори.

Целият персонал на социалната услуга разполага с подходящо за длъжността образование и опит в сферата на предоставяне на тази услуга. Един път месечно има групова супервизия за екипа. Индивидуални супервизии се провеждат по заявка на всеки член на екипа. Планирани годишно по 10 индивидуални супервизии за всеки член на екипа. Всеки член на екипа през календарната година има право на обучение по специалността по свой избор/квалификационни курсове, обучителни програми/, разходите са за сметка на организацията и обучения за повишаване на компетенциите организирани от Националния офис на Сдружението – с външни обучители.

Център за обществена подкрепа (ЦОП), гр. Дряново

➤ **Местоположение на социалната услуга**

Център за обществена подкрепа е социална услуга в общността, която се помещава в централната градска част. Теренът и сградата са собственост на НЧ „Развитие – 1869“ гр. Дряново, доставчик на социалната услуга. Сградата е с добре оборудвани кабинети: три кабинета, две санитарни помещения, фойета и коридори. Общата площ на сградата е 724 кв.м., двор няма.

➤ **Целева група**

Ползватели на услугата Център за обществена подкрепа са:

- Деца от 0 до 18 години в риск и техните семейства;

- Семейства, при които има риск от изоставяне или настаняване на детето в специализирана институция
- Семейства, при които има риск от разрушаване на семейните връзки и отношения;
- Семейства, чиито деца са настанени в специализирана институция или в друго семейство – приемно или при роднини и близки;
- Кандидати за или вече одобрени приемни семейства;
- Кандидати за или вече одобрени осиновители;
- Семейства, които не могат да се справят с проблемите и търсят професионална подкрепа за отглеждане и възпитание на детето;
- Деца от специализирани институции, на които предстои извеждане от институцията;
- Деца и младежи, застрашени от отпадане от училище;
- Деца от общността, с които се работи по превенция на рисковото поведение.

➤ **Характеристика на социалната услуга**

Центърът за обществена подкрепа е разкрит през 2009 г. като държавно делегирана дейност. ЦОП Дряново подкрепя и подпомага деца и семейства в риск от общността за изграждане на здрава семейна среда, за предотвратяване на изоставянето, институционализирането, неглежирането и малтретирането на деца.

Предоставят се услуги в общността в различни направления за подкрепа на семейството, отглеждане на децата в семейна среда и превантивна работа на ниво семейство, училище, общност. Основен приоритет в работата на специализирания екип от центъра е превенция на изоставянето на деца, отклонено поведение, насилието, обучения на кандидат-приемни родители, кандидат-осиновители. Основна ценност в работата е правото на всяко човешко същество да развие максимално своите възможности. Етническата принадлежност, пол, увреждане, възраст, социално положение не са от значение при работата на екипа на центъра. В ЦОП се предоставят следните услуги и дейности: консултиране, терапия, информиране и обучение, групова работа, работа на терен, образование/обучение, тренинг, подкрепа на приемни семейства, кампании, превенции.

Капацитетът на услугата за 2014 г. и 2015 г. е 15 места. Ползвателите на услугата са 88 човека за 2014 г. и 46-ма към април 2015 г (средно годишно). Ползвателите за 2014 г. са различни по възраст и по етническа принадлежност. Всички потребители са от община Дряново.

Персоналът се състои от 5 щатни бройки и 3 извънщатни длъжности на хонорар. Сформиран е екип от специалисти, който включва: педагог, психолог, социален работник – 2 бр, фелдшер и логопед, осигуряващ подкрепяща среда на деца в ЦДГ “Детелина” гр. Дряново. От извънщатните длъжности на хонорар са назначени ръководител, счетоводител и хигиенист. Целият персонал на социалната услуга разполага с подходящо за длъжността образование и опит в сферата на предоставяне на тази услуга.

Персоналът е участвал в тридневно обучение по приемна грижа организирано от МСС – България. При покана и по преценка на ръководителя на ЦОП се извършват обучения на екипа. В плана за бъдещото развитие на социалната услуга са заложили по две обучения на персонала годишно.

Център за обществена подкрепа (ЦОП), гр. Севлиево

➤ Местоположение на социалната услуга

Сградата на ЦОП - Севлиево е разположена в непосредствена близост до центъра на гр. Севлиево. Местоположението позволява удобна комуникация с държавните институции, работещи по проблемите на децата и семействата, общинските власти и други ключови здравни и образователни услуги. Едновременно с това, сградата е в близост до ромския квартал „ Балабаница”, което осигурява по-добра достъпност на услугите за голяма част от клиентите на ЦОП .

Теренът и сградата са собственост на Община Севлиево.

ЦОП осъществява своята дейност в масивна едноетажна къща и двор с обща площ 236 кв.м. Сградата включва следните помещения :

- Офис на служителите;
- Стая за провеждане на консултации;
- Зала за групови дейности;
- Кухненски бокс;
- Две санитарни помещения;
- Помещение за съхранение на санитарни и хигиенни материали;
- Помещение, където се намира оборудването за газово отопление.

Общо състояние на материалната база е много добро:

➤ Целева група

- ✓ Семейства, при които има риск да изоставят децата си;
- ✓ Семейства, които поради някаква, са изпаднали в криза;
- ✓ Деца и младежи, които се отглеждат в специализирани институции или услуги от резидентен тип;
- ✓ Деца, жертви на насилие;
- ✓ Деца, застрашени от отпадане от училище или вече отпаднали;
- ✓ Деца с проблеми в поведението и техните семейства;
- ✓ Семейства, които търсят съвети за отглеждане и възпитание на децата си;
- ✓ Кандидати за приемни семейства, както и утвърдени семейства с настанените при тях деца;
- ✓ Кандидат – осиновители и семейства на осиновители в след осиновителния период.

➤ Характеристика на социалната услуга

„Център за обществена подкрепа” е социална услуга, разкрита в рамките на Проект по програма CLIP и първоначално функционира като „Център за социална рехабилитация и интеграция”. През 2009 г. с оглед на променената ситуация и оценка на потребностите от предоставяне на социални услуги за деца в общността, той е трансформиран в „Център за обществена подкрепа”.

Цели на ЦОП Севлиево:

- Предотвратяване риска от изоставяне на детето;
- Да се помогне на детето да се справи с проблемите и трудностите, като се опира на неговия потенциал и като се използват факторите на резилианс;
- Ранна идентификация и оказване на своевременна помощ и подкрепа на деца, жертви на насилие;

- Възстановяване и подобряване на връзката и взаимоотношенията между детето и неговото семейство и значимите за него възрастни;
- Развитие на умения за живот на детето;
- Подкрепа на родителите и лицата, полагащи грижи, за справяне с идентифицираните проблеми и трудности и за преодоляване на кризисната ситуация.

Специалистите от Центъра за обществена подкрепа работят активно и по услугата „Приемна грижа и осиновяване”. През 2014 г. шест семейства, кандидати за приемни семейства са преминали през процес на оценяване и обучение, като за 4 от тях комисията по приемна грижа към РДСП – Габрово е дала положително становище за вписване в Регистъра за одобрени приемни семейства.

Капацитетът на услугата е 40 места. През 2014 г. услугата е имала 204 случая, а до април 2015 г. - 127. Броят на ползвателите на СУ в ЦОП е след издадено направление от ДСП - Севлиево. Направлението се издава за детето, което всъщност е случая, отчитан в регистъра на ЦОП, но ползватели по всеки един случай могат да бъдат родителите на детето и членове на разширеното биологично семейство като техният общ брой е включен в таблицата.

Персоналът на ЦОП се състои от 11 щатни длъжности: директор на КСУДС, психолог – 2, социален работник – 4, специалист в социална услуга, домакин, шофьор и хигиенист.

Персоналът на ЦОП получава ежемесечни супервизии от Изпълнителния директор на МСС – България и експерта по методология на социалната работа, с насоки за директната работа по отделните случаи, методическа помощ за извеждане на проблемните зони и планиране на целите за оказване на социално-психологическа и педагогическа подкрепа. Два пъти годишно, на служителите се осигуряват индивидуални и групови супервизии от външен на организацията супервизор, за емоционална рефлексия и преодоляване на бърнаут-ефекта. На екипа, работещ по Приемна грижа се предоставя възможност за индивидуални супервизии и подкрепа от експерт по Приемна грижа към МСС – България. В ежедневната си работа, екипът получава методически насоки и помощ от методически ръководител ЦОП и от директор КСУДС.

Екипът участва в различни обучителни програми и проекти, повишаващи професионалните компетенции и умения. Специалистите вземат участие също в провеждането на кръгли маси, семинари, конференции, работни срещи на регионално и национално ниво.

Приемна грижа, SOS Детски селища България, гр. Трявна

➤ Местоположение на социалната услуга

SOS Детско селище България е разположено в квартал Светушка гр. Трявна на два километра от центъра на града. Кварталът е оживен, инфраструктурата е поддържана. В близост има детска градина, търговски обекти, училище.

Теренът е собственост на Община Трявна. Сградата е собственост на SOS Детски селища България. Обща площ на терена и сградите е 25 декара, на които са разположени 15 сгради. Общо състояние на материалната база е отлично.

➤ Целева група

В Сдружение SOS Детски селища България социалната услуга „Приемна грижа” е насочена към следните целеви групи:

- кандидатите за приемни семейства;
- утвърдени приемни семейства;
- биологичното семейство на детето или неговите законни представители;
- разширеното семейство на детето;
- дирекция „Социално подпомагане” и отдел „Закрила на детето”;
- местната общност.

➤ **Характеристика на социалната услуга**

Социалната услуга „Приемна грижа” има за цел да гарантира основното право на детето да расте и да се развива в семейна среда. Предоставянето на услугата има за цел да подпомогне семейството в процеса на отглеждане и възпитание на детето, с цел превенция на институционализацията или изоставянето. Когато това е в интерес на детето, социалната услуга „Приемна грижа” цели подкрепа на биологичното семейство и поддържане на връзки между родителите и детето, с цел бъдеща ре-интеграция.

Специфични цели на социалната услуга „Приемна грижа” като мярка за закрила са следните:

- да осигури за определен период от време сигурна и безопасна семейна среда за детето, която да допринесе за неговото пълноценно физическо, психическо и емоционално развитие;
- превенция на институционализацията на деца и осигуряване на подкрепа за биологичните родители в кризисни ситуации;
- подготовка на детето за самостоятелен живот и обучение/развиване на социални умения;
- подготовка на деца, настанени в специализирани институции за реинтеграция в биологичното им семейство или осиновяване.

Мисията на селището е създаване на семейство за нуждаещи се деца, помощ да формират своето бъдеще и участие в развитието на местните общности.

Трайни **ценности** ръководят действията на SOS Детски селища: действие в полза на децата. Поемане и спазване на ангажименти. Вярa в способностите и потенциала на всеки един човек. Надеждни партньори, решителни, ангажирани, отговорни.

Услуги и дейности, които се предоставят са: консултиране, постоянна грижа, информиране и обучение, групова работа, помощ в домакинството, образование/обучение, други.

Капацитетът на услугата през 2014 и до април 2015 г. е 10 приемни семейства. През 2014 г. в тях се отглеждат 44 деца на възраст от 0 до 18 г. Предстои проучване и оценка на едно приемно семейство, което ще бъде назначено като такова в SOS Детско селище Трявна. От гр. Трявна са 4 приемни семейства. 5 приемни семейства са от други области. 50 % от децата, настанени в приемните семейства са от област Габрово, 50% са от други области.

Персоналът в селището е 29 човека и включва: директор, приемен родител – 11 бр., детегледачка – 3 бр., сътрудник социални дейности – 2 бр., социален работник, психолог, счетоводител, касиер, хигиенист, домашен майстор, шофьор, градинар, общ работник – 4 бр.

Персоналът получава супервизии от 3 до 4 пъти в годината от клиничен психотерапевт. Всеки член на екипа през календарната година има право на обучение

по специалността по свой избор/квалификационни курсове, обучителни програми/, разходите са за сметка на организацията и обучения за повишаване на компетенциите организирани от Националния офис на Сдружението – с външни обучители.

4.2. Социални услуги за пълнолетни лица в област Габрово

В област Габрово социалните услуги за възрастни хора се предоставят в 7 специализирани институции, 22 услуги в общността и „Регионален хоспис“ ЕООД .

4.2.1. Специализирани институции за възрастни хора и стари хора

Дом за възрастни хора с физически увреждания (ДВХФУ), гр. Габрово

➤ Местоположение на социалната услуга

През 2008 г. Община Габрово кандидатства с проект по Оперативна програма „Регионално развитие“ 2007-2013 г. за ремонт и адаптиране на сграда – бивша детска градина, частна общинска собственост. През 2010 г. потребителите на социални услуги от ДВХФУ са преместени от сградата, намираща се в кв. Кряковци (на 8 км от град Габрово) в ремонтираната по проекта сграда. Новата сграда е разположена в тих и спокоен квартал, който се намира в разширения център на града. В близост е до диагностично-консултативен център I. Теренът и сградата са собственост на община Габрово. Общата площ на терена и сградите е 1174,52 кв. м., застроената част е 390,76 кв. м. ДВХФУ разполага с широко дворно пространство, което е облагородено, обособени са цветни алеи и места за отдих на потребителите. Материалната база и дворното пространство са пригодени за хора на инвалидни колички. Институцията отговаря на критериите и стандартите за местоположение и достъпност. С реализирането на проекта се даде възможност на възрастните хора с увреждания да получат по-високо качество на социалната услуга.

Специализираната институция се помещава в една сграда, която се състои от ниско и високо тяло разположени Г- образно едно спрямо друго. Обособени са няколко зони: леглови сектор, медицински сектор, помещения за провеждане на терапевтични и рехабилитационни дейности, както и административно- стопански сектор.

Обособените помещения в легловия сектор са разположени на два етажа в общо 14 стаи. На всеки етаж има по 4 санитарни възела, помещения за лични вещи и за санитарите. Връзката между двете нива на сградата се осъществява от стълба и ново проектиран хидравличен асансьор.

На партерният етаж са разположени: манипулационна, дневна, столова, кухненски офис и умивалня.

На вторият етаж са разположени: тангенторна зала, зала за рехабилитация и трудотерапия, кабинети за административния персонал и санитарен възел с баня за тях.

В сутерена се намират: приемно помещение за храната, складове за консумативи и инвентар, перални и сушилня, съблекалня със санитарен възел и баня за персонала, стая за отдих за персонала, агрегат, котелно помещение със склад за гориво. Тази зона е със самостоятелен вход.

Социалната институция покрива зададените индикатори, като осигурява добре поддържана среда и условия за живот, които са над минималните изисквания за задоволяване на базисните потребности на потребителите.

➤ **Целева група**

Ползватели на услугата ДВХФУ могат да бъдат лица над 18 годишна възраст, с различни физически увреждания, вродени или придобити, след прекаран инсулт, инфаркт, ревматизъм, болести на периферните съдове, полиомиелит, остеопороза, артроза, вродени аномалии на крайниците, болест на Паркинсон и др. Лицата, настанени в ДВФУ трябва да са освидетелствани от ТЕЛК. Сключва се договор за ползване на социалната услуга. За ползване на социалната услуга ДВХФУ всички потребители заплащат такса по Тарифа за таксите на социалните услуги, финансирани от Републиканския бюджет.

➤ **Характеристика на социалната услуга**

Основни цели на услугата:

- да се задоволяват основните жизнени потребности на потребителите;
- битово устройване;
- хранене, съобразено с възрастта и здравословното състояние;
- поддържане на личната хигиена на потребителите;

Услугата се предоставя в съответствие с принципите за зачитане на личното пространство и достойнство на всеки човек, подкрепа и насърчаване на самостоятелността и независимостта, съобразявайки се с индивидуалните ресурси и потребности на всеки домакуш.

Капацитетът на специализираната институция е 36 места. Към месец април 2015 година ползвателите на социалната услуга са 30, през 2014 г. потребителите са 35, от които 17 мъже и 18 жени. 8 от ползвателите са на възраст между 31- 60 години, а останалите 27 са над 60 годишна възраст. Настанените в ДВХФУ са от различни населени места. Към момента на проучването 15 лица са от община Габрово, 3 са от областта и 16 са от други области в страната. За тази услуга към април 2015 г. има 30 лица, подали документи и очакващи настаняване.

Персоналът, работещ в ДВХФУ се състои от 18 щатни бройки. Персоналът е с подходящо за длъжността образование и се състои от директор, социален работник, счетоводител, психолог-трудотерапевт, рехабилитатор, медицински фелдшер, медицински специалисти – 2 бр., домакин-касиер, работник-кухня, работник поддръжка, работник поддръжка-санитар, санитар – 7 бр. В ДВФУ се провеждат вътрешни регулярни обучения - по 1 или 2 пъти месечно на различна тематика.

Дом за възрастни хора с деменция (ДВХД), гр. Дряново

➤ **Местоположение на социалната услуга**

Дом за възрастни с деменция се намира в краен квартал на гр. Дряново, на 2 км от центъра на града, в близост до здравни и социални услуги в общността. Теренът и сградата са собственост на община Дряново. Сградата е построена през 1988 год. за бригадирски лагер, но по-късно е пригодена за нуждите на ДВХД. Специализираната институция разполага с 2 сгради - ДВХД със застроена площ 660 кв.м., в която реално се помещават потребителите и пристройка със застроена площ 180 кв.м, в която се намират гараж, склад и хладилна камера. Към сградите има дворното пространство с размер 4323 кв.м., което е поддържано много добре. Оформена е просторна градина с алеи, пейки и беседка. Общо състояние на материалната база е добро. Домът разполага с две лични транспортни средства, които се използват предимно за нуждите на потребителите.

Извършено е саниране на сградата през 2010-2011 г.: направен е ремонт на покрива, смяна на дограмата и топлоизолация.

Спалните помещения в ДВХД са с по две легла. Всеки две стаи са с общ санитарен възел. Стаите са оборудвани с легло, гардероб и нощно шкафче за всеки от настанените там потребители.

Столовата на специализираната институция е просторна и светла, осигурено е място за потребителите на инвалидни колички. Лежащоболните се хранят в стаите си, като им са осигурени подвижни масички. Седмичното меню се съставя от домакина и медицинското лице на СИ.

➤ **Целева група**

Потребителите, които се настаняват в ДВХД, гр. Дряново са хора страдащи от деменция и болест на Алцхаймер. Това са лица, които не са в състояние сами да организират и задоволяват своите потребности.

➤ **Характеристика на социалната услуга**

В специализираната институция основните трудотерапевтични дейности за потребителите са насочени към битов труд, плетене, оцветяване, решаване на кръстословици, народни танци. Свободното време на потребителите е организирано съобразно техните интереси и възможности. В тези дейности се включват около 2/3 от потребителите на институцията.

СИ разполага със собствена кухня и храната за потребителите се приготвя на място. В същата кухня се приготвя и храната за потребителите на Домашен социален патронаж. Седмичното меню се изготвя след предварително допитване до потребителите на ДВХД.

Услуги и дейности, които се предоставят в дома са: консултиране, постоянна грижа, рехабилитация, терапия, групова работа.

Капацитетът на услугата е 52 места. За 2014 г. от услугата са се възползвали 52 човека и до април 2015 г. капацитетът също е запълнен. Повечето потребители са на възраст над 61 г. Настанени са хора от общината, от областта и от други области в страната. Има голям брой желаещи да ползват услугите на ДВХД. За 2014 г. чакащи за настаняване са 27 човека, до април 2015 г. са 92, а до 30.09.2015 г. чакащите са 88.

Потребителите, постъпили през 2014 г. са 12 бр., а 2 са напуснали. Ползвателите обслужвани на легло са 10 бр., а починалите през 2014 г. са 5 бр. Потребителите имат изготвени индивидуални планове, които донякъде са съобразени с техните възможности и потребности.

Персоналът в ДВХД се състои от 30 щатни длъжности, които включват: управител, медицински фелдшер, медицинска сестра – 5 бр., психолог, санитар – 13 бр., счетоводител – 2 бр., домакин, главен готвач, работник кухня, шофьор, перач, работник ел. поддръжка, сътрудник социални дейности. Общата численост на персонала за 2014 г. е 24 служители. За 2014 г. специалистите със сключен граждански договор е един юрист. За същата година няма незаети длъжности по щат, като до м. септември в СИ е нямало социален работник. По проект “Шанс за работа” са назначени болногледачи - 6 бр., а по ПМС N 66 има назначен 1 технически изпълнител.

Няма система за повишаване на квалификацията. Персоналът получава методическа помощ на място периодично от Община Дряново, представители на АСП и техните поделения в областта. За 2014 г. са проведени 4 обучения на персонала от СИ. Обучените през годината в СИ са 10 служители, а 10 броя служители са обучени извън институцията. Общият брой на обучените специалисти е 16.

Дом за възрастни хора с психични разстройства (ДВХПР), с. Радовци, община Дряново

➤ **Местоположение на социалната услуга**

Дом за възрастни хора с психични разстройства се намира в с. Радовци на 15 км. от община Дряново. Местността е красива и спокойна, с много зеленина и чист въздух. Теренът и сградата са собственост на община Дряново.

Социалната услуга се помещава в триетажна сграда, която е строена за училище, но през 1968 г. е пригодена за социална услуга. Спалните помещения в СИ са общо 26 бр., като 1 стая е с едно легло; една стая е с две легла; три от стаите са с по три легла и 21 от стаите са с повече от три легла. Спалните помещения са оборудвани с легла, нощни шкафчета и гардероби съобразно броя на настанените в тях потребители. Към сградата има изградена рампа и достъп на потребителите с инвалидни колички е осигурен. Към ДВХПР има и двор с добре поддържани тревни площи, 4 беседки, цветни лехи и 10 пейки. Общото състояние на материалната база е добро.

➤ **Целева група**

Дома за възрастни с психични разстройства е специализирана институция за жени с психични разстройства.

➤ **Характеристика на социалната услуга**

В ДВХПР се цели създаване на условия за пълноценно и качествено физическо и психическо, нравствено, интелектуално и социално развитие на потребителите на социалната услуга.

Услугите, които се предоставят са: постоянна грижа, рехабилитация, терапия, груповата работа, помощ в домакинството, индивидуална работа - трудотерапия, арттерапия и музикотерапия.

Капацитетът на услугата е 110 места. За 2014 г. и до към април 2015 г. от услугата са се възползвали 110 жени. Потребителите са от различни населени места: 2 жени са от общината, 56 са от областта и 52 жени са от други области от страната. Към 30.09.2015 г. чакащите за настаняване са 184 жени от цялата страна.

Персоналът на ДВХПР се състои от 58 щатни длъжности, включващи: управител, сътрудник социални дейности, медицински фелдшер, психиатър, психолог, медицинска сестра – 8 бр., социален работник – 2 бр., касиер домакин, счетоводител, служител човешки ресурси, домакин, главен готвач, помощник готвач – 2 бр., работник кухня – 3 бр., санитар – 18 бр., хигиенист, шофьор автобус – 2 бр., общ работник, перачка, огняр – 3 бр., трудотерапевт – 6 бр., кинезитерапевт. От тези длъжности незаети са кинезитерапевт и психиатър. По програми за заетост няма назначен персонал, но по ПМС N 66 има назначен 1 общ работник.

За 2014 г. са проведени 14 обучения на персонала от СИ. Обучените през годината в СИ са 53 служители, 14 броя служители са обучени извън институцията в три обучения. Общият брой на обучените специалисти е 16. Има система за повишаване на квалификацията на персонала, работи се по изготвена програма за всяка календарна година. При необходимост служителите получават методическа помощ от АСП, РДСП, ДСП, общинска администрация Дряново.

Дом за възрастни хора с умствена изостаналост (ДВХУИ), с. Батошево, община Севлиево

➤ **Местоположение на социалната услуга**

ДВХУИ с. Батошево се намира на 18 км от общинския център – Севлиево и на 25 км от областния – гр. Габрово. Разположен е в полите на Стара планина в гориста местността на близо 26,5 дка площ на левия бряг на р. Росица. В непосредствена близост до специализираната институция се намират 2 ЦНСТ за лица с психични разстройства.

Теренът и сградите са собственост на община Севлиево. Домът е изграден на павилионен принцип. Сградите са шест: административна сграда, кухня столова, работилница, свинарник, навес, барака всекидневна.

Спалните помещения на потребителите са 12 на брой и са разположени в една масивна двуетажна сграда. Облицовани са с гетинаксова ламперия, подовите настилки са покрити с теракот. Обзаведени с легла, индивидуални гардеробчета, нощни шкафчета, маса, стол, завеси. В пет от стаите има телевизор, както и в дневната. На първия етаж на три стаи с общо 7 потребители има един санитарен възел. На втория етаж на две стаи с общо 7 потребители има един санитарен възел и на 7 стаи с общо 30 потребители има два санитарни възли. Има и външна тоалетна. На потребителите са осигурени две бани /голяма и малка/ с общо 7 души. В ДВХУИ има: столова, дневна, помещение за усамотяване, ателие по готварство, метална работилница и стая за културотерапия.

Специализираната институция има прилежащ двор със зеленчукова градина и тревни пространства за отдых и площадки. Материалната база е остаряла. Сградите са стари и се нуждаят от основен ремонт. Необходимо е подмяна на дограмата, както и саниране на сградата, закупуване на легла и освежаване на стаите. Ежегодно се извършват ремонтни дейности.

➤ **Целева група**

ДВХУИ е специализирана институция предназначена за лица с различна степен умствена изостаналост, при които са изчерпани възможностите за извършване на услуги в общността.

➤ **Характеристика на социалната услуга**

Опазване здравето и живота на потребителите на социални услуги, правейки го по-лек и пълноценен. Както и развитие, обогатяване и подобряване на здравните, стоматологичните, психологическите, психиатричните и не на последно място – образователните и обучителни мероприятия, насочени към потребителите на социалната услуга.

Услугата обслужва възрастни хора с умствена изостаналост при осигурено денонощно наблюдение и медицински грижи, трудо- и психотерапия. Услугите, които ДВХУИ предлага са: постоянна грижа, терапия, информиране и обучение, груповата работа, образование, индивидуална работа, възпитателни и социални дейности, осигуряване на съдействие за получаване на здравни грижи и здравна профилактика, подпомагане при извършване на личния тоалет, организиране на културни и спортни мероприятия и други дейности по организация на свободното време.

Капацитетът на услугата е 43 места. За 2014 г. услугата са ползвали 45 човека, до април 2015 г. – 43 човека. Няма данни за чакащи ползватели. Към април 2015 г.

потребителите са предимно от други области в страната, но има 7 човека от община Севлиево и 3 от областта.

Персоналът се състои от 22,35 щатни длъжности, които са: директор, социален работник, трудотерапевт, касиер домакин, лекар психиатър, медицинска сестра – 4 бр., фелдшер, санитар – 7 бр., шофьор, готвач, помощник готвач – 2 бр., ТРЗ, счетоводител, огняр – 2 бр., бръснар.

За персонала, живеещ извън с. Батошево няма организиран транспорт. Служителите се придвижват до работното си място с общинския транспорт. По решение на община Севлиево им се заплащат 80% от направените разходи за път.

Ежегодно се изготвя план за обучение и квалификация на персонала. За 2014 г. са проведени 9 обучения на персонала от СИ. През годината извън СИ са обучени 12 служители. Общият брой на обучените специалисти е 2.

Дом за стари хора (ДСХ), с. Добромирка, община Севлиево

➤ Местоположение на социалната услуга

Домът за стари хора се намира в централната част на село Добромирка, на 300 м. от центъра. Теренът и сградата са са собственост на община Севлиево. ДСХ разполага с лично транспортно средство, което се използва предимно за нуждите на потребителите. В близост до СИ е разположена здравната служба на с. Добромирка.

Социалната услуга е разположена в една сграда на три етажа с площ 672 кв.м.. Сградата е санирана. На първия етаж са разположени перилно помещение, кухненски блок, столова, трудотерапия, два санитарни възела, складови помещения и две стаи за персонала. На втори етаж са разположени 13 спални помещения, 6 бр. тоалетни, 2 бр. Бани, всекидневна - трапезария и 5 кабинета на персонала. На трети етаж са разположени 18 спални помещения и четири тоалетни и три бани, една трапезария и една всекидневна. Общото състояние на материалната база е задоволително, необходима е смяна на обзавеждането и оборудването във всички помещения. Към сградата на ДСХ има и прилежащ двор с площ 7648 кв.м.

➤ Целева група

ДСХ е специализирана институция за възрастни хора в пенсионна възраст.

➤ Характеристика на социалната услуга

ДСХ с. Добромирка е специализирана институция, която осигурява възможност на потребителите да живеят в спокойна среда с необходимите за нормален живот битови условия, емоционална и психическа стабилност, социални контакти и живот в общността.

Целта на услугата е подпомагане и разширяване възможностите на настанените лица да водят самостоятелен начин на живот.

Капацитетът на ДСХ с. Добромирка е 75 места. За 2014 г. услугата са ползвали 70 човека, а до април 2015 г. – 72. Потребителите на услугата са предимно от общината – 40 човека, от областта има 20, а от други области 12 човека. Има чакащи потребители на услугата – за 2014 г. са 3, а до април 2015 г. са 4 човека.

Персоналът се състои от 31,6 щатни длъжности, в които се включват: директор, социален работник, трудотерапевт, касиер домакин, фелдшер, медицинска сестра – 7

бр., шофьор, счетоводител, служител човешки ресурси и ТРЗ, санитар – 11 бр., готвач, помощник готвач, работник кухня – 3 бр., огняр – 3 бр.

Има система за повишаване на квалификацията на персонала. Персоналът на СИ е участвал в 6 обучения през 2014 г., като 13 служители са обучени в институцията и обученията за 13 служителя са проведени извън рамките на социалната услуга. Не са провеждани супервизии на персонала за 2014 г. При нужда служителите получават методическа помощ от община Севлиево, Дирекция „Социално подпомагане“ - Севлиево и др.

Дом за стари хора (ДСХ), гр. Трявна

➤ Местоположение на социалната услуга

Дом за стари хора в гр. Трявна се намира в северния край на града, на 2 км от центъра в близост до здравни и социални услуги. Има достъп до регулярен транспорт. Теренът и сградата са собственост на Община Трявна. Домът е разположен в една четириетажна сграда, общата площ на терена и на сградата е 1500 кв.м. Сградата е санирана през 2006 г., когато е разкрита услугата.

Спалните помещения за потребителите са общо 19 бр., със самостоятелен санитарен възел, като 11 от спалните са за по двама потребители. ДСХ разполага със столова, която се използва по предназначение. Състоянието на материалната база е отлично.

➤ Целева група

ДСХ е специализирана институция за възрастни хора в пенсионна възраст.

➤ Характеристика на социалната услуга

ДСХ, Трявна е държавно делегирана дейност, като до м. март 2015 г. услугата е краткосрочна и настаняването на потребителите е със срок до 3 месеца за една календарна година. От м. април 2015г. специализираната институция е със статут на дългосрочно настаняване на потребителите.

Свободното време на потребителите е осмислено с подходящи трудотерапевтични дейности и занимания по интереси. Занимателната терапия е насочена към битов труд- шиене, плетене, бродирание и цветарство. Организиран се екскурзии до близки населени места, колективни посещения на музеи и различни културни мероприятия провеждани в населеното място.

Видове социални услуги предоставяни в ДСХ гр. Трявна са: консултиране, постоянна грижа, рехабилитация, терапия, ориентирание, информиране и обучение, групов работен проект, помощ в домакинството и други.

Капацитетът на услугата за ДСХ, гр. Трявна е 40 места. За 2014 г. и до април 2015 г. услугата са ползвали 40 човека. Потребителите на услугата са предимно от общината – 25 човека, но има и от други области от страната – 15 човека. Към края на 2014 г. чакащи за настаняване са 12 лица, а към 30.09.2015 г. - 14 човека.

Персоналът се състои от 18 щатни длъжности, които включват директор, трудотерапевт, счетоводител, социален работник, домакин, касиер, готвач, общ работник, хигиенист. Няма система за повишаване на квалификацията на персонала. Служителите не получават методическа помощ.

Дом за стари хора с отделение за лежачо болни (ДСХ с ОЛБ), с. Стоките, община Севлиево

➤ **Местоположение на социалната услуга**

Домът се намира в центъра на с. Стоките, в подножието на Стара планина. Теренът и сградата са собственост на Община Севлиево. Теренът е с площ 1540 кв. м., а сградата с разгъна площ - 924 кв. м.

Сградата е триетажна, строена през 1952 г. и първоначално е функционирала като здравен център. От 1982 г. функционира като ДСХ. Спалните помещения в ДСХ са 12 на брой, като 4 от тях са с по 2 легла; 3 от стаите са с по 3 легла и 4 стаи са с 4 или 5 легла. В СИ има и един апартамент, в който има стая с две легла, дневна стая и санитарен възел. Всяка стая е обзаведена със съответния брой легла, нощни шкафчета и гардероби. По-голямата част от стаите са предназначени за по двама потребители. Някоя от стаите няма собствен санитарен възел. СИ разполага с по една баня и тоалетна на всеки от етажите. Баните се ползват по график от потребителите. Общо състояние на материалната база – задоволително.

➤ **Целева група**

ДСХ с ОЛБ е специализирана институция, която е предназначена за възрастни хора, за които са изчерпани възможностите за услуги в общността.

➤ **Характеристика на социалната услуга**

ДСХ с ОЛБ цели задоволяване на индивидуалните потребности, опазване физическото и психическото здраве на потребителите и предоставяне на възможности за осмисляне на ежедневието.

Целта на социалната услуга е опазване на физическото и психическото здраве на потребителите, предоставяне на възможности за осмисляне на ежедневието, емпатия и съпричастност към потребностите на старите хора.

Услуги и дейности, които предоставя социалната институция са: консултиране, постоянна грижа, рехабилитация, терапия, ориентиране, груповата работа.

Капацитетът на услугата е 40 места. През 2014 г. и до април 2015 г. 38 човека са ползвали услугата. Потребителите са предимно от община Севлиево, но има настанени от областта и от други области от страната. Към края на 2014 г. има чакащи за настаняване по първо желание – 5 лица, а към 30.09.2015 г. чакащите са 4 лица.

Персоналът е от 18,675 щатни длъжности, които се състоят от: директор, социален работник, медицинска сестра – 5 бр., трудотерапевт, касиер домакин, перач, готвач, помощник готвач, санитар – 7 бр., счетоводител, ТРЗ. Персоналът получава методическа помощ от Община Севлиево и ДСП – Севлиево. За 2014 г. са проведени обучения на персонала от Дом за стари хора, с. Стоките. Обучени през годината в СИ са 20 служители, а 7 служители са обучени извън институцията. Общият брой на обучените специалисти е 3 (директор, трудотерапевт и счетоводител).

„Регионален хоспис“ ЕООД

➤ **Местоположение на социалната услуга**

„Регионален хоспис” ЕООД – Габрово осъществява своята дейност като стационар от 01.07.2007 г., намиращ се в гр. Дряново ул.”Шипка” №164. Теренът и сградата са собственост на община Дряново.

Хосписът е реализиран като проект на Община Габрово с финансовата подкрепа на програма ФАР в съвместно партньорство с останалите общини на област Габрово.

Хосписът се помещава в сградата на бившата ОМБАЛ – Дряново, използват се два етажа от сградата. Услугата разполага с голяма терасова площадка, която е на разположение на болните, на които състоянието позволява да излязат, макар и с чужда помощ. Помещенията са изцяло реновирани, но като цяло сградата на болницата се нуждае от ремонтни дейности. Общото състояние на материалната база е добро, съобразено със законовите изисквания.

➤ **Целева група**

Ползватели на хоспис - услугата са пациенти в терминален стадий на заболяване и хронични инвалидизиращи заболявания /злокачествени новообразовани, мозъчно-съдова болест, паркинсонов синдром, захарен диабет с късен дегенеративен синдром, коматозни състояния, ХБН и др./.

➤ **Характеристика на социалната услуга**

„Регионален хоспис” ЕООД – Габрово е лечебно заведение, осигуряващо палиативни грижи, съчетава медицинско наблюдение, психо-емоционална подкрепа и обгрижване на тежко болни пациенти. Регионален хоспис цели да се осигури комплексна медицинска и социална услуга 24 часа в денонощието на пациенти в терминален стадий на заболяване и психо-емоционална подкрепа на техните близки. Осигуряване на качество и Европейски стандарт на осъществяваните здравни грижи от палиативен тип, включващи медикаментозна, психологическа, духовна подкрепа на нуждаещите се, като по този начин им се осигури достоен живот, живот без болка.

Услугите и дейностите, които се предоставят в хосписа са:

- Консултиране на пациентите с различни специалисти при нужда /невролог, хирург, психиатър и др./
- постоянна грижа – 24-часово наблюдение от медицински специалисти
- рехабилитация
- терапия
- информиране и обучение
- груповата работа с психолог
- образование/обучение – периодично за персонала, за да поддържа и повишава квалификацията си
- други – хранене, венозни вливания, инжекционни манипулации, хигиена и дезинфекция на лечебното заведение и др.

Капацитетът на услугата е 21 места. За 2014 г. услугата са ползвали 235 човека, а до април 2015 г. ползвателите са 78. От услугата се възползват потребители на възраст над 31 г., предимно от областта, но има ползватели и от други области от страната. Няма чакащи ползватели.

Персоналът се състои от 14 щатни длъжности, които включват директор, психолог, социален работник, медицински сестри, лекар, счетоводител, шофьор, санитар. За служителите се организират курсове за следдипломна квалификация чрез БАПЗГ, поради липса на финансов ресурс. Методическа помощ получават един път в годината от срещи с представители на ВМА Плевен.

Предвид високата цена за ползване услугите на Регионален хоспис, въз основа на „Правила за ползване услугите на Регионален хоспис с финансовата подкрепа на община Габрово”, приети с Решение на ОбС Габрово, Община Габрово подпомага финансово жители на общината, в тежко здравословно състояние, нуждаещи се от услугите на хосписа. За 2014 г. са подпомогнати 29 лица и към 01.09.2015 г. – 13.

4.2.2 Социални услуги в общността за възрастни хора

Дневен център за възрастни хора с увреждания (ДЦВХУ), гр. Габрово

➤ Местоположение на социалната услуга

Дневен център за възрастни хора с увреждания се намира в гр. Габрово, на разстояние 4 км. от централна градска част. Социалната услуга е разкрита като делегирана държавна дейност от 01.01.2007 г.

Сградата, в която се намира Дневният център е част от детска ясла, частна общинска собственост, предоставена от Община Габрово за функциониране на социалната услуга. Помещенията на Дневният център обхващат втори етаж от източното крило на Детска ясла № 8, находяща се на ул. „Никола Балканеца” 24. Застроена площ – 259 кв.м. В Дневният център са обособени следните помещения: зала за отдых и рехабилитация, зала за трудо и арт-терапия, кухня, разливочно, кабинет на директора, 2. санитарни помещения, 2 коридора и тераса. Дневния център ползва и поддържа част от прилежащия двор. Общото състояние на материалната база е много добро. Всички помещения са оборудвани с мебелировка, уреди и материали за работа, съобразени с уврежданията на клиентите, видовете дейности и предлаганите услуги.

➤ Целева група

Потребители на социалната услуга са лица над 18 г. възраст с леки психични увреждания и интелектуални затруднения. Потребителите на социалната услуга заплащат месечна такса в съответствие с Тарифата за таксите на социалните услуги, финансирани от Републиканския бюджет.

➤ Характеристика на социалната услуга

Дневен център за възрастни с увреждания представлява социална услуга в общността, която предоставя целодневна и/или почасова грижа, в зависимост от индивидуалните потребности на ползвателите.

Центърът насърчава и подкрепя социалното, емоционалното, образователното и културното развитие на всеки потребител на социалната услуга. Центърът предоставя храна на ползващите услугата. Организиран е транспорт за ползвателите по договор с външен изпълнител за ползване на микробус. Ежедневно се транспортират от домовете им до Дневния център и обратно, с придружител от екипа на Центъра.

Действията на екипа са насочени към изграждане на изгубените социални навици и умения, придобиване на битови и трудови умения на потребителите на социалната услуга. Това е адекватна услуга в общността, достъпна за лицата с ментални увреждания, и разкриването на тази социална дейност е част от програмата за деинституционализация и подобряване положението на възрастните хора с психични проблеми.

Целите, които си поставят в ДЦВХУ са:

- Придобиване на нови знания, умения и навици за по-добро справяне с нуждите

на ежедневието.

- Оказване на подкрепа на възрастните с увреждания и техните семейства.
- Осигуряване на постоянна и качествена грижа за всеки потребител.
- Изграждане на трудови и социални умения и осигуряване условия за трудова заетост.
- Обучение на възрастни хора с умствени увреждания в жизнени умения;
- Обучение в трудови и професионални умения;
- Спортно-оздравителни и рехабилитационни дейности ;
- Обучение на родители и близки в умения за грижи и развиване на потенциала на възрастни с умствени увреждания;
- Информиране, консултиране и посредничество на родители и възрастни лица с умствени увреждания;
- Психологична помощ и терапия;
- Речево – говорна терапия;
- Организиране на свободното време на потребителите на социалната услуга;

Капацитетът на ДЦВХУ е 20 места. През 2014 г. услугата са ползвали 29 човека, а до април 2015 г. са 30, от които 15 мъже и 15 жени. Потребителите на услугата са от община Габрово. ДЦВХУ работи над капацитета. Все повече родители и лица с увреждания се интересуват и имат нужда от подкрепа и съдействие. Социалната услуга се ползва от 30 потребителя. Чакащи са 7 потенциални потребители, навършващи пълнолетие от ЦНСТ.

Персоналът на ДЦВХУ се състои от 8 щатни длъжности, който включва: директор, психолог, клиничен психолог, социален работник, трудотерапевт — 2бр., медицинска сестра, кинезитерапевт, счетоводител, касиер-домакин, хигиенист.

Целият персонал на социалната услуга разполага с подходящо за длъжността образование и опит в сферата на предоставяне на тази услуга. Персоналът получава методическа помощ като:

- Супервизии
 - ✓ вътрешни – всеки месец
 - ✓ от външен доставчик – при необходимост
- Консултации от специалисти извън услугата – при необходимост или при обмяна на опит.

Има система за повишаване квалификацията на персонала, която включва обучения, семинари, тиймбилдинги.

Община Габрово е възложила управлението и предоставянето на социалната услуга на външен доставчик - Сдружение **“Бъдеще и закрила за лица с интелектуални затруднения”**. Сключен е Договор с Община Габрово за възлагане на социалната услуга, след проведена конкурсна процедура по реда на ППЗСП. Срокът за изпълнение на Договора - 30.06.2017г.

Доставчикът активно участва и реализира различни проекти, което допълнително повишава качеството на предоставяната социална услуга.

Дневен център за възрастни хора с увреждания (ДЦВХУ), гр. Трявна

➤ Местоположение на социалната услуга

Дневен център за възрастни хора с увреждания в община Трявна се намира в социален комплекс на около 2 км. от центъра на града. Теренът и сградата са собственост на община Трявна. Пространството на ДЦВХУ е оформено в 4-ри сгради тип къщичка, като идеята на услугата е хората да са в среда близка до семейната. Обзавеждането и оборудването е съвременно, комфортно и индивидуално отново аналогично на семейната среда. Общото състояние на материалната база е добро.

➤ **Целева група**

Възрастни хора с увреждания.

➤ **Характеристика на социалната услуга**

Услугата е разкрита на 01.09.2010 г. като държавно-делегирана дейност. Центърът предлага ежедневна и седмична грижа на лица с увреждания насочена към пълноценното им социално включване и повишаване качеството им на живот. В ДЦВХУ се изготвят индивидуални програми за всеки един от ползвателите му. Услугата е утвърдена от местната общност и е търсена от нуждаещите се. Потребителите на услугата са били включвани активно в културния календар на община Трявна и са участвали и в различни мероприятия – организирани екскурзии за един ден, участие в Международни фестивали за хора с увреждания в гр. Адана, Турция и в гр. Поморие, България. Създадено е Социално кафене, което е част от социалната програма на Дневния център, където лицата придобиват трудови умения и е мост към социалното предприемачество. Установени са различни партньорства с неправителствени организации от цялата страна, с които се реализират някои общи дейности.

Капацитетът на услугата е 30 ползватели. За 2014 г. услугата са ползвали 43 човека, а до месец април 2015 г. 29 човека ползват услугата. Потребителите са на възраст над 19 г. и всички са жители на община Трявна.

Персоналът на ДЦВХУ се състои от 12 щатни длъжности, от които: социални работници, рехабилитатор, социални асистенти и трудотерапевт. Създаден е работен екип от специалисти с много добри компетентности в областта си. Няма данни за обучения и супервизии на персонала.

Център за социална рехабилитация и интеграция за хора с различни по вид и степен на увреждания (ЦСРИ), гр. Габрово

➤ **Местоположение на социалната услуга**

Център за социална рехабилитация и интеграция за хора с различни по вид и степен на увреждане се намира в централна градска част в гр. Габрово в непосредствена близост до обществени учреждения и институции. Социалната услуга е разкрита като делегирана държавна дейност от 01.01.2008 г., доставчик на услугата е Съюз на слепите в България.

Обща площ на терена и сградите е 200 кв. м. ЦСРИ се помещава в сграда, собственост на Съюза на слепите в България. В нея има следните помещения: зала за социални контакти и занимателна терапия, зала за общи срещи, празници и тържества, с мултимедия, рехабилитационен кабинет с обособени кътове за обучение в брайлова и компютърна грамотност, основна и зрителна рехабилитация, трудотерапии, приложни изкуства, арттерапия, кабинет на Психолога, кабинет за медицинска рехабилитация - фитнес, измерване на артериално налягане и сърдечен пулс, здравни грижи, приемна за

информация, социално-правни консултации и административна помощ и сервизни и санитарни помещения;

Към сградата има двор - площадка за обучение в самостоятелна мобилност и ориентиране, както и парко място.

Интериорът е така изграден, че помещенията да са многофункционални и да имат безпрепятствен достъп и пространство за движение на хора с двигателни и сензорни затруднения. В обзавеждането е търсен ефекта на комфорт и близост до домашната обстановка.

➤ **Целева група**

Потребители на социалната услуга са лица над 18 г. с различни по вид и степен на увреждане.

Ползвателите на центъра заплащат такса съобразно разпоредбите на Тарифата за определяне на таксите социални услуги, делегирани от държавата дейности.

➤ **Характеристика на социалната услуга**

Центърът за социална рехабилитация и интеграция представлява социална услуга в общността, която предоставя почасова грижа, в зависимост от индивидуалните потребности на ползвателите. Дейностите, които се извършват са: социална рехабилитация, зрителна, двигателна и медицинска рехабилитация, консултиране, терапии (арттерапия, трудотерапия, ерготерапия), ориентиране, информирание и обучение, групово работно, работно на терен, образование, психологическа подкрепа и др. Дейностите, които се извършват, дават възможност за по-бързо приобщаване на потребителите на социалната услуга към обществото, за премахване на изолацията и за предоставяне на равни шансове за социална интеграция на потребителите на социалната услуга.

Целта е предоставяне на качествени социални услуги, съобразно потребностите на клиента и съобразно изготвен индивидуален план, след оценка на нуждите на всеки потребител и формулиране на целите, които трябва да бъдат постигнати:

- оказване на подкрепа на лицата и техните семейства;
- оценка на нуждите на клиентите и овладяване на ежедневни умения и навици, компенсиращи загубата на зрение;
- стимулиране на остатъчното зрение, обучение в Брайлова азбука и работно с компютър;
- предоставяне на комплекс от социални услуги свързани с извършване на рехабилитация, социално – правни консултации, образователно професионално обучение и ориентиране;
- изготвяне и осъществяване на индивидуални програми за социално включване;
- създаване на оптимални условия за корекционно – компенсаторна и интеграционна работно с потребителите на социалната услуга;
- помощ при общуването и поддържането на социални контакти и развлечения (организиране на екскурзии, честване на празници, четене на ежедневници и литература, придружаване при разходка и др.), полагане на грижи за осигуряване на психически комфорт на потребителите на социалната услуга.
- осигуряване на съдействие за достъп до социални, юридически, административни и други услуги, с цел защита и упражняване правата на зрително-увредените лица.

ЦСРИ разполага с работно място за обучение в начална компютърна грамотност, снабдено с „Синтетичен глас” (говорящ софтуер) и интернет. Програмния продукт съдържа над 200 заглавия на художествена и научно-популярна литература. Потребителите могат да ползват богатата фонотека от т. нар. „Говорящи книги”, както и различни занимателни игри за незрящи.

Предоставят се и спомагателни услуги за сляпо-глухи лица.

Капацитетът на услугата е 40 места. През 2014 г. потребителите са 71, а към месец април 2015 г. потребителите на социалната услуга са 66 лица, от които 24 мъже и 42 жени. Преобладаващият брой ползватели са на възраст над 61 години. Всички ползватели са от територията на община Габрово.

Персоналът се състои от 8 щатни длъжности. В ЦСРИ работи екип, който включва: ръководител, технически сътрудник, психолог, специалист в социална услуга, специален педагог, специалист социални дейности, счетоводител и трудотерапевт. Има и две извън щатни длъжности по граждански договор – хореограф и треньор по шахмат.

Целият персонал на социалната услуга разполага с подходящо за длъжността образование и опит в сферата на предоставяне на тази услуга.

Служителите получават методическа помощ при осъществяване на услугата от РДСП, ДСП и дирекция ОСД на Община Габрово — периодично, от Национален център за рехабилитация на слепи, гр. Пловдив – тематични семинари, обучение от Съюза на слепите в България, интервизия и обучение от ръководителя на услугата. Има система за повишаване на квалификацията на специалистите работещи в ЦСРИ, която се състои в курсове за следдипломна квалификация, участие в обучителни програми и други. ЦСРИ има система за повишаване на квалификацията на персонала.

Община Габрово е възложила управлението и предоставянето на социалната услуга на външен доставчик – Териториална съюзна организация на слепите – гр. Габрово. Сключен е Договор с Община Габрово за възлагане на социалната услуга след проведена конкурсна процедура по реда на ППЗСП. Срокът за изпълнение на Договора — 31.12.2017 г.

Център за социална рехабилитация и интеграция (ЦСРИ), гр. Трявна

➤ Местоположение на социалната услуга

„Център за социална рехабилитация и интеграция”- Община Трявна е социален комплекс, който се намира на изхода на гр. Трявна в посока гр. Дряново. Намира се не далеч от центъра, районът е относително тих и спокоен. Няма близко разположени сгради и други институции, които да затрудняват работата.

Помещенията са базирани на първият и вторият етаж в четириетажна сграда. Като на първият етаж се разполага зала за лечебна физкултура, трудотерапия, тангентор. На вторият етаж има зала за занимания, компютърна зала, кабинет на психолога, кабинет на социалният работник. Сградата е общинска собственост. Много добро материално състояние на базата.

➤ Целева група

Ползвателите на услугата са лица /деца с увреждания или временна невъзможност за социална и медицинска рехабилитация.

➤ Характеристика на социалната услуга

ЦСРИ представлява комплекс от социални услуги, свързани с психологическо и социално-педагогическо консултиране, осигуряване на логопедична помощ, социално консултиране, придобиване на умения за работа с компютър, провеждане на рехабилитационни курсове в ЛФК зала, както и в домашни условия, училищна подкрепа, трудотерапия. Услугата е разкрита през 2005 г. като държавно-делигирана дейност. През годините ЦСРИ се наложи като търсена услуга. От самото стартиране на услугата се предоставят и мобилни услуги в дома на потребителя, което определено удовлетворява значително потребностите особено на трудноподвижните лица, които нямат достъп до рехабилитация. Част от дейността на Центъра е била насочена в подкрепа интегриране на хората с увреждания в социалния и трудовия живот в общността. Дейността е насочена към подпомагане на общински кампании в различни приоритетни области на социалните услуги и организиране на информационни срещи. През последните четири години приоритетно бяха развити следните услуги в ЦСРИ:

- ✓ от месец септември 2013 г. са разширени предлаганите услуги и са разкрити два логопедични кабинета в ОДЗ „Калина“ и ЦДГ „Светлина“;
- ✓ разширена е материалната база на Центъра, като са оборудвани нови зали за работа с деца, като същите са официално открити ноември 2014 г.;
- ✓ развитие на услугите, чрез надграждане на съществуващите дейности;
- ✓ множество участия в различни конкурси, фестивали и проекти;
- ✓ работа в партньорство с различни организации - „Инфоцентър“ Трявна ЕООД, „Хлебни къщи“ Габрово, колеж „Алма Смит“ София, НПО „Промяната е в теб“ и много други.

ЦСРИ цели да се постигне пълноценно интегриране на лицата с увреждания в обществения живот, подпомагане и стимулиране на техните личностни и творчески ресурси, информиране на обществеността за проблемите на хората със специфични потребности, промяна на нагласите на обществеността.

Капацитетът на услугата е 40 места. За 2014 г. услугата са ползвали 25 човека, а до месец април 2015 г. 90 човека ползват услугата. Потребителите са на различна възраст и са жители на община Трявна.

Персоналът на ЦСРИ се състои от 9 щатни длъжности, които са: главен специалист, социален работник, отговорник „Спомагателни дейности“, рехабилитатор – 2 бр., трудотерапевт, психолог, педагог, логопед. Към април 2015 г. има едно вакантно място. Персоналът получава периодично методическа помощ и има система за повишаване на квалификацията.

Дневен център за стари хора (ДЦСХ), гр. Габрово

➤ Местоположение на социалната услуга

Дневен център за стари хора се намира в гр. Габрово, на разстояние 1,5 км от централна градска част. Социалната услуга е разкрита на 01.06.2006 г. със средства, отпуснати по проект пред Каунтърпарт-Интернешънъл и Български Център за нестопанско право. Дневният център е делегирана държавна дейност от 01.01.2008г.

Сградата, в която се намира Дневният център е частна общинска собственост, предоставена от Община Габрово за функциониране на социалната услуга. Помещенията на Дневния център обхващат първи етаж от източната част на южното

тяло на Комплекс „Христо Ботев“. Общата площ на помещенията е 150 кв.м. В Дневният център са обособени както следва: зала за рехабилитация и за индивидуална работа на рехабилитатора, разливочно, зала за групови занимания, кабинет за персонала на услугата и санитарно помещение. Помещенията са обзаведени подходящо предвид работата с целевата група. Доставчикът на социалната услуга е осигурил достъпна архитектурна среда за ползвателите на услугата.

➤ **Целева група**

Възрастни хора, в надтрудоспособна възраст, самотно живеещи възрастни хора, застрашени от социална изолация, както и възрастни хора, запазили активното си отношение към социалния живот, живеещи на територията на община Габрово. Потребителите на социалната услуга заплащат месечна такса в съответствие с Тарифата за таксите на социалните услуги, финансирани от Републиканския бюджет.

➤ **Характеристика на социалната услуга**

Дневният център за стари хора представлява социална услуга в общността. В него се предоставят комплекс от социални услуги, които създават условия за цялостно обслужване на възрастните хора през деня, свързано със задоволяване на ежедневните, здравните и рехабилитационните потребности, както и на потребностите от организация на свободното време и личните контакти. Социалната услуга в общността осигурява преодоляваща изолацията и стимулираща инициативността среда, съобразена със специфичните потребности на старите хора. Основният акцент е гарантиране равноправното им положение и преодоляване на изолираността чрез създаване на условия за интегриране в обществото съответстващо на техните желания, способности и здравословно състояние. Предоставената социална услуга е съобразена с пълно зачитане на потребностите и неприкосновеността им и водене на пълноценен начин на живот. В центъра се предлага храна и се осъществяват дейности като психологическа подкрепа, трудотерапия, социална и медицинска рехабилитация и осмисляне на свободното време. Организиран се екскурзии и посещения на културни прояви и исторически забележителности, изучават се народни и стари градски песни, обсъждат се народни обичаи и сериали. Специалистите, работещи в Дневния център, прилагат индивидуалния подход към всеки ползвател, като се зачитат техните потребности, както и спецификата на здравословното им състояние.

Община Габрово е възложила управлението и предоставянето на социалната услуга на външен доставчик – „Слънчев дом 2011“ ЕООД Габрово. Сключен е договор за възлагане на социалната услуга след проведена конкурсна процедура по реда на ППЗСП. Срокът за изпълнение на Договора — 31.12.2017 г.

Капацитетът на услугата е 40 места. За 2014 г. потребителите в услугата са 47, а към месец април 2015 г. са 40 лица, от които 10 мъже и 30 жени. Всички потребители, на които се предоставя услугата са над 60 годишна възраст и са от община Габрово.

Персоналът, работещ в ДЦСХ се състои от 4 щатни бройки, които включват: директор, социален работник, медицинска сестра, счетоводител и хигиенист. Целият персонал на социалната услуга разполага с подходящо за длъжността образование и опит в сферата на предоставяне на тази услуга. Служителите в дневния център получават ежемесечна методическа помощ. Има система за повишаване на квалификацията на персонала.

Дневен център за стари хора (ДЦСХ), гр. Дряново

➤ **Местоположение на социалната услуга**

Социална услуга „Дневен център за стари хора“ е разположена в гр. Дряново на 1 км. от центъра на града. Районът е облагороден, с отремонтирани пътни артерии и пешеходни пътеки, за движение на възрастните хора.

Теренът е собственост на община Дряново, а сградата е държавна собственост, предоставена от Областна администрация на сдружение „Дружество за социално подпомагане“ с договор №ДС-24-61/04.11.2011 г. за безвъзмездно ползване за срок от 10 години за социална дейност. Дневният център се помещава в една сграда с 6 обособени помещения, които включват: всекидневна, зала за рехабилитация, медицински кабинет, зала за занимания, кухненски бокс и малък офис. Няма прилежащ двор, но непосредствено до центъра има общинско парково пространство, което възрастните хора поддържат и ползват. Общото състояние на материалната база е много добро, сградата е отремонтirана, обзаведена и поддържана.

➤ **Целева група**

Социалната услуга се предоставя на:

- самотни възрастни хора и лица с увреждания изолирани в тесен кръг на своите проблеми, лишени от социални контакти;
- хора в над трудоспособна възраст, напуснали активния живот, имащи потребност да преодолеят психологическата бариера, която ги кара да се чувстват ненужни и да им осигури условия за взаимопомощ;
- възрастни хора, запазили активното си отношение към социалния живот, които имат възможност за културни и социални изяви.

➤ **Характеристика на социалната услуга**

Дневният център за стари хора представлява социална услуга в общността, чийто цели са да се подобри качеството на живот на хората в неравностойно положение, посредством предоставяне на дневна грижа. В него се предоставят комплекс от социални услуги, които създават условия за обслужване през деня, включващи задоволяване на ежедневните, здравните и рехабилитационни потребности на възрастните хора. Осигуряване на включваща, преодоляваща социална изолация и стимулираща инициативността среда, осмисляне на свободното време и разширяване на социалните контакти.

Услуги и дейности, които се предоставят в дневния център са:

- Предоставяне на топла храна на обяд, осигуряване на транспорт за извозване на потребителите от домовете;
- Осигуряване на благоприятна микросреда и уютна обстановка за постигане на качествена дневна грижа за възрастните хора;
- Осигуряване на периодично здравно наблюдение и ежедневна здравна профилактика;
- Прилагане на превантивни мерки и насочване за последващи лечения с хоспитализация при нужда;
- Провеждане на групов и индивидуална рехабилитация за общо поддържаща терапия и комплекс упражнения по групи заболявания;
- Консултиране по социални, правни, административни и пенсионни въпроси;
- Провеждане на ежеседмична терапия, включваща: трудотерапия, арттерапия и хобитерапия, кулинарни занимания и цветарство;
- Дейности за информиране и обучение за повишаване на компютърни знания;

- Организиране на дейности за осмисляне на свободното време и социалната интеграция на потребителите.

Капацитетът на услугата е 40 места. За 2014 г. услугата са ползвали 49, а към месец април 2015 г. - 46 потребители. Повечето ползватели на услугата са на възраст над 61 г. и са от община Дряново.

Персоналът се състои от 4 щатни длъжности, които са: директор, рехабилитатор, социален работник, трудотерапевт и счетоводител. Ежегодно се реализират програми за повишаване на квалификацията на персонала с външни лектори. Отделни специалисти участват в обучителни семинари, организирани от Едюкейшън клуб – Сифия, АСП и МТСП.

Защитено жилище за възрастни хора с физически увреждания (ЗЖ), гр. Дряново

➤ Местоположение на социалната услуга

Защитено жилище за възрастни хора с физически увреждания е разположено в източната част на населеното място в т.н. градче на слепите. Намира се на 2 км. от центъра на града. Районът е облагоустроен, с отремонтирани пешеходни пътеки за движение на хората с увреждания. Теренът и сградата са собственост на Съюз на слепите – гр. София с площ 170 кв.м. Сградата е предоставена на Сдружение “Дружество за социално подпомагане” с договор от 01.01.2014 г. срещу заплащане на месечен наем за срок от 5 г. ЗЖ разполага със 7 помещения, санитарни възли и мокри помещения. Непосредствено до сградата е обособено малко парково пространство за почивка на ползвателите.

Над сградата, в която се намира ЗЖ има общежитие на ПП „Успех“ - Дряново, който е в окаяно състояние, с множество течове. Сградата се нуждае от ремонт на покрива, което не е по силите на НПО. ЗЖ се нуждае и от пребазиране на материалната база.

➤ Целева група

Социална услуга „Защитено жилище“ е предназначено за лица с увреждания, за които е налице риск от институционализация и хора с увреждания, подходящи за извеждане от специализирани институции.

➤ Характеристика на социалната услуга

Защитеното жилище за възрастни хора с физически увреждания предоставя форми на социални услуги, в които хората водят независим начин на живот, подпомагани от професионалисти. Създава условия за подпомагане, взаимопомощ, ефективна защита и социална интеграция на потребителите. Осъществява дейности за постигане на социално включване и възстановяване на изгубените социални умения и навици. Осигурява пълноценен и самостоятелен начин на живот в подходяща среда, близка до семейната, с възможност за подкрепа и изява. Подобряване качеството на живот на хората на хората в неравностойно положение, посредством предоставяне на социални услуги в общността.

Услуги и дейности, които се предоставят в ЗЖ са: рехабилитация, терапия, информиране и обучение, групов работ, индивидуална работ, помощ в домакинството, образование, възпитателни, психологически и социални дейности.

Капацитетът на услугата е 8 места. Към 20.06.2015 г. има едно свободно място. Потребителите на услугата са от община Дряново и от други области в страната.

Персоналът се състои от 5 щатни длъжности, които са: социален работник – 2 бр., медицинска сестра /психолог/, трудотерапевт, медицинска сестра, шофьор /домакин/.

Ежегодно се реализират програми за повишаване на квалификацията на персонала с външни лектори. Отделни специалисти участват в обучителни семинари, организирани от Едюкейшън клуб – София, АСП и МТСП. Има система за повишаване квалификацията на персонала.

Защитено жилище за хора с умствена изостаналост 1 (ЗЖ1) и
Защитено жилище за хора с умствена изостаналост 2 (ЗЖ2), с. Царева
Ливада, община Дряново

➤ **Местоположение на социалната услуга**

„Защитеното жилище за хора с умствена изостаналост 1“ е близо до центъра на с. Царева ливада, а „Защитено жилище за хора с умствена изостаналост 2“ се намира на 500 м. от центъра на с. Царева ливада. Разположени са в подножието на Стара планина, в китно балканско село.

Теренът и сградите са собственост на Сдружение «Дружество за умствено и психически увредени лица» Дряново.

„Защитеното жилище за хора с умствена изостаналост 1“ е разположено в една двуетажна къща с масивна конструкция с площ от 80 кв.м. Сградата има три входа, единият от които е пригоден за преминаване на инвалидни колички. ЗЖ разполага с 6 стаи — три спални помещения, кухня, хол, складово помещение, тоалетна и баня с душ кабина, тоалетна за персонала. 80 кв.м. Към сградата има двор с овошки, цветна и зеленчукова градина с площ 420 кв.м. Общото състояние на материалната база е сравнително добро, като при необходимост се извършват спешни ремонти.

„Защитеното жилище за хора с умствена изостаналост 2“ е разположено в масивна двуетажна къща с площ 112 кв.м., която има два входа и дворно място. В сградата има приземен етаж с една спалня за потребител, тоалетна и маза. На първият етаж има 3 стаи – едно спално помещение, дневна и обособен кухненски бокс, баня с душ кабина и тоалетна. На вторият етаж има 2 стаи – спални помещения, голяма остъклена тераса, баня с душ кабина и тоалетна. Спалните помещения в къщата са общо 4. Към сградата има двор с овошки, цветна и зеленчукова градина с площ 65 кв.м. Общото състояние на материалната база е сравнително добро, като периодично се извършват ремонти по вътрешна изолация за предотвратяване на влага.

➤ **Целева група**

Услугите „Защитеното жилище за хора с умствена изостаналост 1“ са предназначени за жени с интелектуални затруднения. Всички са изведени от специализирани институции и са с различна степен на умствена изостаналост.

„Защитеното жилище за хора с умствена изостаналост 2“ е предназначено за лица с интелектуални затруднения, като 7 от тях са изведени от специализирани институции и едно лице от семейна среда.

➤ **Характеристика на социалната услуга**

Защитените жилища в с. Царева ливада са услуги в общността. Целта е запазване и развитие на всяка социалната услуга, и надграждане на постигнатите резултати при всеки един потребител чрез качествени услуги. Защитените жилища осигуряват

включваща, приемаща и стимулираща развитието среда за хората с умствена изостаналост. В услугата се насърчава и подкрепя социалното, емоционалното и културното развитие на всеки потребител, осигуряват се целодневни специализирани услуги: обучение в навици за самообслужване, образование и социална интеграция, придобиване на нови знания и умения за по – добро справяне с нуждите на ежедневието. В защитените жилища се оказва съдействие за осъществяване на трудова рехабилитация на лицата чрез регистрацията им в дирекция „Бюро по труда“ за евентуално включване по програми за хора с увреждания.

Услуги и дейности, които се предоставят от ЗЖ1 и ЗЖ2 са: консултиране, постоянна грижа — и в почивни и в празнични дни, терапия, ориентирание, информиране и обучение, групов работен, работен на терен, помощ в домакинството, възпитателни и социални услуги.

Капацитетът на услугата ЗЖ1 е 6 места. За 2014 г. услугата са ползвали 6 човека и до месец април 2015 г. - 6 човека. За 2013 г. и 2014 г. е имало едно лице, чакащо за настаняване в защитеното жилище на основание решение на Общински съвет – Дряново за увеличаване на капацитета от 6 на 8 места. Поради липса на заповед на Изпълнителния директор на АСП и освобождаване на 1 място в ЗЖ2, лицето е било настанено там. Потребителите на услугата са изведени през 2005 г. От Дом за възрастни с психични разстройства, с. Радовци – 5 жени и от ДВХПР, с. Черни връх, община Смядово – 1 жена. Всички потребители на услугата са със сменени лични документи и са жители на с. Царева Ливада, община Дряново.

Капацитетът на услугата ЗЖ2 е 8 места. За 2014 г. и до месец април 2015 г. услугата са ползвали 8 човека. През месец октомври 2014 г. се освободи 1 място за потребител. По предложение на доставчикът на услугата, ДСП гр. Севлиево трансформира освободеното място, като се промени съотношението в капацитета: от 4 на 5 броя жени и от 4 на 3 броя мъже. На свободното място е била настанена жена. Ползвателите на услугата са изведени през 2006 г., 2007 г., и 2008 г. от ДВХПР, с. Лясково, община Стара Загора – 1 мъж, от ДВХПР, с. Черни връх, община Смядово – 4 жени, от ДВХУИ, с. Батошево, община Севлиево – 2 мъже и един мъж от семейна среда от община Дряново. Всички потребители са със сменени лични документи и са жители на с. Царева Ливада, община Дряново.

Персоналът на ЗЖ1 се състои от 4 щатни длъжности, които включват: олигофрено-педагог, трудотерапевт – 3 бр.

Персоналът на ЗЖ2 се състои от 5 щатни длъжности, които включват: трудотерапевт – 5 бр.

Персоналът и на двете защитени жилища получава методическа помощ от РДСП, ДСП Севлиево, общинска администрация Дряново. Периодично се извършват екипни срещи.

Има система за повишаване на квалификацията на персонала – извършват се обучения по изготвена програма, според нуждите на персонала. Двама служители от ЗЖ1 и един от ЗЖ2 повишават образователната си степен.

Защитено жилище (ЗЖ), с. Гостилица, община Дряново

➤ Местоположение на социалната услуга

Защитеното жилище в с. Гостилица се намира в центъра на населеното място. Теренът е собственост на Община Дряново. Социалната услуга се предоставя в

двуетажна сграда, от която втория етаж в размер на 150 кв.м. е собственост на Сдружение „Дружество за социално подпомагане“ гр. Дряново, а част от първия етаж с размер 27,45 кв.м. е предоставен за безвъзмездно ползване от Община Дряново с договор №53/25.04.2013 г. за срок от 2 години и е продължен с Анекс от 24.03.2015 г.

Защитеното жилище се състои от 8 помещения, от които целия втори етаж е със 6 помещения и 2 помещения от първи етаж, 2 санитарни възли и мокри помещения. Действително ползваемата площ е 177.45 кв.м. на сградата и двор с 14460 кв.м. Дворът е облагороден с обособена беседка за почивка на ползвателите и зеленчукова градина, в която се провежда трудовата терапия. Като цяло сградата се нуждае от саниране и външно боядисване. Основен ремонт е необходимо да се извърши на кухненския блок. Приземният етаж на сградата се нуждае също от ремонт и обособяване на малка рехабилитационна зала за потребителите и склад за хранителни продукти.

➤ **Целева група**

Ползватели на услугата са пълнолетни мъже и жени с лека умствена изостаналост, изведени от социални институции, но с реален шанс за социална интеграция и активен социален живот.

➤ **Характеристика на социалната услуга**

В Защитеното жилище в с. Гостилица се провеждат дейности за формиране на социални и трудови умения за самостоятелен и пълноценен начин на живот; ефективно вграждане е социалната среда; изграждане на подкрепяща мрежа от партньори и приятели; трудова реализация на хората с умствена изостаналост съобразно възможностите им. Подобряване качеството на живот на хората в неравностойно положение.

Услуги и дейности, които ЗЖ предлага: постоянна грижа, рехабилитация, терапия, информиране и обучение, груповата работа, индивидуална работа, помощ в домакинството, образование/обучение, възпитателни, психологически и социални дейности.

Капацитетът на услугата ЗЖ е 8 места. За 2014 г. и до месец април 2015 г. услугата са ползвали 8 човека. Потребителите са предимно от други области от страната, но има 1 човек от областта.

Персоналът на ЗЖ се състои от 5 щатни длъжности, състоящи се от социален работник, медицинска сестра, социален работник /педагог/ и трудотерапевт.

Ежегодно се реализират програми за повишаване на квалификацията на персонала с външни лектори. Отделни специалисти участват в обучителни семинари, организирани от Едюкейшън клуб – София, АСП и МТСП. Има система за повишаване на квалификацията.

Чакащи за настаняване към ЗЖ в с. Гостилица и към ЗЖ1 и ЗЖ2 в с. Царева Ливада към 30.09.2015 г. са 11 човека общо от цялата страна.

Преходно жилище (ПЖ), с. Радовци, община Дряново

➤ **Местоположение на социалната услуга**

Преходното жилище в с. Радовци се намира в центъра на селото, районът е планински.

Теренът и сградата са собственост на община Дряново. Преходното жилище е обособено на територията на ДВХПР с. Радовци. ПЖ се намира на първия етаж в

северната част на сградата на ДВПР – с. Радовци, има отделен вход. Състои се от три спални, стая за терапии, санитарен възел - включващ две тоалетни и баня, и стая за персонала. Общата площ на изброените помещения е 118,00 кв.м., Към ПЖ има просторен двор с тревна площ, цветни лехи и пейки. Общо състояние на материалната база е много добро.

➤ **Целева група**

Потребителите, които се настаняват в преходното жилище са жени с психични разстройства.

➤ **Характеристика на социалната услуга**

Преходно жилище - с. Радовци функционира от месец май 2010 г. В него се настаняват лица с водеща диагноза шизофрения. Услугите в Преходното жилище се основават на социална работа, като се прилага индивидуален подход и са съобразени с конкретните потребности на всяко прието на обслужване лице, с акцент подготовка за самостоятелен живот.

Услуги и дейности: постоянна грижа; рехабилитация; терапия, ориентиране, информиране и обучение, групов работен, работен на терен, помощ в домакинството и други.

Капацитетът на услугата ПЖ е 5 места. До месец април 2015 г. от услугата се възползват 5 ползватели. Повечето потребители са от други области от страната, има 1 човек от община Дряново.

Персоналът на ПЖ се състои от 5 щатни длъжности, които включват: управител, социален педагог, трудотерапевт – 3 бр. Персоналът получава методическа помощ от община Дряново. Има система за повишаване на квалификацията на персонала по изготвена програма на ДВХПР за всяка календарна година.

Наблюдавано жилище „Дом Възможност“, с. Поповци, община Габрово

➤ **Местоположение на социалната услуга**

Услугата се намира в сградата на Здравна служба с. Поповци, в близост до Читалището, на по-малко от 1 км от Кметството. Сградата се намира в оживената част на селото и на около 4 км. от централната част на гр. Габрово. Има редовен транспорт по разписание до Габрово на всеки час. Теренът и сградата са собственост на община Габрово със срок за ползване 10 г. Сградата, в която се помещава Наблюдаваното жилище, е на два етажа, като услуга е ситуирана на втория етаж /площ - 136 кв.м./ и се състои от 3 бр. спални, кухня, всекидневна, компютърно антре, стая за служителите, 2 тоалетни и 1 баня. Материалната база е след основен ремонт. Сградата е санирана, сменени са дограмите, има нови входни врати с козирки, ремонтиран е покрива със сменени улуци, нови плочки пред входовете, циментова алея около сградата, подход за инвалидни колички за СЗ. Услугата разполага и с голямо дворно пространство, което се поддържа от настанените младежи и екипа, работещ в Наблюдаваното жилище.

Община Габрово е партньор на Фондация за социална промяна и включване – гр. София, предоставяща услугата.

➤ **Целева група**

Младежи от 18 до 27 годишна възраст, напускащи ДДЛРГ или други социални институции.

➤ **Характеристика на социалната услуга**

Наблюдавано жилище „Дом Възможност“ е разкрито през 2010 г., доставчик на услугата е Фондация за социална промяна и включване (ФСПВ). Основна донорска организация е Трасъл Тръст, Великобритания, с подкрепата на местни фирми и доброволци заедно с местни спонсори и донори, с участието на местната власт в предоставянето на сграден фонд.

Целта на услугата е намаляване риска от маргинализация на млади хора, напускащи социални институции чрез създаване на комплекс от услуги за социално включване и интеграция в общностните процеси. ФСПВ работи за социално включване и подкрепа на уязвими групи и общности в съответствие с нормативната уредба на страната. Усилията на екипа са насочени към разчупване цикъла на бедност и възстановяване на достойнството и надеждата за по-добро бъдеще.

Целите на Фондация за социална промяна и включване са:

- Да работи за социалното развитие на непривилегированите групи и общности на територията на България;
- Да насърчава развитието на здравеопазването и промоцията на здраве;
- Да подпомага социалната интеграция и личностната реализация на деца, младежи, възрастни и семейства в неравнопоставено положение
- Да съдейства за утвърждаване правата на човека и особено правата на децата и младите хора, както и правата на групи и общности, намиращи се в неравнопоставено социално положение
- Да насърчава и популяризира доброволчеството.

Капацитетът на услугата е 6 до 8 места. За 2014 г. има 8 потребители, а до април 2015 г. - 7 лица. 5 от ползвателите на услугата са от общината, но има и 2 младежи от други области в страната. Всички потребители са на възраст между 19 – 30 г. Преобладава процента на мъжете, потребители на услугата. Работата с всяка група младежи е в рамките на максимум две години. Специалистите работят в посока развитие и усъвършенстване на социални умения за независим живот и оказване на съдействие и постоянна подкрепа при намиране на работа.

Персоналът се състои от 3 длъжности – директор и социален работник – 2 бр. Ръководителят и екипът получават супервизия един път месечно. Има вътрешни обучения за повишаване квалификацията на персонала. Темите са свързани с работата с уязвими групи, особености на развитието, работа по прехода към независим живот, превенция на трафика на хора, превенция на криминално поведение и др.

Наблюдавано жилище 1 (НЖ-1) и Наблюдавано жилище 2 (НЖ-2) , гр. Севлиево

➤ **Местоположение на социалната услуга**

НЖ-1: Социалната услуга е разположена в квартал с отдалеченост от центъра на 2 км. В непосредствена близост се намират медицински център, автогара, детска градина, училище и два големи хипермаркета.

НЖ-2: Социалната услуга се намира на 500 м. отстояние от центъра на града.

Местоположението и на двата апартамента позволява удобна комуникация с държавните институции, работещи по проблемите на децата и семействата, общинските власти и други ключови здравни и образователни услуги.

Терените и сградите са собственост на Община Севлиево.

НЖ-1 е с обща площ 72,14 кв.м. и се състои от един апартамент , който разполага с 2 спални за по 3 човека, кухненски бокс и трапезария, баня, тоалетна и тераса. Материалната база е в добро техническо състояние.

НЖ-2 е с площ – 76,45 кв.м. Апартаментът разполага със 7 помещения - две спални, кухненски бокс и трапезария , баня и тоалетна, тераса. Общото състояние на материалната база е добро.

➤ **Целева група**

Пълнолетни младежи и девойки до 25 г. възраст напускащи специализирани институции за деца и преходни жилища. Възможно е и приемането на лица в риск от общността в трудоспособна възраст, които нямат семейства или не получават семейна подкрепа и се нуждаят от професионална помощ в прехода към самостоятелен живот.

➤ **Характеристика на социалната услуга**

Наблюдаваните жилища 1 и 2 в гр. Севлиево имат следните цели:

- Създаване на условия за подпомагане, взаимопомощ, ефективна защита и социална интеграция на потребителите на социалната услуга;
- Осъществяване на дейности за постигане на социално включване;
- Осигуряване на пълноценен и самостоятелен начин на живот в подходяща среда, близка до семейната, с възможност за подкрепа и изява.
- Подкрепа за самостоятелен живот на ползвателите на услугата, чрез психологично и социално консултиране и професионално ориентиране.

Услуги и дейности, които се предоставят в НЖ-1 и НЖ-2 са: консултиране - психологическо, социално и професионално, подкрепа на младежите, в прехода им към самостоятелен живот, ориентиране, информиране и обучение, групов работен, работен на терен, помощ в домакинството, здравни грижи, организация на свободното време и личните контакти, подкрепа за постигане на успешна професионална реализация.

Капацитетът на услугата НЖ-1 е 4 места. За 2014 г. услугата са ползвали 7 човека , а до месец април 2015 г. 3 човека. С решение №221/03.09.2015 г. на Общински съвет Севлиево наблюдавано жилище 1 ще бъде закрито от 01.01.2016 г.

Капацитетът на услугата НЖ-2 също е 4 места. За 2014 г. и до месец април 2015 г. услугата са ползвали 3 човека.

Голям брой от потребителите и на двете жилища са от специализирани институции от област Търговище.

Персоналът на НЖ 1 и 2 се състои от 2 социални работници (по един в наблюдавано жилище) и директор на Комплекса за социални услуги и дейности, включващ НЖ-1, НЖ-2, ДЦДМУ, ЦОП.

Специализираният персонал на НЖ-1 и НЖ-2 получава супервизии:

- Управленска супервизия - от изпълнителния директор и методическия ръководител на МСС – България – всеки месец;
- Супервизия от външен за организацията психолог – 4 индивидуални и 2 групови.

Всички служители на МСС България ежегодно изготвят индивидуален план за обучение. Обученията се организират и финансират, както от МСС България, така и от други НПО, проекти и др. МСС България има и разработена процедура за кариерно развитие на служителите.

С оглед на стартирания процес на деинституционализация за деца, намаляване капацитета на ДДЛРГ и функциониращия от 01.05.2015 г. като държавно делегирана дейност Център за настаняване от семеен тип за деца и младежи без увреждания, едно

от Наблюдаваните жилища е предложено за закриване, считано от 01.01.2016 г. с решение №221/03.09.2015 г. на Общински съвет Севлиево и заповед №РД-01-1609/29.10.2015 г. на изпълнителния директор на АСП.

Център за настаняване от семеен тип за хора с физически увреждания 1 и 2 (ЦНСТХФУ1) и ЦНСТХФУ2), с. Столът, община Севлиево

➤ **Местоположение на социалната услуга**

ЦНСТХФУ 1 и ЦНСТХФУ 2 в с. Столът са разположени в предпланинска местност на национален парк „Централен Балкан Стара планина” на 15 км от гр. Севлиево и на 200м от центъра на с. Столът в достъпен район. Двата центъра са разположени в една сграда. Теренът и сградата са публична общинска собственост. Общата площ на терена е 3700 кв. м., с двор – 3300 кв.м. и двуетажна сграда с разгърната площ 1140 кв. м. , гараж – 28 кв. м. Материалната база е отлична, тъй като е ремонтирана и реновирана.

➤ **Целева група**

Услугата е предназначена за възрастни хора с физически увреждания, удостоверени с експертно решение на ТЕЛК.

➤ **Характеристика на социалната услуга**

Услугите са разкрити на 01.07.2013 г. като резидентен тип на мястото на дотогава съществуващия Дом за стари хора с физически увреждания.

Основната цел на предоставяните услуги в ЦНСТ е осигуряване на качествен живот, което гарантира благосъстоянието и недопускането на социално изключване за лицата, чрез предоставяне на индивидуализирана грижа и подкрепа, фокусирана върху постижими резултати за потребителите на услугата.

Ценностите в ЦНСТХФУ 1 и ЦНСТХФУ 2 са свързани със зачитане правото на лицата за:

- Пълноценен, самостоятелен и достоен живот, при упражняване правото на избор и контрол над собствения им живот;
- Запознаване и поддържане на личната история, етническа и културна идентичност;
- Недискриминация по пол, етническа принадлежност, здравословно състояние, възраст и др.;
- Развитие съобразно възможности и желание;
- Активно участие в обществения живот;
- Информираност и право да изразява мнение по всички въпроси, които го засягат;
- Достъп до здравеопазване, медицинска и социална рехабилитация;
- Отдых, културни и спортни занимания, духовно и личностно усъвършенстване;
- Специална подкрепа и грижи, способстващи за максималното развитие на потенциала на лицето;
- Живот в среда близка до семейната.

Капацитетът на всеки един от центровете е 15 места. За 2014 г. и до април 2015 г. ползвателите на ЦНСТХФУ 1 са 15. За 2014 г. потребителите на ЦНСТХФУ 2 са 14 човека, а до април 2015 г. са 15. И в двата центъра ползвателите са хора на възраст над

31 г., предимно от общината и областта. И в двете услуги има чакащи хора, които към април 2015 г. са общо 17, а до 30.09.2015 г. чакащите са 20 човека.

Персоналът в ЦНСТХФУ 1 и ЦНСТХФУ 2 се състои от по 12 щатни длъжности, които включват управител, социален работник, касиер-домакин, трудотерапевт, медицинска сестра, шофьор, огняр, санитар – 7 бр.

Служителите получават специализирана методическа помощ, супервизия и консултации от Община Севлиево, ДСП гр. Севлиево и РДСП гр. Габрово. При възможност служителите участват в обучителни програми и курсове.

Център за настаняване от семеен тип за лица с психични разстройства 1 и 2 (ЦНСТХПР1) и (ЦНСТХПР2), с. Батошево, община Севлиево

➤ **Местоположение на социалната услуга**

ЦНСТХПР1 и ЦНСТХПР2 се намират в непосредствена близост до квартал на с. Батошево, наречен ДИП. Разположен е на левия бряг на р. Росица. Намира се на 2 км. от центъра на селото. Терените и сградите на двата центъра са собственост на община Севлиево.

ЦНСТХПР1 се помещава в една сграда на два етажа с площ от 280 кв.м., която има 16 помещения, 6 тавански и 6 в мазето. На втория етаж са разположени шест спални помещения и два санитарни възела, а на първия етаж – два санитарни възела, една спалня, кухня, столова, перално помещение, всекидневна и офис за персонала.

ЦНСТХПР2 се намира в съседна сграда с площ 265 кв.м. , включващи 9 помещения, 3 тавански и 3 в мазето. Дворът на двата центъра е общ и е с размер 4238 кв.м. На втория етаж са разположени три спални помещения и един санитарен възел, а на първия етаж – един санитарен възел, една спалня, кухня - столова, всекидневна и офис за персонала.

Общото състояние на материалната база на двата центъра е добро.

➤ **Целева група**

Ползватели на услугата са възрастни лица с психични разстройства.

➤ **Характеристика на социалната услуга**

В ЦНСТХПР1 и ЦНСТХПР2 се цели осигуряване качество на живот, което не допуска социално изключване на потребителите на услугата, гарантира предоставяне на индивидуална грижа и подкрепа, фокусирана върху постижими резултати.

Социалните услуги осигуряват възможност на потребителите да живеят в спокойна среда с необходимите за нормален живот битови условия, професионална подкрепа, емоционална и психическа стабилност, социални контакти и живот в общността.

В центровете се осъществяват следните услуги и дейности: постоянна грижа, терапия, ориентиране, информиране и обучение, груповата работа и др.

Капацитетът на ЦНСТХПР1 е 15 места, като през 2014 г. и до април 2015 г. е изцяло запълнен. Потребителите са мъже на възраст над 31 г. Ползвателите на услугата са от различни населени места: 5 човека са от общината, 6 човека са от областта, а 4 са от други области от страната. Има чакащи за настаняване в ЦНСТХПР1, които към април 2015 г. са 12 човека, а към 30.09.2015 г. чакащите са 36 мъже от цялата страна.

Капацитетът на ЦНСТХПР2 към април 2015 г. е 11 места, през 2014 г. е бил 8 места. През 2014 г. и до април 2015 г. е изцяло запълнен. Потребителите са мъже на възраст над 31 г. Ползвателите на услугата са от различни населени места: 3 човека са от общината, 5 човека са от областта, а 3 са от други области от страната. Има чакащи за настаняване в ЦНСТХПР2, които към април 2015 г. са 10 човека.

Персоналът на ЦНСТХПР1 се състои от 10,85 щатни длъжности, които са: управител, социален работник, трудотерапевт, касиер домакин, медицинска сестра, шофьор, счетоводител, служител ЧР и ТРЗ, санитар – 6 бр. Към април 2015 г. има едно вакантно място за медицинска сестра.

Персоналът на ЦНСТХПР2 се състои от 7,35 щатни длъжности, които са: управител, социален работник, трудотерапевт, касиер домакин, медицинска сестра, счетоводител, служител ЧР и ТРЗ, санитар – 3 бр. Към април 2015 г. има две вакантни места за огняр и за санитар.

Служителите получават консултации от община Севлиево, ДСП Севлиево и др. при нужда. Има система за повишаване на квалификацията на персонала.

Домашен социален патронаж, гр. Габрово, гр. Дряново, гр. Севлиево

➤ Местоположение на социалната услуга

Местоположението на **Домашния социален патронаж гр. Габрово** е в един от жилищните комплекси на Габрово на разстояние 3 км от централна градска част. Теренът е равнинен и достъпен за транспортни средства. В непосредствена близост са разположени спирките за различните посоки на градския транспорт. В района има и други социални услуги, медицински центрове, училища, културни и спортни институции. Социалната услуга е разкрита през 1973 г. Сградата, в която се намира е част от детска ясла, частна общинска собственост, предоставена от Община Габрово за функциониране на социалната услуга. Помещенията на Домашния патронаж обхващат първи етаж от северното тяло на Комплекс „Христо Ботев”, находящ се на ул. „Ивайло” № 13. Общата площ на помещенията е 395 кв.м, обособени както следва: кабинети – 4бр.; разливочно помещение; складови помещения – 4 бр.; съблекалня – 1 бр.; помещение за персонала - 1 бр.; санитарни възли - 3 бр. Двор 22 кв.м. Състояние на материалната база – добро.

Местоположението на **Домашният социален патронаж в гр. Дряново** се намира в центъра на града. Теренът и сградата са общинска собственост. Намира се в една сграда с 3 бр. помещения и двор с площ 630 кв.м. Общото състояние на материалната база е добро.

Сградата на **Домашният социален патронаж в гр. Севлиево** е разположена в централната част на Севлиево. Районът е с добре изградени комуникации. ДСП обслужва потребители от гр. Севлиево, който е разделен на пет района и 18 села от Община Севлиево, обхванати в четири направления. Транспортирането на храната се извършва с пет МПС. Теренът и сградата са собственост на Община Севлиево. Социалната услуга е разположена в една сграда със застроена площ 257 кв.м. с пет помещения и едноетажна постройка на допълващо застрояване със площ 194 кв.м. с отделен вход и рампа. В сградата има маза, в която се намират складовите помещения, хидрофорната система, котелни и машинно помещение. Общото състояние на материалната база е добро. Има разположен двор зад сградата със затревена площ,

място за отдиш и място под рампата за паркиране и товарно-разтоварна дейност на МПС.

➤ **Целева група**

ДСП е комплекс от социални услуги, предоставяни в семейна среда на лица, които са затруднени или не са в състояние сами да организират и задоволят своите жизнени потребности. Услугите са насочени към хора, придобили право на пенсия по възраст и към лица с увреждания, удостоверени с експертно решение на ТЕЛК, които имат нужда от подкрепа и подпомагане в своето ежедневие. Потребителите на социалната услуга заплащат месечна такса.

➤ **Характеристика на социалната услуга**

Целите на Домашен социален патронаж са:

- предоставяне на висококачествени и адекватни с потребностите на хората услуги.
- Подпомагане целевата група за преодоляване на трудностите при задоволяване на жизнените потребности.
- Непрестанно подобряване качеството на услугите.
- Предоставяне грижа в семената среда за постигане на социална адаптация.
- Предотвратяване настаняването в специализирани институции чрез предоставяне на социални услуги в общността.

ДСП предоставя следните услуги:

1. Доставка на храна;
2. Поддържане на лична хигиена и хигиената в жилищното помещение, обитавано от ползвателя;
3. Битови услуги /закупуване на хранителни продукти и вещи от първа необходимост, заплащане на електрическа енергия, вода, телефон и др. със средства на потребителите /;
4. Съдействие за получаване на медицинска помощ и снабдяване с предписани лекарства;
5. Съдействие за снабдяване с необходимите технически помощни средства при ползватели с увреждания;
6. Съдействие за изготвяне на необходимите документи за явяване пред ТЕЛК, за уреждане на въпросите, свързани с получаване на социални помощи и пенсията на ползвателите, когато те не са в състояние сами да решат проблемите си;
7. Съдействие при подготовката на документи за настаняване в специализирани институции, когато са се изчерпали възможностите за извършване на услуги в общността;
8. Съдействие за снабдяване с вестници, списания, прочетна литература от местната библиотека и други източници по избор на ползвателя с цел по-добрата му информираност и самостоятелно запълване на свободното време;
9. Съдействие за осъществяване на лични контакти на потребителя с членове на семейството, близки, приятели, когато той желае това;
10. Подпомагане на потребителите при участието им в развлечения или занимания в къщи или мероприятия извън дома.

ДСП Габрово е с капацитет 200 потребители.

Към месец април 2015 г. потребителите на социалната услуга са 195 лица. Преобладава броят на жените ползващи услугите на ДСП. Почти всички потребители са на възраст над 61 години и са жители на община Габрово.

Персоналът, работещ в ДСП се състои от 28 щатни длъжности, разполагащ с подходящо за длъжността образование и опит. Екипът се състои от : директор, главен счетоводител, счетоводител, социален работник – 2 бр., касиер, домакин, разносвач на храна – 11 бр., санитар – 6 бр., шофьор-механик, шофьор – 3 бр.

Персоналът получава методическа помощ и провежда консултации със специалисти от общинска администрация: Дирекция „Здравеопазване и социални дейности”, Дирекция „Финансово-счетоводна”, Дирекция „Административно, правно и информационно обслужване”. При нужда консултации се провеждат и с Дирекция „Социално подпомагане” и РДСП – Габрово. На всички новопостъпващи се извършват въвеждащи обучения в зависимост от областите, касаещи пряката им работа. Извършват се обучения при внедряване на нови програмни продукти. Периодични обучения във връзка със системата за безопасността на храните по утвърден план се провеждат на персонала, ангажиран с тази дейност. Извършват се и предвидените обучения, съгласно ЗЗБУТ.

ДСП в гр. Дряново е с капацитет 80 потребители.

За 2014 г. от услугата са се възползвали 49 ползватели, а до края на месец април 2015 г. - 43. През 2014 г. От услугата са се възползвали 21 мъже и 28 жени.

Персоналът се състои от 5 щатни длъжности, включващи: санитар – 2 бр., шофьор, помощник готвач, работник кухня. Няма система за повишаване на квалификацията.

ДСП в гр. Севлиево е с капацитет 350 потребители.

За 2014 г. услугата са ползвали 295 човека, а до април 2015 г. 306 човека. През 2014 г. услугата са ползвали предимно мъже – 180, а жените са 115.

Персоналът се състои от 12 човека, които са: управител, социален работник – 2 бр., домакин, шофьор – 5 бр., главен готвач, готвач – 3 бр., работник кухня – 3 бр., санитар – 6 бр., счетоводител, специалист ТРЗ.

Персоналът не получава методическа помощ и не е участвал в обучителни програми.

Социален асистент, гр. Габрово

➤ Местоположение на социалната услуга

Услугата „Социален асистент“ се предоставя чрез Заведения за социални услуги при Община Габрово, второстепенен разпоредител с бюджетни средства. Местоположението на ЗСУ е в жилищен комплекс на Габрово, на разстояние 3 км от центъра на града, адрес - ул. Ивайло № 13. Теренът е равнинен и достъпен за транспортни средства. В непосредствена близост са разположени спирките за различните посоки на градския транспорт. Услугата се намира на 0,5 км от гарата и 1 км от автогарата на града. В района има и други социални услуги, както и медицински центрове, училища, културни и спортни институции, хипермаркети.

➤ Целева група

- Деца и лица с различни видове увреждания, чиито ограничения от здравословен характер ги поставят в изолация и/или невъзможност сами да организират дейности от ежедневието си;

- Самотноживеещи възрастни хора, които поради различни причини от здравословен характер, не са в състояние да се самообслужват и да организират бита си.

➤ **Характеристика на социалната услуга**

Община Габрово стартира предоставянето на услугата „Социален асистент“ посредством изпълнението на проект „Подкрепа в домашна среда за достоен живот“, финансиран по Оперативна програма Развитие на човешките ресурси, 2007-2013. В рамките на проекта услугата се предоставя в периода м. 04.2013г. – м. 03.2014г. От 01.08.2014г., в изпълнение на ангажимента за устойчивост по проекта, услугата се предоставя като общинска дейност, чрез Заведения за социални услуги. Основна цел на услугата е подобряване качеството на живот и преодоляване на социалната изолация на лица с различни видове трайни увреждания и на самотноживеещи лица в община Габрово, чрез осигуряване на постоянна и качествена грижа и задоволяване на основните им жизнени потребности. Социалните асистенти, по предварително изготвен месечен график, извършват посещения в домовете на потребителите.

Основни дейности, извършвани от социалните асистенти:

- Поддържане на хигиената в жилищните помещения, обитавани от обгрижваните лица;
- Помощ за поддържане на лична хигиена;
- Хранене;
- Закупуване на хранителни продукти, материали, лекарства и вещи от първа необходимост /със средства на потребителя/;
- Помощ за извършване на дребни ремонти в дома или съдействие за извършването им;
- Заплащане или помощ при заплащането на комунално-битови услуги;
- Помощ при общуването и поддържането на социални контакти, развлечения и занимания в дома и извън него;
- Придружаване и подпомагане по време на учебни занимания в училище/детска градина.

За предоставянето на услугата в Община Габрово са назначени 9 лица на длъжността „социален асистент“. Към месец април 2015г. средно месечно асистентите обслужват 47 лица, от които 41 жени. Почти всички потребители са на възраст над 61 години.

При изпълнение на служебните си ангажименти, социални асистенти си взаимодействат с личните лекари на потребителите; Община Габрово, СНМП; МБАЛ – Габрово; Дирекция «Социално подпомагане» - Габрово; Клубове на инвалида и на пенсионера; НПО.

Социален асистент, гр. Севлиево

В периода 01.04.2013 г. - 31.03.2014 г. Община Севлиево предоставя услугата „Социален асистент“ по проект на ОП РЧР. По проекта са наети 30 безработни лица за социални асистенти и 2-ма социални работници. Обхванатите за обслужване лица в неравностойно положение – самотно живеещи стари хора и лица с увреждания са 90. През 2014 година устойчивост на предоставяната услуга се гарантира чрез дейността на изграденото „Звено за услуги в домашна среда“ към Домашен социален патронаж.

Удовлетвореността от услугата и нейната необходимост да бъде продължена се доказват от непрестанния увеличаващия се брой на желаещите да бъдат записани и да получават подкрепа. В тази посока Община Севлиево ще търси възможност за финансиране на дейностите чрез проекти по ОП РЧР за новия програмен период.

Общинска трапезария, гр. Габрово

От 2006 година до настоящия момент към Община Габрово е разкрита услугата „Общинска трапезария”. Тя се финансира ежемесечно от частни лица.

Услугата е насочена към ежедневно осигуряване на храна за лица, които нямат възможност да си я осигуряват сами, самотно живеещи стари хора с ниски доходи. При заявка от граждани за ползване на тази услуга, се попълват документи, удостоверяващи тяхното здравословно и финансово състояние, след което комисия разглежда подадените заявления и определя ползвателите.

Към настоящия момент общинска трапезария функционира при запълнен капацитет - 37 лица ежедневно получават топла храна.

Клуб на пенсионера, гр. Габрово

➤ Местоположение на социалната услуга

Клубът на пенсионера се намира в централна градска част в гр. Габрово, в непосредствена близост до обществени институции и учреждения. Клуба е създаден през 2007 г. Услугата е общинска дейност, финансирана от общинския бюджет. Функционира към Заведение за социални услуги – второстепенен разпоредител с бюджетни средства към Община Габрово.

Помещенията са частна общинска собственост и обхващат първи етаж от сграда, находяща се на ул. „Юрий Венелин” № 8, с обща площ – 170 кв.м. В Клуба са обособени следните помещения – голям салон /зала за занимания/, малък салон, сервизни и санитарни помещения, офис за персонала. Общото състояние на материалната база е задоволително.

➤ Целева група

Потребители на социалната услуга са възрастни хора в надтрудоспособна възраст. Целта е интегриране на възрастните хора и създаване на социални контакти.

➤ Характеристика на социалната услуга

Мисия: Координиране на усилията на заинтересованите институции по посока разрешаване на наболелите социални, здравни и духовни проблеми на възрастните хора.

В Клуба на пенсионера се реализират тихи игри, гледане на телевизия и културни дейности. Целта е участие в културният и политическият живот на габровската общественост: посещение на театрални постановки, концерти, изложби, провеждане на празници (Великден; Гергьовден; Нова година; Първа пролет), исторически и здравни лектори през годината, целогодишни дейности с деца от училище ”Иван Вазов”, мероприятия съвместно с БЧК - Габрово, ИМКА - Габрово, ДХС- Габрово, читалище Габрово и библиотека ”Априлов - Палаузов” - Габрово.

Капацитет на услугата – 200 места.

Към 30.04.2015г. ползватели на услугата са 188 лица над 61 годишна възраст, като преобладава броят на мъжете.

Персоналът се състои от 3 щатни бройки, включващ: организатор, огняр и хигиенист.

Клубът си взаимодейства със ЗСУ - Габрово, БЧК, читалище Габрово, библиотека „Априлов - Палаузов“, ДХС - Габрово, Исторически музей, НАГ “Васил Априлов“, НПО, Община Габрово, с представители на всички социални услуги, както и с основни училища в града и Технически университет – Габрово.

Клуб на пенсионера гр. Севлиево

Функционирането на Пенсионерски клубове на територията на общината оказва положително влияние за социалното включване на хората от „третата възраст“. На територията на община Севлиево има разкрити 28 културни клубове на пенсионера (в това число и за хора с увреждания). Три от клубовете са в града (единият клуб има 5 салона), а в селата на общината функционират 25. Чрез тях лицата в нетрудоспособна възраст поддържат социални контакти и водят активен живот.

Клуб на пенсионера, гр. Дряново

На територията на община Дряново са разкрити и функционират 3 клуба на пенсионера, разположени в помещения – общинска собственост и финансирани от общинския бюджет. Единият от клубовете се намира в гр. Дряново, а останалите 2 – в с. Царева ливада и с. Гостилица. Клубовете на пенсионера предлагат социална интеграция и социално включване на своите членове.

Клуб на инвалида, гр. Габрово

➤ Местоположение

Клубът на инвалида се намира в централна градска част в гр. Габрово. Създаден е през 1991г. Услугата се финансира от общинския бюджет. Функционира към Заведения за социални услуги – второстепенен разпоредител с бюджетни средства към Община Габрово.

Помещенията са частна общинска собственост и обхващат първи етаж от сграда, намира се на ул. „Брянска“ № 56. Помещенията са отдадени с договор за безвъзмездно ползване на Сдружение „Общинско дружество на инвалидите“. Общото състояние на материалната база е добро.

➤ Целева група

Потребители са хора в неравностойно положение с увреждания и с определен процент трайно намалена работоспособност.

➤ Характеристика

Създаване условия за преодоляване изолираността на хората с увреждания и включването им в различни културни, спортни и други прояви, чрез взаимодействие с организации и институции, имащи отношение към хората с увреждания.

В Клуба на инвалида се организират спортни, културно-масови, информационни и развлекателни дейности. Взаимодейства с Община Габрово, БЧК, Дирекция „Социално подпомагане”, НПО и др.

Към 30.04.2015г. ползватели на услугата са 175 лица с увреждания.

Персоналът се състои от 1 щатна бройка (организатор). Персоналът получава методическа помощ от ръководството на Заведения за социални услуги и специалисти от общинска администрация Габрово, дирекция „Образование и социални дейности“. На всички новопостъпили се извършват въвеждащи обучения в зависимост от областите касаещи пряката им работа.

Клубът се взаимодейства със ЗСУ-Габрово, Клуб на пенсионера, Исторически музей, НПО; Община Габрово; Дирекция „Социално подпомагане“, представители на всички социални услуги, както и с основни училища в града.

Клуб на инвалида, гр. Севлиево

На територията на община Севлиево е разкрит и функционира 1 клуб на инвалида, разположен в помещение – общинска собственост, финансиран от общинския бюджет. Същият се намира в гр. Севлиево. Сдружението на инвалидите наброява около 300 членове, от които около 200 посещават Клуба на инвалида в гр. Севлиево.

Клуб на инвалида, гр. Дряново

На територията на община Дряново е разкрит и функционира 1 клуб на инвалида, разположен в помещение – общинска собственост, финансиран от общински я бюджет. Същият се намира в с. Гостилица. Клубът на инвалида предлага консултации, информиране и обучения, социално подпомагане, интеграция и социално включване на своите членове – хора в пенсионна възраст и хора с увреждания.

Общински съвет по наркотични вещества (ОбСНВ) и Превантивно-информационен център (ПИЦ) към община Габрово

➤ Местоположение

Общинският съвет по наркотични вещества се намира в централна градска част в гр. Габрово в непосредствена близост до обществени институции и училищни учреждения. ОБНСВ е създаден през 2002 г., а Превантивно-информационния център – през 2006 г. Двете услуги са делегирана държавна дейност.

Сградата, в която се намира центъра е общинска собственост.

➤ Целева група

Потребители на социалната услуга са: ученици; учители; педагогически съветници; медицински специалисти; родители; деца и млади хора, употребяващи наркотични вещества.

➤ **Характеристика**

Общински съвет по наркотични вещества и Превантивно-информационния център не са социална услуга, тяхната дейност е регламентирана в Закон за контрол върху наркотичните вещества и прекурсори и Правилник за дейността на Националния съвет по наркотични вещества. ОбСНВ и ПИЦ работят в следните направления:

Превантивно – информационна дейност:

Работа по мултимодулна програма за превенция употребата на наркотици в училищата с различни целеви групи – ученици, учители, педагогически съветници, медицински специалисти и родители, включваща:

- Образователно – информационен модул за учители;
- Образователно – информационен модул за педагогически съветници и медицински специалисти;
- Проекции на филми и дискусии, свързани с темите „наркотици” и „зависимости”;
- Разработване и осъществяване на алтернативни дейности, осмислящи свободното време на младите хора.
- Организиране и провеждане на работни срещи, семинари и конференции в областта на наркоманиите.
- Провеждане на информационни и превантивни кампании.
- Работа по подхода „връстници обучават връстници” – интерактивна програма за обучение на доброволците от Младежкия съвет по наркотични вещества за осъществяване на превантивни дейности сред младите хора.
- Разработване, издаване и разпространение на превантивни и здравно-образователни материали.
- Провеждане на анкети сред младежите и населението за изследване нивото на употреба на наркотици, нагласите и информираността по проблемите на зависимостите.
- Съдействия за изграждане на мрежа от НПО и институции, ангажирани с проблемите на наркоманиите и работещи в сферата на младежките дейности.
- Целенасочена работа с медиите, с цел повишаване на ангажираността и чувствителността на гражданското общество по проблемите на наркозависимите.

Консултативна дейност :

- Консултация за видове наркотични вещества: въздействие, признаци за употреба, последици от употреба;
- Информация, относно възможности за лечение и рехабилитация на зависимости.
- Съдействие за постъпване в терапевтични общности;
- Консултиране на родители и близки на хора с проблемна употреба на наркотици;
- Оценка тежестта на злоупотреба и мотивационно интервюиране.

- Насочване към доставчици на социални услуги за деца и семейства за дългосрочно психологическо консултиране;

Целите на ОбСНВ и ПИЦ са осъществяване на превантивна дейност, събиране, съхранение и анализиране на информация, обединяване на усилията на всички институции в града в борбата с наркоманиите.

Услугите на ПИЦ са безплатни.

Персоналът се състои от 4 щатни бройки. Екипът включва: председател, секретар и старши специалисти - 2 бр.

Персоналът разполага с подходящо за длъжността образование и опит в сферата на предоставяне на тази услуга. Обученията на служителите са в сферата на превенция употребата на наркотични вещества. Персоналът получава консултации и обучения от Националния център по наркомании – гр. София.

4.3. Услуги, разкрити по проекти

„Личен асистент“, гр. Габрово

Социалната услуга „Личен асистент“ по проект „Нови възможности за грижа“ се предоставя на територията на община Габрово, като обхваща населени места извън града, адреси в центъра на Габрово и квартали с различна отдалеченост от центъра на града.

Социалната услуга „Личен асистент“ се предоставя на територията на община Габрово от 2010 г., посредством изпълнението на проект „Подкрепа за достоен живот“, финансиран по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2007-2013. Проектът се реализира в периода месец 10.2010 г. – декември 2014 г. За периода на реализиране на проекта са обхванати 159 потребители на услугата, обслужвани от 100 лични асистента.

От месец март 2015 г. социалната услуга продължи да се предоставя чрез проект „Нови възможности за грижа“, финансиран по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2014-2020, процедура за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ № 2014BG05M9OP001-2.2015.001 „Нови алтернативи“. Проектът се реализира в национален мащаб – изпълнява се на територията на 265 общини в страната. Бенефициент по проекта е Агенция за социално подпомагане, а Община Габрово е партньор, съгласно партньорско споразумение с АСП изх. № BG 05-0701-1/24.03.2015 г. Срокът за изпълнение на проекта е 13 месеца – до 31.03.2015г.

Целеви групи:

- Хора с увреждания и ограничения или невъзможност за самообслужване;
- Хора над 65 години с ограничения или в невъзможност за самообслужване;
- Семейства на деца с увреждания;
- Самотно живеещи тежко болни лица.

Основна цел на проекта е превенция на зависимостта от институционален тип грижи, подобряване качеството на живот на деца и възрастни хора с увреждания и тежко болни лица с ограничения или в невъзможност за самообслужване и създаване на възможности за социално включване.

Основни дейности:

Предоставяне на социалната услуга „Личен асистент“ и управление на риска за потребителите и личните асистенти в процеса на ползване на услугата.

От стартиране изпълнението на проектните дейности, 224 лица са подали документи за ползване услугите на личен асистент, 158 лица са кандидати за работа като лични асистенти. На всички кандидат-потребители са изготвени оценки на потребностите и необходимостта от достъп до здравни услуги. Всички кандидати за лични асистенти преминаха едnodневно въвеждащо обучение за обгрижване на лица/деца в тежко здравословно състояние, нуждаещи се от непрекъснати грижи.

Към 31.07.2015 г. с 83 лица са сключени трудови договори на длъжност „Личен асистент“, обслужващи 61 лица и 22 деца с увреждания, нуждаещи се от непрекъснати грижи. Проект „Нови възможности за грижа“ предвижда въвеждащи и поддържащи обучения на преминалите първоначалния подбор чрез събеседване лични асистенти. Обученията са заложи в методиката за предоставяне на социалната услуга в общността „личен асистент“.

Срокът за предоставяне на социалната услуга „Личен асистент“ е 10 месеца – до 29.02.2016 г.

„Личен асистент“, гр. Дряново

Социалната услуга в общността „Личен асистент“ се предоставя от 2011 г. до 2015 г. В рамките на на Проект „Подкрепа за достоен живот“, финансиран от ОП „Развитие на човешките ресурси“ 2007 - 2013г., в рамките на схема за директно предоставяне за безвъзмездна финансова помощ BG 051PO001 – 5.2.09 „Алтернативи“.

От месец юни 2015 г. услугата се предоставя в рамките на Проект „Нови възможности за грижа“ 2014 г. – 2020 г., бюджетна линия 2014BG05M9OP0001-2.2015.001 „Нови алтернативи“, финансиран по ОП „Развитие на човешките ресурси“.

Услугата личен асистент се предоставя на 45 потребители, от които 8 деца. лични асистенти са предимно близките на хората с увреждания, като за своя труд те получават трудово възнаграждение и осигурителен стаж.

„Личен асистент“, гр. Севлиево

През последните години социалната услуга придоби особена популярност сред хората с увреждания и затруднения в самообслужването. През 2014 година предоставянето на услугата „Личен асистент“ по проект към ОП РЧР, схема BG051PO001-5.2-09 „Алтернативи“ обхвана 70 лица с увреждания. От стартирането на проекта до края на 2014 година общият брой потребители на услугата е 102. В началото на 2015 г. съгласно Постановление на Министерски съвет услугата е предоставяна на 63-ма потребители.

Услугите продължават да се изпълняват и през 2015 г. по ОП „РЧР“, бюджетна линия 2014BG05M9OP001-2.2015.001 „Нови алтернативи“ като с проекта се цели намаляване риска от зависимост, от институционален тип грижи и подобряване качеството на живот на възрастни болни лица и хора с увреждания, както и преодоляване на последиците от социалното изключване и бедността. Броят на потребителите по проекта през 2015 г. е 73-ма, като общият брой класирани

потребители са 173-ма. Подадените заявления са с близо 10 повече от тези на класираните. Интересът към предоставяната услуга „Личен асистент“ продължава и към настоящия момент.

„Социален асистент“ и „Личен асистент“, гр. Трявна

Приключи изпълнението на проект „Център за услуги в домашна среда – Трявна“, по процедура „Помощ в дома“ на ОП „Развитие на човешките ресурси“ на обща стойност 156 980лв. По проекта бе създаден модел за предоставяне на услуги в домашна среда на лица с трайни увреждания и възрастни хора с ограничения и невъзможност да се самообслужват, живеещи на територията на Община Трявна. По време на изпълнение на основната дейност на проекта, а именно предоставяне на услугата „социален асистент“, в периода 07 май 2013 – 30 април 2014 г., броят лица, които ползваха услугите по проекта са 110 потребители на социални услуги в домашна среда. Същите са обслужвани от 21 социални асистента, 1 управител и 1 социален работник. След приключването на проекта услугите „Домашен социален патронаж“ (108 ползватели) и „Социален асистент“ (35 ползватели) продължи да се предоставя от „Социално предприятие за социални услуги – Трявна“. На длъжност социален работник са назначени 4 лица.

Проект „Алтернативи“ обхваща следните целеви групи, които получават подкрепа за достоен живот:

- хора с трайни увреждания с невъзможност за самообслужване – потребители на социалната услуга „Личен асистент“ - 20 потребители на услуги.
- личните асистенти, включени в обхвата на проекта са лица в трудоспособна възраст с възможност за полагане на допълнителен почасов труд – 17 броя.

„Приемна грижа“, гр. Габрово

Услугата „Приемна грижа“ се предоставя посредством реализацията на проект „И аз имам семейство“, финансиран по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2007-2013, схема за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ „Приеми ме“. Бенефициент по проекта е Агенция социално подпомагане, а Община Габрово е партньор по проекта, съгласно сключено партньорско споразумение. Проектът стартира изпълнение през есента на 2011 г. и ще приключи на 31.10.2015г.

Проектът е в изпълнение на националната стратегия „Визия за деинституционализацията на децата в Република България“ и е насочен към развитие на приемната грижа като алтернатива на настаняването на децата в специализирани институции.

Основната цел на проекта е предоставяне на социалната услуга „Приемна грижа“ и разширяване възможностите за развитие на приемната грижа, чрез увеличаване броят на приемните семейства и желаещите да предоставят тази социална услуга в национален мащаб.

Основен ползвател на услугата Приемна грижа е дете, което за определен период от време не може или не трябва да живее с родителите си. Основни целеви групи са:

- деца, чиито родители временно не могат или не искат да полагат адекватни грижи за тях;
- деца, жертви на насилие или злоупотреба;
- деца, на които предстои осиновяване;
- деца, настанени в специализирани институции;
- новородени, за които родителите изявяват желание да бъдат настанени в институция.

При реализиране на проектните дейности Община Габрово си партнира със Сдружение „SOS Детски селища България”.

От стартиране изпълнението на проекта в община Габрово са обучени, оценени и одобрени от Комисия за детето към Регионална дирекция „Социално подпомагане“ 13 приемни семейства, от които 11 професионални и 2 доброволни. За целия период на предоставяне на услугата, общо 27 деца са настанявани в приемни семейства, от които 5 са осиновени и 8 деца са реинтегрирани в биологичните си семейства. Към 31.07.2015 г., в 10 от приемните семейства са настанени 14 деца със Заповед на Директора на Дирекция „Социално подпомагане“.

„Приемна грижа“, гр. Дряново

Социалната услуга в общността приемна грижа се изпълнява от Община Дряново в рамките на проект BG051PO001-5.2.11-0001-C0001 „И аз имам семейство“ по ОП „Развитие на човешките ресурси”, бюджетна линия BG051PO001-5.2.11 „Приеми ме”. Бенефициент по проекта е Агенция „Социално подпомагане”, а Община Дряново е партньор по проекта, съгласно партньорско споразумение с регистрационен номер BG051PO001-5.2.11-0001-C0001 изх. № СИ01-76 от 08.12.2011 г. Продължителност на проекта 31.10.2015 г.

Проектът е насочен към развитие на приемната грижа като алтернатива на настаняването на децата в специализираните институции. От стартирането на проекта до момента, на територията на община Дряново са регистрирани 20 професионални приемни семейства. Общият брой на децата, настанени в приемни семейства е 30.

Услугата приемна грижа се предлага и в Център за обществена подкрепа – Дряново.

„Приемна грижа“, гр. Трявна

Продължи изпълнението на проект „И аз имам семейство“ по ОП „Развитие на човешките ресурси“ (общината е партньор). С проекта се създават условия за компетентно и професионално предоставяне на услугата „Приемна грижа“ на общинско ниво и увеличаване на броя на приемните родители и семейства на роднини и близки, в които са настанени децата. 10 професионални приемни родители, 2 доброволни приемни родители. Общо 22 деца настанени в приемни семейства.

„Обществена трапезария“, гр. Габрово

През последните няколко години в есенно-зимния период - от месец октомври до месец април Община Габрово предоставя услугата „Обществена трапезария за нуждаещи се на територията на община Габрово”. Услугата се финансира от Фонд „Социална закрила”, към Министерство на труда и социалната политика, въз основа на ежегодно сключване на договор с Община Габрово. Обществената трапезария е с капацитет 50 места, като в рамките на горепосочения период, всеки работен ден на включените лица се предоставя топла храна /супа, основно ястие и хляб/.

Потребители на услугата обществена трапезария са:

- Лица и семейства на месечно подпомагане по реда и условията на чл.9 от Правилника за прилагане на Закона за социално подпомагане;
- Лица с доказана липса на доходи и близки, които да се грижат за тях;
- Самотно живеещи лица и семейства, получаващи минимални пенсии;
- Скитащи и бездомни лица.

Обществена трапезария, гр. Севлиево

Организирана и предоставяна на 54 потребителя е услугата „Обществена трапезария” чрез проект към фонд „Социална закрила” на МТСП за предоставяне на топъл обяд на лица и деца в неравностойно социално положение. Продължителността на услугата е шест месеца – от началото на месец октомври до края на месец март. Община Севлиево предоставя услугата вече шеста поредна година в Домашен социален патронаж.

Проект „Нова възможност за обществена солидарност – социално предприятие за обществено хранене – гр. Трявна“, Проект „Обществена трапезария“

С изпълнението на проекта се създаде социално предприятие за обществено хранене в две направления: социална кухня с домашен социален патронаж и кухня за масово хранене. По време на проекта се обслужиха 80 потребители, от 17 човека персонал, подбран по определени критерии. С цел устойчивост на проекта от 17.09.2015 г. предприятието продължи своята дейност, като към момента услугата се ползва от 120 потребители.

Проект „Обществена трапезария“ осигурява ежедневно топъл обяд на 50 лица от рискови целеви групи за зимният период от годината. От месец октомври 2014 г. услугата се предоставя в „Социално предприятие за социални услуги – Трявна“.

Домашен помощник, гр. Дряново

В рамките на проект „Заедно с теб“ - грижа за хора в здравен и социален риск, финансиран по ОП „Развитие на човешките ресурси“ 2007-2013 г., схема за безвъзмездна финансова помощ BG051PO001-5.2.07 „Грижа в семейна среда за независимост и достоен живот на хора с различни видове увреждания и самотно живеещи хора“ община Дряново, в партньорство със Сдружение „Дружество за социално подпомагане“ предоставяше услугата домашен помощник в селата

Гостилица, Царева ливада, Ганчовец, Янтра и Скалско. Общият брой на потребителите беше 105 човека, обслужвани от 32-ма домашни помощника.

Комплекс за интегрирани услуги за деца и семейства, гр. Габрово

➤ Местоположение на социалната услуга

Услугата е разположена в квартал, който е в непосредствена близост до центъра на града – отдалеченост 2 км. Района е населен. Непосредствено в същата сграда се намират и други социални услуги – Дневен център за стари хора, Център за социална рехабилитация и интеграция за деца от аутистичния спектър, Звено „Майка и бебе“ и Домашен социален патронаж. В близост до услугата има две общообразователни училища и една детска градина, два медицински центъра и парк. Теренът и сградата са собственост на община Габрово.

Материалната база на Комплекса за интегрирани услуги за деца и семейства е изградена в рамките на проект „ПОСОКИ – предоставяне в общността на социално-образователно консултиране и интегриране“. На територията на Комплекса са обособени стаи за работа на специалистите, стая на психолога, здравен кабинет, зала за груповата работа и заседателна зала. Непосредствено около сградата, където се помещава Комплекса, има широко дворно пространство, което се нуждае от облагородяване.

➤ Целева група

Основни целеви групи деца в риск (0-7 г.):

- Деца от уязвими етнически групи, в частност ромската общност;
- Деца, чиито родители са безработни;
- Деца, чиито родители получават социални помощи;
- Деца без личен лекар, или чиито личен лекар не е педиатър;
- Деца, чиито родители не са здравно осигурени;
- Деца, не посещаващи детска градина или не посещаващи друг тип услуга за грижа за деца;
- Деца, за които родителите не полагат достатъчно грижа;
- Деца с увреждания;
- Деца със здравословни проблеми.

Основни целеви групи родители (на деца от 0 до 7 г.):

- Родители от уязвими етнически групи, в частност ромската общност;
- Родители, получаващи социални помощи;
- Безработни родители;
- Родители на 3 и повече деца;
- Самотни родители;
- Бъдещи родители от уязвими групи;
- Родители (най-вече майки) в рисковата възраст;
- Родители на деца с увреждания;
- Родители на деца със здравословни проблеми;
- Родители на деца във висок риск (забавяне в развитието и др.);

- Здравно неосигурени родители;
- Родители, които не полагат достатъчно грижи за децата си;
- Родители без или с ниско образование;
- Родители, живеещи в лоши жилищни условия.

➤ **Характеристика на социалната услуга**

„Комплекс за интегрирани услуги за деца и семейства“ е разкрит в рамките на проект „ПОСОКИ – Предоставяне в общността на социално-образователно консултиране и интегриране“. Финансирането на дейността на Комплекса и предоставянето на услугите се извършва със средства по проекта. Срокът за изпълнение на проекта е 30.09.2015 г.

Проектът ще развие и утвърди интегриран подход за подобряване на готовността на децата за включване в образователната система и предоставяне на необходимата подкрепа за развитие на родителски умения сред уязвимите групи. Основната цел на проекта е превенция на социалното изключване и ограничаване предаването на бедността между поколенията чрез въздействие и инвестиции в ранното детско развитие.

Услуги и дейности, които се изпълняват са:

1. Формиране и развитие на родителски умения;
2. Семейно консултиране и подкрепа на родители на бебета и деца до 3 год.;
3. Семейно консултиране и подкрепа на родители на деца от 3 до 7 години;
4. Индивидуална педагогическа подкрепа за деца с увреждания;
5. Здравна консултация за деца;
6. Допълнителна подготовка за равен старт в училище;
7. Интеграция на децата в детските градини и в предучилищните групи/класове.

През април 2015 г. бе разкрит „Комплекс за предоставяне на интегрирани услуги за деца и семейства“. На територията на Комплекса се предоставят следните услуги:

- „Здравна консултация за деца“;
- „Интеграция на децата в детските градини и в предучилищните групи/класове“;
- „Индивидуална педагогическа подкрепа за деца с увреждания“;
- „Формиране и развитие на родителски умения“;

Персоналът е назначен по проект „ПОСОКИ – предоставяне в общността на социално-образователно консултиране и интегриране“ и се състои от:

- в услугата „Здравна консултация за деца“ - медиатор, медицинска сестра, лекар-педиатър;

- в услугите „Семейно консултиране и подкрепа“ и „Формиране и развитие на родителски умения“ - медицинска сестра, медиатор – 2 бр., психолог, юрист, лекар-педиатър, акушер-гинеколог, акушерка, социален работник от 0 до 3 г., социален работник от 7 до 18 г.;

- специален педагог в услугата „Индивидуална педагогическа подкрепа за деца с увреждания“;

- социален работник – координатор.

През месец май 2015 г. е преведено обучение на екипа за предоставянето на услугите от Институт за социални дейности и практика – София. Предвид факта, че консултантите са ангажирани на непълно работно време и са с консултантски договори няма разработена система за повишаване квалификацията на персонала.

От стартиране дейността на Комплекса за предоставяне на интегрирани услуги

за деца и семейства 176 лица са подали заявления за потребители на услугите.

„Разкриване на иновативни услуги за деца и семейства в община Габрово“

В изпълнение на държавната политика по деинституционализация в началото на февруари 2015 г. община Габрово стартира изпълнението на проект **„Разкриване на иновативни услуги за деца и семейства в община Габрово“**, договор за безвъзмездна финансова помощ BG051PO001-5.2.15-0003-CO001, финансиран по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз. Срок за изпълнение на проекта – 30.11.2015 г.

Основна цел на проекта е постигане на устойчив модел на деинституционализация на деца от 0 до 3 години, настанени в Дом за медико-социални грижи за деца /ДМСГД/ Габрово, чрез предоставяне на иновативни интегрирани социални услуги в община Габрово.

Специфични цели на проекта:

- реализиране на нов модел качествена грижа за деца от 0 до 3-годишна възраст, ориентиран към превенция на изоставянето;
- прилагане на ранна интервенция за подкрепа на семейството за предотвратяване изоставянето в ранна детска възраст;
- развиване на иновативни интегрирани социални услуги в общността.

Целеви групи по проекта:

- деца от общността 0-3 годишна възраст, в риск от изоставяне и техните семейства, в това число семействата на близки и роднини;
- деца от 0-3 години, настанени в ДМСГД - Габрово и техните семейства;
- специализиран персонал, ангажиран с грижите за децата в ДМСГД - Габрово и персонал, който предстои да бъде нает за предоставяне на новите услуги;
- деца над 3 години с тежки множествени увреждания, настанени в ДМСГД – Габрово.

В изпълнение на проектните дейности, считано от 01.04.2015 г. на територията на общината са разкрити три социални услуги в общността:

- Център за детско и майчино здраве;
- Дневен център за деца с увреждания от 0 до 3 годишна възраст;
- Център за ранна интервенция.

През месец октомври 2015 г. в изпълнение на ПМС № 208/10.08.2015 г. стартира предоставянето на услугата Център за настаняване от семеен тип за деца/младежи с увреждания с потребност от постоянни медицински грижи.

Услугите се предоставят в ремонтирани, оборудвани и обзаведени за целта помещения, находящи се в сградата на Дом за медико-социални грижи за деца – Габрово, кв. Велчевци.

Целта на новите услуги е да се подкрепят семействата с деца от 0 до 3 години, изпитващи затруднения при отглеждането им и за предотвратяване раздялата на детето с неговото семейство.

Дневен център за деца с увреждания до 3 г. (ДЦДУ до 3г.)

➤ **Местоположение на социалната услуга**

„Дневен център за деца до 3 г. с увреждания“ се помещава в сградата на ДМСГД Габрово, който се намира на 4 км от центъра на гр. Габрово. Сградата е достъпна за хора с увреждания и деца. Теренът и сградата са общинска собственост. Сградите са четири на брой, обединени в общ архитектурен комплекс. Услугата се помещава на II и III етаж на сграда №3. Има прилежащ двор с площ 7642 кв.м. Материалната база се състои от специализирани кабинети, зала за психомоторика, дневна, кухня, спални и сервизни помещения за дневна грижа.

➤ **Целева група**

ДЦДУ до 3 години се организира на областно ниво, основни потребители са :

- Деца до 3 години с двигателни увреждания: вродени и придобити увреждания на централната и периферна нервна система;
- Деца до 3 години със забавяне в нервно-психическото и когнитивното развитие;
- Деца до 3 години със сензорно увреждане;
- Деца до 3 години с генерализирани разстройства на развитието – аутизъм и др.

➤ **Характеристика на социалната услуга**

Целите на социалната услуга са предотвратяване изоставянето на деца до 3 години с увреждания и настаняването им в институция и подкрепа на родителите в полагането на най-добри грижи за детето им с увреждане.

В Центъра се предоставя целодневна или почасова грижа за деца с увреждания до 3 години в зависимост от индивидуалните им потребности. В дневния център се предоставят услуги и на родителите на децата с увреждания.

Основните дейности, които екипа от специалисти предоставя в Центъра, са насочени към:

- диагностика на соматично, психическо, неврологично, интелектуално и речево развитие на децата;
- изготвяне на индивидуални програми за комплексна медицинска и психопедагогическа рехабилитация;
- изготвяне на програма за работа с децата в домашни условия;
- логопедични занимания;
- провеждане на индивидуална и групов психотерапия;
- обучение на родители за провеждане на рехабилитационни процедури в домашни условия за подпомагане на терапията;
- консултиране на деца със специални нужди.

Капацитетът на услугата е 20 места. От стартиране дейността на Центъра до 31.07.2015г. 14 деца с увреждания са потребители на услугата.

Персоналът се състои от 13 щатни и извънщатни длъжности и включва: директор, психолог, социален работник, социален педагог, рехабилитатор – 2 бр., детегледачка – 2 бр. хигиенист, приложен специалист, консултант, юрист, има и една незаета длъжност за логопед. Работата на екипа от специалисти в Център е насочена към насърчаване и подкрепяне социалното, емоционалното, образователното и културното развитие на всеки потребител на социалната услуга.

Персоналът получава супервизии от консултанта по проекта и консултации от приложния специалист и юриста. Проведени са две обучения на персонала в периода на проекта:

- въвеждащо обучение – от 02.04.2015 г. до 03.04.2015 г.;
- надграждащо обучение – от 25.05.2015 г. до 27.05.2015 г.

Център за детско и майчино здраве (ЦДМЗ)

➤ Местоположение на социалната услуга

Център за детско и майчино здраве се помещава в сградата на ДМСГД Габрово, който се намира на 4 км от центъра на гр. Габрово. Сградата е достъпна за хора с увреждания и деца. Теренът и сградата са собственост на община Габрово. Сградите са четири на брой, обединени в общ архитектурен комплекс. Услугата се помещава на партерния етаж на сграда №3. Материалната база се състои от отлично оборудвани офиси, зала за обучение, лекарски кабинети и сервизни помещения.

➤ Целева група

Център за детско и майчино здраве се организира на областно ниво, основни потребители са бременни, родилки, новородени, деца до 3-годишна възраст, членове на семейството и подкрепящата среда.

➤ Характеристика на социалната услуга

Основната цел на Центъра е подобряване на извънболничното здравно обслужване на деца до 3 години, бременни жени и майки, чрез предоставяне на комплекс от здравно-социални, здравно-информационни, здравно-образователни, здравно-консултативни, координиращи и насочващи услуги на семейства в дома на потребителя и в Центъра. Важен акцент в работата на Центъра са мобилните здравно-социални услуги. Дейностите са насочени към: индивидуални и групови консултации; придружаване на майката за получаване на медицински услуги за нея и детето; редовни посещения на екипа в дома на семейството след изписване на майката и детето от родилно отделение, с особено внимание върху майки в риск от изоставяне, negliжиране или насилие върху новороденото. Услугата включва и практическа и логистична подкрепа за използване на контрацепция, прегледи и изследвания по време на бременността, записване на детето при ОПЛ и подкрепа при детски болести и спешни случаи за достъп до доболнична помощ.

Мисията на ЦМДЗ е:

- Активно издирване на целевите групи за обхващане с комплекс от здравни и социални услуги в зависимост от потребностите;
- Подпомагане достъпа на целеви групи;
- Подготовка за родителство и подкрепа за добро родителство;
- Насърчаване на физическото, социалното, емоционално и познавателно развитие на деца в ранна възраст чрез подкрепа за изграждане на добри родителски практики и привързаност родител-дете.

Капацитетът на услугата е 50 места.

Персоналът се състои от 9 длъжности. Щатни длъжности са: директор, социален работник, медицинска сестра, старша сестра и домакин, а извънщатните са: приложен специалист, консултант, юрист и лекар-педиатър.

Персоналът получава супервизии от консултанта по проекта и консултации от приложния специалист и юриста. Проведени са две обучения на персонала в периода на проекта:

- въвеждащо обучение – от 02.04.2015 г. до 03.04.2015 г.;
- надграждащо обучение – от 25.05.2015 г. до 27.05.2015 г.

Център за ранна интервенция (ЦРИ)

➤ Местоположение на социалната услуга

Център за ранна интервенция се помещава в сградата на ДМСГД Габрово, който се намира на 4 км от центъра на гр. Габрово. Теренът и сградата са общинска собственост. Сградите са четири на брой, обединени в общ архитектурен комплекс. Услугата се помещава на партерния етаж на сграда №3. Материалната база се състои от отлично оборудвани офиси, зала за обучение, стая за индивидуални консултации, две спални помещения и дневна за временен престой, и сервизни помещения.

➤ Целева група

Център за ранна интервенция се организира на областно ниво, основни потребители на услугата са:

- семейства с деца от 0 до 3 години, при които има риск от изоставане в развитието или увреждане, включително новородени деца с ниско тегло и/или преждевременно родени деца;
- семейства с деца от 0 до 3 години, при които има изоставане в една или повече области на развитието (физическо, социално, емоционално и познавателно);
- семейства с деца от 0 до 3 години с увреждания.

➤ Характеристика на социалната услуга

Целта на ранната интервенция е да осигури възможно най-рано /веднага след установяване на увреждането или забавяне в развитието/ цялостна и продължителна подкрепа на детето и неговото семейство, които създават условия за максимално използване на ресурсите на детето за преодоляване на забавянето или на последиците от увреждането и предотвратява социалното изключване на семейството.

В Центъра се предоставят услуги за бебета и деца, при които е установено, че съществува или има риск да развият някакво увреждане; при които са налице специални потребности, оказващи влияние върху цялостното им развитие. Услугите са ориентирани и към ранното установяване на увреждането и подкрепа на семейството за приемане на вестта и адаптиране към специалните потребности на детето.

В Центърът е осигурена и възможността за 24 часово пребиваване на майката, заедно с детето. По време на престоя специалисти от екипа подкрепят майката в грижата за детето, консултират и обучават за придобиване на умения за отглеждане на дете със специфични потребности. Продължителността на престоя в Центъра за всеки отделен случай е различен, в зависимост от индивидуалните потребности – от няколко дни до няколко седмици.

Капацитетът на услугата е 15 места. От стартиране дейността на Център до 31.07.2015 г. родителите/семействата на 4 деца с увреждания са ползвали услугата.

Персоналът се състои от 6 щатни и 3 извънщатни длъжности. Щатните длъжности са: директор, социален работник, медицинска сестра, рехабилитатор, психолог, лекар педиатър, а от извънщатните: приложен специалист, консултант, юрист.

Персоналът получава супервизии от консултанта по проекта и консултации от приложния специалист и юриста. Проведени са две обучения на персонала в периода на проекта:

- въвеждащо обучение – от 02.04.2015 г. до 03.04.2015 г.;
- надграждащо обучение – от 25.05.2015 г. до 27.05.2015 г.

Център за настаняване от семеен тип за деца/младежи с увреждания с потребност от постоянни медицински грижи гр. Габрово.

➤ **Местоположение на социалната услуга**

Център за настаняване от семеен тип за деца/младежи с потребност от постоянни медицински грижи се помещава в сградата на бившия ДМСГД Габрово, на 4 км от центъра на гр. Габрово. Теренът и сградата са общинска собственост. Сградите са четири на брой, обединени в общ архитектурен комплекс. Услугата се помещава на шести етаж на сграда № 3. Материалната база се състои от оборудвани и обзаведени, съобразно индивидуалните потребности на децата/младежите с увреждания спални помещения, дневна за временен престой и сервизни помещения.

➤ **Целева група**

Деца/младежи с увреждания, с потребност от постоянни медицински грижи.

➤ **Характеристика на социалната услуга**

Център за настаняване от семеен тип за деца/младежи с увреждания, с потребност от постоянни медицински грижи е иновативна социална услуга в общността, резидентен тип. Децата/младежите с увреждания се настаняват в Центъра със Заповед на Директора на дирекция „Социално подпомагане“, въз основа на специализирана експертна оценка на здравословното им състояние и потребностите от постоянни медицински грижи, извършена от лечебно заведение за болнична помощ.

В Центърът на децата/младежите с увреждания е осигурена 24-часова непрекъсната грижа от медицински специалисти и възможност за консултация с лекар, назначен в центъра или осигурен от лечебно заведение за болнична помощ. Основно дейностите в иновативната услуга са насочени към:

- Осигуряване на необходимите грижи, които се изискват от здравословното състояние на детето, в това число наблюдение върху здравето и медицински дейности, които се осъществяват в извънболнични условия;
- Подпомагане на връзката и взаимодействието със здравната система за организиране на лечение и наблюдение на детето/младежа;
- Подкрепа и подготовка на семейството (родно, на близки и роднини и др.) за поемане на грижата за детето в домашни условия, при възможност;

Капацитетът на Центъра за настаняване от семеен тип за деца/младежи с увреждания с потребност от постоянни медицински грижи е 8 места – към 30.11.2015г. потребители на услугата са 5 деца с тежки, множествени увреждания. Престоят на всяко дете/младеж с увреждания е за различен период от време, като продължителността се определя в зависимост от конкретния случай и отчетените индивидуални потребности.

Персоналът се състои от 17 щатни длъжности, разпределени по следния начин: директор, лекар педиатър, медицински сестри, социален работник, специален педагог, детегледачки, домакин, технолог-хранене, готвач, хигиенист, огняри, шофьор-поддръжка.

Услугата се предоставя в координация с останалите услуги, предоставяни в общността, за ранна интервенция, рехабилитация и дневна грижа, в които на всяко дете/младеж, според индивидуалните потребности, се предоставят специализирани медицински, педагогически и социални грижи.

Общностен център по проект „Равен шанс за всички предоставяне на пакет от социални, здравни и образователни услуги за превенция на риска от социално изключване в ранното детско развитие” (Проект за социално включване към МТСП) - гр. Севлиево

➤ **Целева група**

Целевите групи са деца и семейства от рисковите групи, идентифицирани като такива на основата на извършен анализ на ситуацията в община Севлиево.

- Деца от уязвими етнически групи, в частност ромската общност;
- Деца, чиито родители са безработни;
- Деца, чиито родители получават социални помощи;
- Деца без личен лекар, или чийто личен лекар не е педиатър;
- Деца, чиито родители не са здравно осигурени;
- Деца, които не посещават детска градина или не ползват друг тип услуга за грижа за деца;
- Деца, за които родителите не полагат достатъчна грижа;
- Деца с увреждания;
- Деца със здравословни проблеми;

➤ **Характеристика на социалната услуга**

Община Севлиево предоставя услуги за социално включване на уязвими групи – деца и родители и деца в риск по проект „Равен шанс за всички предоставяне на пакет от социални, здравни и образователни услуги за превенция на риска от социално изключване в ранното детско развитие”, финансиран със средства на Международната банка за възстановяване и развитие (Световна банка) От месец април 2015 г. 21 специалисти-консултанти работят в Общностния център, изграден по проекта и обслужват деца от 0 до 7-годишна възраст и техните родители в риск от социално изключване.

Целта на проекта е предоставяне на социални, здравни и образователни услуги за деца до 7 години и техните родители, принадлежащи към уязвимите групи в община Севлиево. Изграждане на сграда с подходящи помещения за предоставяне на пакет от интегрирани услуги на територията на община Севлиево. Реконструкция на съществуваща детска градина за предоставяне на част от образователните дейности по проекта и интеграция на деца от уязвимите групи. Повишаване на квалификацията на социалните работници и педагози за предоставяне на качествени интегрирани услуги. Улесняване на достъпа на уязвимите групи от община Севлиево до различни услуги и институции. Подкрепа за формиране на родителски умения за правилно отглеждане и възпитаване на децата от рисковите групи. Интегриране на децата от уязвимите групи в

детските градини на общината и подобряване на готовността им за включване в образователната система.

Услугите „Ранна интервенция на уврежданията“, „Индивидуална педагогическа подкрепа на деца с увреждания“, „Формиране и развитие на родителски умения“ и „Семейно консултиране и подкрепа на родители“ се предоставят от фондация „Международна социална служба – България“.

В услугите „Ранна интервенция на уврежданията“ и „Индивидуална педагогическа подкрепа на деца с увреждания“ ангажираните специалисти работят за предотвратяване на изоставянето и институционализирането на деца с увреждания и изграждане на специални умения за отглеждане на децата с увреждания и подкрепа на техните семейства. Индивидуалната оценка на потребностите е основа за разработване на индивидуален план за педагогическа подкрепа, който се реализира с участието на детето, на негов роднина, близък или законен представител, както и чрез експертна помощ, според специфичните потребности на потребителя.

В услугите „Формиране и развитие на родителски умения“ и „Семейно консултиране и подкрепа на родители“ ангажираните специалисти оказват подкрепа за формиране на родителски умения за правилно отглеждане и възпитаване на децата от рисковите групи. В рамките на тази дейност се предоставят различни консултации (социални, юридически, психологически и здравни) с оглед повишаване познанията и информираността на семействата относно техните права и отговорности по отношение на грижата за детето.

Община Севлиево предоставя услугите „Здравна консултация“ и „Интеграция на децата в предучилищните групи и класове“.

В услугата „Здравна консултация“ екипът работи за профилактика на детските заболявания, консултиране на родителите за комплексни здравни грижи за бебетата и децата от целевата група. Услугата обхваща превантивни и профилактични дейности за превенция и предотвратяване на детските заболявания, включващи прегледи, консултации, практически обучения и редовно наблюдение на здравния статус, физическото и психомоторното развитие на децата в детските градини; превенция на детската заболеваемост, смъртност, неполагане на достатъчна грижа в семейството и други рискови събития в ранна детска възраст.

Услугата „Интеграция на децата в предучилищните групи и класове“ се осъществява от педагозите в детските заведения и училища в общината, които работят за интегриране на децата от уязвимите групи в детските градини и подобряване на готовността им за включване в образователната система.

За периода месец април – месец септември 2015 г., съгласно индикаторите за постигнати резултати по проекта са обхванати както следва:

- 140 деца на възраст от 3 до 7 години, които са новозаписани в детски градини и предучилищни групи в резултат на проекта;
- деца с увреждания и специални образователни потребности, новозаписани в детски градини и предучилищни групи в резултат на изпълнение на дейностите по проекта;
- 32 деца и 60 родители ползват услугата „Ранна интервенция на уврежданията“;
- 25 места са новоразкрити места в детските градини и предучилищни групи в резултат на проекта;
- В резултат на проекта е реновирана сградата на ЦДГ „Радост“ -2, гр.Севлиево, създадена е сграда за услуги по ПСВ, включваща стаи за

кинезитерапия, игри, за работа с родители, индивидуални консултации, здравен кабинет, логопедичен кабинет, сервизни помещения и стая за персонала;

- 221 родители на деца от 0 до 3-годишна възраст са участвали в групите за консултиране и подкрепа;
- 530 деца и техните родители са ползвали услугата „Здравна консултация“.

4.4. Изводи за наличните социални услуги

По отношение на *териториално разпределение в областта*, социалните услуги са концентрирани предимно на територията на общинските центрове и обхващат най-вече ползватели от града. Живеещите хора по селата са обхванати в по-голямата си част от Домашен социален патронаж.

Разпределение на социалните услуги на територията на област Габрово към месец 08.2015 г. ³			
Община	Административен център	Малки населени места	Общ брой
Габрово	19	1	20
в %	95,00	5,00	100,00
Специализирани институции	3	0	3
Услуги в общността	16	1	17
Дряново	6	5	11
в %	54,55	45,45	100,00
Специализирани институции	1	1	2
Услуги в общността	5	4	9
Севлиево	10	7	17
в %	58,82	41,18	100,00
Специализирани институции	1	3	4
Услуги в общността	9	4	13
Трявна	7	0	7
в %	100	0	100,00
Специализирани институции	1	0	1
Услуги в общността	6	0	6
ОБЩО:	42	13	55
в %	76,37	23,63	100,00
Специализирани институции	6	4	10
Услуги в общността	36	9	45

По отношение разпределението на услугите, предоставяни в общността и в специализирани институции, преобладават услугите в общността. Съотношението е приблизително 82% към 18%. Реално до края на годината ще се

³ В таблицата за разпределение на социалните услуги на територията на област Габрово към месец 08.2015 г. не са включени социалните услуги по проекти, Общински съвет по наркотични вещества – Габрово и клубовете на пенсионера и на инвалида.

закрият и трите специализирани институции за деца на територията на областта. Видно е, че процесът на деинституционализация и предоставянето на алтернативни социални услуги в общността на територията на област Габрово е засилен и се изпълнява националната социална политика.

По отношение развитието на услугите за превенция на риска от социално изключване, може да се каже, че са развити в много голяма степен, имат добро покритие на територията на област Габрово и отговарят на потребностите и нуждите на потребителите. Към тях спадат 5 Центъра за обществена подкрепа, Комплекс за интегрирани услуги за деца и семейства в гр. Габрово и Общностен център в гр. Севлиево по проект „РАВЕН ШАНС ЗА ВСИЧКИ”. Услугите по проекта са насочени към превенция на социалното изключване и ограничаване предаването на бедността между поколенията чрез въздействие и инвестиции в ранното детско развитие. Освен тези услуги, са разкрити още Център за детско и майчино здраве и Център за ранна интервенция по проект „Разкриване на иновативни услуги за деца и семейства в община Габрово”. По превенция на риска от социално изключване активно се работи предимно в Центровете за обществена подкрепа. Изградена е и мрежа от партньорство между социалните услуги – периодически съвместно се провеждат различни кампании и инициативи в общността. Тъй като голяма част от услугите по превенция са разкрити по проекти, е необходимо да се работи в посока осигуряване на устойчивост.

По отношение спектъра на предоставяни услуги, в област Габрово има голямо разнообразие от социални услуги, обхващащи различни целеви групи. Услугите са достъпни и адаптирани към нуждите на потребителите. Общините непрекъснато разширяват кръга на предоставяните социални услуги, съобразно потребностите и нуждите на общността. Търсят се варианти за финансиране на услуги посредством реализацията на различни проекти.

По отношение обхвата на услугите, предоставяни от външни доставчици, около 1/3 от всички услуги са предоставяни от външни доставчици. От общо 52 социални услуги - 18 се предоставят от външни доставчици, а останалите 34 се управляват от общините. Най-много предоставени услуги на външни доставчици има в община Дряново, а най-малко в община Трявна:

- В община Габрово – има 6 услуги управлявани от външни доставчици и 2 услуги, на които община Габрово е партньор и съдейства с безвъзмездно предоставяне за ползване на терен и сграда.
- В община Дряново – от общо 11 услуги, 7 са предоставени за управление на външни доставчици.
- В община Севлиево – 4 услуги са предоставени за управление на външен доставчик.
- В община Трявна – 1 услуга се предоставя от SOS Детски селища, останалите 3 услуги се управляват от община Трявна.

5. Анализ на човешките ресурси за предоставяне на социални услуги

В настоящия анализ на ситуацията човешките ресурси са разгледани в тяхната структура и динамика. По-горе ясно са изведени тенденциите на трайно намаляване и застаряване на населението в област Габрово. Анализът съдържа и данни за икономическата активност, безработицата и заетостта, от гледна точка на образователния, възрастов и професионално-квалификационен състав на работната сила. Застаряването на населението оказва негативно влияние върху структурата на общинските икономики в областта. Една от предпоставките за ефективност на социалните услуги е наличието на квалифициран и мотивиран персонал. Развитието и обучението на човешките ресурси в тази област е важна предпоставка за качествени услуги.

5.1. Персонал за управление на социалната сфера

5.1.1. Общински администрации

Основните дейности по управлението в социалната сфера се извършва от служителите в общинските администрации. В задълженията на зетите в социалната сфера служители се включват разработването на стратегически и планови документи, провеждането на конкурси за възлагане на социални услуги на външен доставчик, взимане на решения и предложения за разкриването на нови социални услуги, работа с граждани по социални проблеми, социална интеграция, информация и социално включване, извършва се контрол и се осигурява методическа помощ на доставчиците на социални услуги, изготвяне и реализиране на проекти и програми в сферата на социалните услуги и трудовата заетост. В общините Габрово и Севлиево има обособени самостоятелни дирекции, които реализират по-горе описаните дейности, а в по-малките общини /Дряново и Трявна/ един или двама служители се ангажирани и отговарят за дейностите в социалния сектор.

Всички дейности свързани с управлението в социалната сфера в **община Габрово** се реализират от експертите в Дирекция “Образование и социални дейности”. В структурата на Дирекцията са включени областите – образование, здравеопазване, спорт, социални дейности и дейността на МКБППМН. Дирекцията се ръководи от директор, а дейността е обезпечена от следните служители: 4 експерта в областта на социалните дейности; 3 експерта в областта на образованието; секретар на МКБППМН; 1 експерт в сферата на спорта; 1 експерт здравеопазване; 1 експерт подкрепящ дейността на дирекцията.

В дирекцията се акцентира върху екипния подход при работа и решаване на конкретни казуси. Служителите са назначени по Закона за държавния служител.

В Дирекцията се извършват следните дейности: анализиране на нуждите от разкриване на нови социални заведения, чрез проучване на нагласите и потребностите от нови форми на социални услуги, предвид броя на потенциалните потребители и задоволяване на специфичните им потребности; подготовка на конкурсна документация за възлагане на социални услуги на външен доставчик, съгл. чл. 38 от ППЗСП; проучване на ежемесечните отчети и тримесечните анализи, изготвяни от

социалните услуги на територията на общината; подготовка и внасяне на предложения до ОбС Габрово, касаещи разкриването, разширяването или промяна на вида социална услуга, както и други предложения, уреждащи отношения в социалната сфера; участие в подготовката, разработването, реализирането и отчитането на проекти в социалната сфера; отговори на молби и жалби по поставени социални проблеми от граждани, живущи на територията на Община Габрово; оказване на методическа подкрепа на Доставчици на социални услуги по конкретни казуси или административни трудности в услугата.

В **Община Севлиево** към Дирекция “Хуманитарни и социални дейности” е обособен отдел «Здравеопазване, социални дейности, спорт и младежка политика». Дирекцията се ръководи от директор, а методическата дейност се извършва от следните служители в отдела: 1 началник отдел; 1 главен експерт в областта на социалните дейности, 1 главен специалист „Туризм и спортни бази“ и 2 главни експерта- обредни дейности.

Планирането, разкриването, управлението на социалните услуги са пряката работа на този отдел. Участие в проекти свързани със социалните услуги, разработване, кандидатстване и реализирането им на територията на Община Севлиево. Експертите от отдела участват в процесите на събиране на информация и изготвянето на анализи, свързани с осъществяването на социалната политика на на община Севлиево. Представители на отдела са членове на различни видове комисии, които са свързани със социалните дейности в общината, отговаря на жалби, сигнали и запитвания на граждани свързани със социални въпроси. Реформите в социалната сфера за предоставяне на услуги в общността и услуги от резидентен тип също са част от работата на този отдел. Експертите в отдела координират и контролират дейността на всички видове социални услуги в т. ч. и клубове на пенсионера и инвалида на територията на общината.

5.1.2. Дирекции “Социално подпомагане”

Дирекциите “Социално подпомагане” са териториални структури на АСП, базирани в общините. На територията на област Габрово има две Дирекции “Социално подпомагане” в общините Габрово и Севлиево.

Дирекция „Социално подпомагане“ Габрово обслужва жителите на община Габрово и посредством изнесено работно място и жителите на община Трявна. В структурата си Дирекцията включва следите отдели:

- Отдел „Социална закрила”;
- Отдел „Хора с увреждания и социални услуги”;
- Отдел „Закрила на детето”.

Дейността ѝ е обезпечена от квалифициран персонал от общо 43 щатни бройки на пълно работно време. Всички специалисти притежават необходимото за заемане на съответната длъжност образование. Няма незаети длъжности.

Разпределението на специалистите е, както следва:

- Директор – 1 щ.бр.;
- Началник отдел „СЗ” – 1 щ.бр.;
- Началник отдел „ХУСУ” – 1 щ.бр.;

- Началник отдел „ЗД” – 1 щ.бр.;
- Главен социален работник – 6 щ.бр., от които 3 работят на територията на община Трявна;
- Социални работници – 29 щ.бр., от които 8 работят на територията на община Трявна;
- Старши счетоводител – 1 щ.бр.;
- Счетоводител – 1 щ. бр.;
- Технически сътрудник – 1 щ.бр.;
- Специалист – 1 щ.бр.;
- Шофьор – 1 брой /ПМС/;

В дирекцията има система за повишаване квалификацията на персонала, която не обхваща всички специалисти. Обичайна практика е да се организират специализирани краткотрайни обучения, според спецификата на заеманата длъжност. Най-често такива обучения се провеждат при промяната в нормативната база, нововъведения в системата-информационни, счетоводни, деловодни, по различни програми и проекти и др.

Атестацията на служителите се извършва веднъж годишно на основание Наредбата за атестиране на служители в държавната администрация. Служителите се оценяват от прекия си ръководител - началник отдела, контролиращ е директорът. Директорът се атестира от директора на РДСП, а контролиращ е директорът на ГДСП в АСП. При междинните срещи се заявяват недостатъците и свършеното или несвършеното до момента. На служителя се дават насоки за бъдещи постижения и евентуално развитие.

• **Дирекция „Социално подпомагане“ Севлиево** обслужва жителите на община Севлиево и посредством изнесено работно място и жителите на община Дряново. В структурата на Дирекцията са включени следните отдели:

- Отдел „Социална закрила”;
- Отдел „Хора с увреждания и социални услуги”;
- Отдел „Закрила на детето”.

Дейността ѝ е обезпечена от квалифициран персонал от общо 27 щатни бройки на пълно работно време. Няма незаети длъжности. Разпределението на специалистите е, както следва:

- Директор – 1 щ.бр.;
- Началник отдел „СЗ” – 1 щ.бр.;
- Началник отдел „ХУСУ” – 1 щ.бр.;
- Началник отдел „ЗД” – 1 щ.бр.;
- Главен социален работник – 4 щ.бр., от които 3 работят на територията на община Дряново;
- Социални работници – 16 щ.бр., от които 4 работят на територията на община Дряново;
- Старши счетоводител – 1 щ.бр.;
- Главен специалист ИО – 1 щ.бр.;
- Специалист – 1 щ.бр.;

Служителите на дирекцията се включват в организирани въвеждащи и надграждащи обучения по различни теми от Агенция Социално Подпомагане -София.

През 2014 година надграждащо обучение са преминали 7 социални работници от отдел ЗД и 4 социални работници от отдел ХУСУ.

Общият брой щатни бройки в специализираните институции и социалните услуги в общността на територията на **Община Габрово** е 191, от тях заети от специалисти са 108 места, т.е. **57 % от общия брой длъжности са заети от специалисти със съответното медицинско или социално образование**. В тази цифра не се включват незаетите длъжности за специалисти с определена квалификация. Относително малък брой незаети длъжности в социалните заведения. Съотношението между капацитет и щатни бройки на съответните социални услуги съответства на Методиката за определяне на числеността на персонала в специализираните институции и социални услуги в общността, утвърдена от МТСП със Заповед № РД 01-864/30.10.2012г. Почти всички специалисти работещи в социалната сфера имат стаж по специалността и наличие на образование за заемане на длъжността. Сравнително добро ниво на оказване на методическа подкрепа на специалистите, работещи в социалните заведения. Недостатъчни индивидуални консултации и супервизии със специалистите.

В **Община Севлиево** общата численост на персонала, обезпечаващ предоставянето на социалните услуги е 177 щатни броя, от тях 68 места или 40% са заети от специалисти със съответното социално или медицинско образование. Останалият персонал е съставен от детегледачи; счетоводители; възпитатели; санитарни и хигиенисти; работници в кухня; шофьори, огняри; домакини и др.помощен персонал. Сравнително малък е процентът на незаети длъжности в социалните услуги. Наличие на стаж по специалността на почти всички специалисти, работещи в социалната сфера.

За осигуряване предоставянето на социални услуги в общността в **община Дряново** е ангажиран персонал с необходимата образователна и професионална подготовка. Общата численост на персонала, зает в сферата на социалните услуги на територията на община Дряново е 145 щатни броя, от тях 46 места или 35% са заети от специалисти със съответното медицинско или социално образование. Всички социални услуги в общността, с изключение на преходното жилище за възрастни с психични увреждания, са предоставени за управление от НПО, след проведени конкурси от община Дряново.

В **община Трявна** числеността на персонала ангажиран в действащите социални услуги е съобразена с изискванията на Методиката за определяне числеността на персонала в специализираните институции и социалните услуги в общността. В социалните услуги развиващи дейност на територията на община Трявна 40% от работещите са специалисти с необходимата квалификация.

5.2. Изводи за човешките ресурси в социалната сфера

- В социалните заведения работещи на територията на област Габрово има относително малък брой незаети длъжности;
- Съотношението между капацитет и щатни бройки в съответните социални услуги съответства на Методиката за определяне на числеността на персонала в специализираните институции и социалните услуги в общността;
- Почти всички специалисти заети в сферата на социалните услуги имат необходимата квалификация и стаж;
- Недостатъчна индивидуална консултация и супервизии на специалистите заети в социалната сфера.

6. ФИНАНСОВ АНАЛИЗ НА ДЕЙНОСТИТЕ НА ОБЩИНТЕ В ОБЛАСТ ГАБРОВО

За извеждане на необходимите за плановия процес тенденции е направен анализ на финансово състояние на общините и областта за 2014 г. и 2015 г. От справката става ясно, че най-много средства за социални услуги са инвестирани в Община Севлиево. Община Габрово е на второ място, макар че с нейния бюджет се обезпечават повече на брой услуги в сравнение със Севлиево. На трето място е Община Дряново. Община Трявна е със значително по-малък бюджет за социални услуги в сравнение с останалите общини, но с него се обезпечават само 4 услуги.

	Община Габрово		Община Дряново		Община Севлиево		Община Трявна	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015
Държавни дейности	1 191 393	2124404	1968615	2062166	2151430	2411936	555497	546497
Местни дейности	462 470	533 500	68028	130694	535 000	681 804	170 071	170 071
дофинансиран е	-	29 800	20737	2000	171	250		-

Финансово-счетоводен анализ на дейностите на Община Габрово в лв.

Дейност	Отчет 2013г.	Отчет 2014г.	Бюджет 2015г.
ДЪРЖАВНИ ДЕЙНОСТИ			
Център за обществена подкрепа – Община Габрово	57 022	68 799	74 547
Център за обществена подкрепа – ИМКА	76 858	67 910	77 865
Център за настаняване от семеен тип за деца и младежи без увреждания	39 879	41 563	45 145
Център за настаняване от семеен тип за деца и младежи с увреждания – 2 центъра	-----	-----	198 346 + 6 000 лв. дофинансиране /услугата е делегирана от държавата дейност от 01.04.2015г./
Звено „Майка и бебе“	41 572	44 917	44 164 + 8 800 лв. дофинансиране
Дом за възрастни хора с физически увреждания	237 935	253 464	282 416 + 6 200 лв. капиталови разходи
Дом за деца лишени от	219 588 +	186 701	192 219 + 15 000 лв.

родителска грижа „Христо Райков“	14 237 лв. дофинансиране		дофинансиране
Дневен център за стари хора	62 223	61 399	65 494
Център за социална рехабилитация и интеграция за деца от аутистичния спектър	42 930	42 783	78 274 + 16 000 лв. капиталови разходи
Център за социална рехабилитация и интеграция	100 009	101 268	105 069 + 2 800 лв. капиталови разход
Дневен център за деца и младежи с увреждания	109 895	121 565	129 612 + 635 000 лв. капиталови разходи
Дневен център за възрастни хора с увреждания	131 938	128 406	135 125
Програми за временна заетост	65 045	72 618	36 130 /към 30.06.2015г./
Капиталови разходи	-----	-----	660 000
Дофинансиране	14 237	-----	29 800
Всичко разходи	1 199 131	1 191 393	2 154 206
МЕСТНИ ДЕЙНОСТИ			
Домашен социален патронаж	361 576	380 970	414 600
Клуб на пенсионера, Клуб на инвалида	28 095	38 833	48 400 + 3 000 лв. капиталови разходи
Обществена трапезария	33 800	18 110	2 300
Социален асистент		24 557	63 200
Програми за заетост	4 695	-----	2 000
Капиталови разходи			3 000
Всичко разходи за местни дейности	428 166	462 470	533 500

В община Габрово социалните услуги се финансират като делегирана от държавата дейности и местни дейности. Делегирани от държавата дейности са: Дом за възрастни хора с физически увреждания, Дом за деца лишени от родителска грижа, Звено „Майка и бебе“, Центъра за обществена подкрепа /2 Центъра/, Дневен център за стари хора, Дневен център за възрастни хора с увреждания, Дневен център за деца и младежи с увреждания, Център за настаняване от семеен тип за деца и младежи без увреждания, Център за социална рехабилитация и интеграция за хора с различни по вид и степен с увреждания, Център за социална рехабилитация за деца от аутистичния спектър. От началото на месец април 2015г. услугата Център за настаняване от семеен тип за деца и младежи с увреждания /2 Центъра/ също се финансира като делегирана дейност. Същата е разкрита през 2014г. посредством реализирането на проект.

С общински приходи се финансират: Домашен социален патронаж, Клуб на пенсионера, Клуб на инвалида, социален асистент.

Посредством изпълнението на проекти по оперативните програми, се финансират услугите: Личен асистент, Приемна грижа, Дневен център за деца с увреждания до 3 години, Център за майчино и детско здраве, Център за ранна интервенция, Комплекс за предоставяне на интегрирани услуги за деца и семейства в

община Габрово. След приключване срока за изпълнение на проектите, Община Габрово търси варианти за финансиране на разкритите социални услуги.

Сравнявайки отчетите за 2012 и 2013 г. и бюджета за 2015г. за финансиране на социалните услуги, се наблюдава завишение на разходите за държавни дейности, което се дължи на разкриването на нови социални услуги, както и от ежегодното увеличаване на единните разходни стандарти за съответните услуги. Значителен ръст има в капиталовите разходи в бюджета за 2015г., което се дължи на предоставянето на средства от републиканския бюджет за преустройство на сградата на бившия междуучилищен център за нуждите на Дневен център за деца и младежи с увреждания.

В местните дейности също се наблюдава завишаване на средствата. През 2014г. като местна дейност бе разкрита услугата „социален асистент“. Съществена роля има и промяната в минималната работна заплата за съответните календарни години.

Финансово - счетоводен анализ на дейностите на Община Дряново в лв.

ДЕЙНОСТ	2013 г.		2014 г.	
	план	отчет	план	отчет
ДЪРЖАВНИ ДЕЙНОСТИ				
526 "Център за обществена подкрепа"	42751	40866	44860	43043
532 "Програми временна заетост"	70266	70266	70467	70095
535 "Преходни жилища"	33173	33173	33740	32080
541 "Домове за възрастни хора с увреждания"	1241334	1205554	1264544	1226550
в т.ч.				
- ДВПР с. Радовци	824385	809252	820773	805692
- ДВД Дряново	416949	396302	443771	420858
548 "Дневен център за стари хора"	65867	56280	71067	67704
551 "Център за лица с увреждания"	333451	329635	296566	295192
в т.ч. капиталови разходи	45051	45051	0	0
554 Защитени жилища	201325	191424	212341	202308
в т.ч.		0	0	0
- Защитено жилище кв. "Успех" Дряново	52833	50701	56116	51905
в т.ч. капиталови разходи	945	0	0	0
- Защитено жилище с. Гостилица	55290	49506	59768	54319
- Защитени жилища с. Царева ливада	93202	91217	96457	96084
589 Други служби и дейности по соц.подпомагане	27971	27971	31643	31643

ВСИЧКО ДЪРЖАВНИ ДЕЙНОСТИ	2016138	1955169	2025228	1968615
МЕСТНИ ДЕЙНОСТИ				
524 "Домашен социален патронаж"	64000	51110	66000	57150
525 "Клубове на пенсионера и инвалида"	2600	2600	3000	3000
532 "Програми временна заетост"	40000	27942	18400	7878
ВСИЧКО МЕСТНИ ДЕЙНОСТИ	106600	81652	87400	68028
ДОФИНАНСИРАНИ ДЕЙНОСТИ				
532 "Програми временна заетост"	17840	17349	26136	19902
535 „Преходно жилище“	3000	2579	0	0
541 "Домове за възрастни хора с увреждания"	4220	2947	1800	835
в т.ч.				
- ДВПР с. Радовци	2520	1670	600	476
в т.ч. капиталови разходи	920	911	0	0
- ДВД Дряново	1700	1277	1200	359
в т.ч. капиталови разходи	0	0	0	0
ВСИЧКО ДОФИНАНСИРАНИ ДЕЙНОСТИ	25060	22875	27936	20737
ВСИЧКО ФУНКЦИЯ СОЦИАЛНО ОСИГУРЯВАНЕ, ПОДПОМАГАНЕ И ГРИЖИ	2147798	2059696	2140564	2057380

Други налични ресурси в община Дряново

- Местна комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни
- Дарения, налична социална инфраструктура, сграден фонд и др.

Финансово-счетоводен анализ на дейностите на община Севлиево в лв.

ФУНКЦИЯ „СОЦИАЛНО ОСИГУРЯВАНЕ, ПОДПОМАГАНЕ И ГРИЖИ”					
№ по ред	Наименование	Първоначален бюджет 2014 г.	Първоначален бюджет 2015 г.	% к.4/к.3	средства за РЗ – 2015 г.
1	2	3	4	5	6
I. Държавно делегирани дейности					
-	ДСХ - с. Добромирка	460 875	474 525	103 %	260 000
-	ДСХ с ОЛБ – с. Стоките	253 453	266 380	105 %	160 440
-	ДВУИ – с. Батошево	328 769	349 612	106 %	228 700
-	ЦНСТ – 1, с. Столът	124 560	131 793	106 %	88 400
-	ЦНСТ – 2, с. Столът	124 560	134 166	108 %	88 400
-	ЦНСТ – 1, с. Батошево	136 579	155 045	114 %	101 500
-	ЦНСТ – 2, с. Батошево	73 030	78 444	107 %	53 970
-	ДДЛРГ „Велика и Георги Ченчеви”	260 462	275 738	106 %	129 800
-	Комплекс за социални услуги:				
	ДЦДМУ	130 980	146 136	112 %	-
	ЦОП	152 704	131 719	86 %	-
	НЖ	75 421	82 566	109 %	-
-	ЦНСТДМУ		88 153	0 %	59 100
-	ЦНСТДМ		72 232	0 %	48 300
-	Програми за временна заетост	162		0 %	
-	Други служби и дейности	875	15 289	1747 %	
Всичко разходи :		2 122 430	2 401 798	113 %	1 218 610
Капиталови разходи:		29 000	10 138	35 %	-
Всичко разходи / 90 % / :			-	0 %	-
Резерв за непредвидени и неотложни разходи:			-	0 %	-
Дофинансиране:		171	250	146 %	-
I. Всичко разходи държавни дейности:					
		2 151 601	2 412 186	112%	1 218 610
II. Местни дейности, финансирани от общинския бюджет					
1	Домашен социален патронаж	332 000	350 000	105 %	205 000
2	Клубове на пенсионера	132 000	110 000	83 %	103 000
3	Други служби и дейности		141 256	0 %	128 906
Всичко разходи :		464 000	601 256	130 %	436 906
Капиталови разходи:		71 000	80 548	113 %	-
Всичко разходи / 90 % / :		-	-		-

Резерв за непредвидени и неотложни разходи	-	-		-
II. Всичко разходи местни дейности:	535 000	681 804	127 %	436 906
Всичко разходи за функция (I+II):	2 686 601	3 093 990	115 %	1 655 516

Анализът на числата, посочени в таблицата, показва, че първоначалният бюджет през 2015 година спрямо 2014 година е увеличен и като размер е 115 %, спрямо миналогодишния. Всички дейности имат добри финансови показатели. Намаление на средствата се отчита единствено в услугите „Център за обществена подкрепа” и клубовете на пенсионера.

Финансово-счетоводен анализ на дейностите на община Трявна в лв.

Наименование	Първоначален бюджет 2014 г.	Първоначален бюджет 2015 г.
Център за социална рехабилитация и интеграция	107 074,00	107 074,00
Дом за стари хора	261 154,00	261 154,00
Дневен център за възрастни с увреждания	178 269,00	178 269,00
Социално предприятие за социални услуги	153336,00	167 517,00
Всичко разходи :		
Капиталови разходи:		
Всичко разходи / 90 % / :	708833,00	714014,00
Резерв за непредвидени и неотложни разходи	0	0
Дофинансиране	0	0
I. Всичко разходи държавни дейности:	555497,00	546497,00
Клуб на хората с увреждания	1250	1250
Клубове на пенсионера	1250	1250
Всичко разходи :	2500,00	2500,00
Капиталови разходи:		
Всичко разходи / 90 % / :	-	-
Резерв за непредвидени и неотложни разходи	-	-
II. Всичко разходи местни дейности:		
Всичко разходи за функция (I+II):	170 071,00	170 071,00

6.1. Изводи от финансовия анализ на дейностите на общините в област Габрово

- Без финансиране от държавния бюджет или европейски средства не е възможно да се разкриват и да се развиват нови качествени услуги. Финансовите ресурси на общините не са достатъчни, както за дофинансиране на дейностите на социалните услуги, така и за извършване на капиталови разходи. Съотношението между финансирането за държавно-делегирани и местни дейности показва, че общините разчитат главно на държавния бюджет и на европейски средства за обезпечаване на социалните дейности.
- Наблюдава се увеличаване в общия годишен бюджет на общините за социални дейности

7. ЗАКЛЮЧЕНИЯ И ПРЕПОРЪКИ

Заключения:

- Общините на територията на област Габрово са ангажирани и отговорни по отношение развитието на социални услуги. Показателно е, че във всички общини има изградена мрежа от социални услуги, която покрива териториално нуждите на голям брой целеви групи от деца и възрастни хора. Предлаганият спектър от социални услуги е достатъчен с малки изключения, като в по-общия случай има нужда от увеличаване капацитетите на съществуващи вече услуги, а не от разкриване на нови. Въпреки че над 70% от услугите са ситуирани в градовете, те успяват да обхванат и потребителите от селата поради компактност на територията на област Габрово.
- Процесът по деинституционализация от периода 2010-2014 г. бе проведен успешно и плавно се премина към услуги резидентен тип и услуги в общността. И докато акцентът в предишния планов период бе деинституционализацията на децата, в следващия пет годишен период предстои да се реализира Стратегията за дългосрочна грижа, с акцент грижата и подкрепата на старите хора и хората с увреждания. Приоритетно общините трябва да планират разкриването на социални услуги за възрастни хора.
- Използвани бяха възможностите за финансиране разкриването на социални услуги от европейските фондове и общините натрупаха достатъчно опит при мениджмънта на проекти със социална насоченост. Тази тенденция трябва да бъде запазена и през периода 2015-2020 г. , тъй като финансирането на социални услуги само от общинските и държавния бюджет е недостатъчно. Същевременно е необходимо да се гарантира устойчивост на услугите, разкрити по проекти.
- Осигурена е добра материална база на предоставяните социални услуги, която отговаря на нормативните изисквания и потребностите на целевите групи.
- Услугите са обезпечени от квалифициран и обучен персонал. Текучество на персонала се дължи на ниското заплащане в социалната сфера и донякъде представлява проблем, тъй като няма устойчивост в работата с потребителите.

Препоръки:

- Осъществяване на устойчивост на услугите, насочени към ранна превенция на изоставяне на деца в родилен дом и деца с увреждания от 0 до 3 годишна възраст, както и развитие на родителски умения за предотвратяване на институционализация.
- Да продължи предоставянето на социални услуги в общността за деца в риск, включително насочени към техните родители. Да се търсят възможности за прилагане на координационен механизъм за управление на услугите с цел ефективно управление, оптимизация на човешките ресурси и повишаване на качеството на предоставяните услуги.
- Необходимо е изграждането на механизми на междусекторно партньорство между институциите за използване на техните ресурси в подкрепа на деца и

семействата в риск, както и за преодоляване на бедността и социалната изолация.

- В някои общини е необходимо да се увеличи капацитета на Център за обществена подкрепа с цел извършване на мобилна социална работа в селата с деца в риск и техните семейства, във връзка с увеличаване на броя консултирани лица и на дейностите по „Приемна грижа” и работа с малцинствени групи.
- Реализацията на цялостната програма в ЦОП е необходимо да бъде осигурена с подходящи обучения в социална работа и консултиране, както и да се въведе задължителната външна супервизия на персонала.
- Предвид трайната тенденция към застаряване на населението в област Габрово, е необходимо да се предвидят услуги от резидентен тип и услуги в общността за възрастни хора с увреждания и стари хора.
- Да се продължи дейността на социалните услуги „Личен асистент”, „Домашен помощник” и „Социален асистент” като алтернатива на институционализацията.
- Регулярно провеждане на информационни кампании във връзка с промотирането на различните видове социални услуги.
- Да се заложат целенасочени мерки за преодоляване на липсата на квалифициран персонал за социалните услуги; Да бъдат предвидени специализирани обучения за персонала в социалните услуги, както и срещи за обмяна на опит.
- Необходимо е да подобри материалната база на някои от съществуващите услуги с оглед осигуряване на достатъчна площ за увеличения капацитет места, както и да се осигурят условия адекватни на нуждите на потребителите.
- Необходимо е да се работи в посока изграждане на общински и социални жилища, в които да могат временно да се настаняват уязвими рискови групи.
- Необходимо е да се осигури комплексна подкрепа на семействата, които полагат грижи за хора с увреждания и възрастни хора чрез развиване на форми на социални услуги в подкрепа на зависими членове на семейството, спомагащи и за трудовата реализация на лицата, полагащи грижи за тях.

ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ /АБРИВЕАТУРИ/

АСП	Агенция за социално подпомагане
ГРАО	Гражданска регистрация и административно обслужване
ДАЗД	Държавната агенция за закрила на детето
ДБТ	Дирекция Бюро по труда
ДВХД	Дом за възрастни хора с деменция
ДВХПР	Дом за възрастни хора с психични разстройства
ДВХУИ	Дом за възрастни хора с умствена изостаналост
ДВХФУ	Дом за възрастни хора с физически увреждания
ДДЛРГ	Дом за деца лишени от родителски грижи
ДМСГД	Дом за медико-социални грижи за деца
ДРСЗ	Дирекция “Регионална служба по заетостта”
ДСП	Дирекция „Социално подпомагане”
ДСХ	Дом за стари хора
ДСХ с ОЛБ	Дом за стари хора с отделение за лежачо болни
ДЦДВХ	Дневен център за деца и възрастни хора
ДЦДМУ	Дневен център за деца и младежи с увреждания
ДЦДУ	Дневен център за деца с увреждания
ДЦСХ	Дневен център за стари хора
ДЦВХУ	Дневен център за възрастни хора с увреждания
ЗМБ	Звено “Майка и бебе”
ЗСП	Закон за социално подпомагане
ЗЖ	Защитено жилище
КСУДС	Комплекс за социални услуги за деца и семейства
МБАЛ	Многопрофилна болница за активно лечение
МКБППМН	Местна комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни
МТСП	Министерството на труда и социалната политика
НЖ	Наблюдавано жилище
НПО	Неправителствена организация
ОЗД	Отдел “Закрила на детето”
ОПРЧР	Оперативна програма за развитие на човешките ресурси
Отдел “СЗ”	Отдел “Социална закрила”
ОбСНВ	Общински съвет за наркотични вещества
ПИЦ	Превантивно-информационен център
ПЖ	Преходно жилище
РДСП	Регионална дирекция за социално подпомагане

РЗИ	Регионална здравна инспекция
РЗОК	Регионална здравно осигурителна каса
РИО на МОН	Регионален инспекторат по образование към Министерството на образованието и науката
РПУ	Районно полицейско управление
СИ	Специализирана институция
СУ	Социална услуга
ЦНСТ	Център за настаняване от семеен тип
ЦНСТДМБ У	Център за настаняване от семеен тип за деца и младежи без увреждания
ЦНСТДМУ	Център за настаняване от семеен тип за деца и младежи с увреждания
ЦОП	Център за обществена подкрепа
ЦСРИ	Център за социална рехабилитация и интеграция
ЦСРИДАС	Център за социална рехабилитация и интеграция за деца от аутистичния спектър